

NE naš čas

Modni salon Velenje slavi letos 10-letnico pripojitve h komunalno obrtnem centru Velenje. Ob jubileju so zgradili nasproti gostišča Rudar novo tovarno konfekcije, v kateri so pred dnevi že začeli poskusno proizvodnjo. Nova tovarna obsega 1090 kvadratnih metrov površin, poleg proizvodnih prostorov pa ima še jedilnico, v kateri bodo organizirali tudi tople malice. Sejna soba pa bo služila potrebam celotnega podjetja. Uradno otvoritev, ki bo ob občinskem prazniku, bodo združili z modno revijo. Daljši zapis o novi tovarni konfekcije objavljamo na tretji strani.

31. avgust 1973 • Leto IX., št. 24 (194) • Cena 1 dinar • Poština plačana v gotovini

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK Ljuben Naraks

V ŠALEKU SE SNIDEMO

Velenjčani smo s skupnimi močmi uredili že mnogo objektov, namenjenih mladini. Veliko smo naredili, vsega pa še ne.

Prizadevni člani smučarskega kluba iz Velenja so letos začeli v Šaleku graditi zimsko rekreacijsko središče, z lepimi smučišči, vlečnico in topom za delanje snega. Tu v neposredni bližini mesta bo razmeroma veliko smučišče, na katerem se bodo začeli in tudi izkušenejši smučarji lahko smučali od jeseni pa tja do pomladi.

Gradnja smučišča v Šaleku je velika akcija, ki jo smučarski klub sam ne bo zmogel. Ker pa je zimsko rekreacijsko središče naš skupni interes, bomo članom smučarskega kluba pomagali vsi Velenjčani in okoličani.

Od ponedeljka, 3. septembra pa do petka 7. septembra, bomo na smučišču v Šaleku prostovoljno pomagali pri zemeljskih delih. Kopali bomo jarke in jame, polagali vodovodne cevi in ravnali zemljišče. Vsak dan bomo delali ob popoldnevih od 14,45 do 18,15 ure.

Priključite se prostovoljcem tudi vi in pridite na udarniško delo v Šalek.

Občinska konferenca SZDL Velenje

V RUDNIKU REKORDNA PROIZVODNJA

Velenjski rudarji so si na začetku leta zadali nalogo, da bodo letos nakopali 3.800.000 ton premoga. Vse pa kaže, da bodo načrtovano proizvodnjo ne le dosegli, ampak se zelo približali 4 milijonom ton. Podatki prvega polletja kažejo, da so nakopali 1.967.000 ton lignita, kar je za 109.200 ton oziroma 5,9 odstotkov več kot so načrtovali. V primerjavi z doseženo proizvodnjo v enakem obdobju lani, ko so nakopali 1.863.000 ton, je letošnja polletna proizvodnja za 104.000 ton ali 5,6 odstotkov večja. Poprečno so na dan nakopali 13.381 ton premoga. To je za 6,8 odstotkov več kot so predvidevali in za 7,7 odstotkov višja kot so jo dosegli v prvih šestih mesecih lani.

Tudi pri učinkih so rudarji dosegli zadovoljive rezultate, ki pa niso tako ugodni kot pri količinah. Vzrok temu je v pomanjkanju delavcev, velikem obsegu vzdrževalnih del in težjih delovnih pogojih.

Konec junija je bilo v velenjskem premogovniku zaposlenih 3.802 delavca, za 45 manj kot so predvideli na začetku leta. Gibanje delavcev je bilo še vedno veliko, saj so na novo sprejeli 605

delavcev, rudnik pa jih je zapustilo 507.

Povpraševanje po premogu je bilo v prvem polletju večje kot pa je znašala proizvodnja. Zato so prodali vse nakopane količine in je bilo ob koncu polletja na zalogi le 1.011 ton premoga.

Ob vsem tem pa je treba poudariti, da je skoraj po dveh letih obravnavanju med rudnikom in republiškim izvršnim svetom in Ljubljansko banko dokončno izdelan program financiranja

investicijskega programa obnove in modernizacije premogovnika. Pogodba, ki so jo podpisali konec junija z Ljubljansko banko omogoča, da bo lahko rudnik že v drugem polletju črpal ta sredstva, in sicer: iz sredstev energetike in bančnih sredstev so dobili 195.817.000 dinarjev posojila za osnovna ter stalna obratna sredstva. Lastna sredstva poslovnega sklada znašajo 84.173.000 dinarjev, tuji komercialni krediti pa 24.874.000 dinarjev. Vsa ta sredstva bodo porabili za nakup nove mehanizacije in razširitve proizvodnih zmogljivosti ter za pokritje stroškov izgradnje novega izvoznega nadkopa v Pesju.

VERKO IN KOTNIK NA EIGERJU

NAJVEČJI DOSEŽEK
JUGOSLOVANSKEGA
ALPINIZMA

Pred dnevi sta alpinista Šaleškega alpinističnega kluba Franc Verko in Ivan Kotnik preplezala direktno smer v severni steni Eigerja. Mlada in pogumna alpinista sta za to vrhunsko

storitev potrebovala vsega 4 dni. To je prva ponovitev te najzahtevnejše alpinistične smeri, ki velja za najtežjo plezalno pot v svetovnem merilu.

O podvigu naših dveh alpinistov bomo več pisali v naslednji številki Našega časa.

NEZADOVOLJNI DELAVCI V TOPOLŠICI

Delavci iz bolnišnice v Topolšici niso hoteli vzeti zadnjih izplačanih osebnih dohodkov in so odšli domov brez njih. Zaradi tega je v tem, sicer dokaj složenem delovnem kolektivu, prišlo do manjših zaostrenj.

Kot kaže, delavci niso bili dovolj obveščeni. Zato je bila pobuda komiteja občinske konference ZKS iz Velenja, da se sestanejo vsi prizadeti delavci in vodstvo bolnišnice, več kot potrebna. Na sestanku, ki je bil prejšnji teden, so podrobno razpravljali o delitvi osebnih dohodkov. Delavci so zahtevali vsak mesec vpogled v plačilno listo. Povedali so tudi, da so bili pri zadnjih izplačanih osebnih dohodkih nezadovoljni predvsem zavoljo tega, ker se je vrednost točke dvignila le za 0,50 din. Tako se je delavcem osebni dohodek dejansko povprečno povečal le za kakšnih 50 dinarjev.

Na sestanku je pomočnik direktorja celjske bolnišnice tov. Zuntar delavce iz TOZD Topolšica podrobno seznanil za kaj takšni osebni dohodki. Ti so bili doslej tako nizki predvsem zaradi zamrznitve, točko pa so povišali za 50 par, ker je s 1. julijem stopil v veljavo zakon, ki določa, da bo najnižji osebni dohodek v prihodnje za nekvalificiranega delavca 1.250 dinarjev. Če bi v njihovi bolnišnici presegli vsoto namenjeno za izplačilo osebnih dohodkov, bi morali od tega plačevati davek. Zuntar je tudi povedal, da zaposleni v TOZD Topolšica niso prejeli nič manjše osebne dohod-

ke kot so jih v Vojniku in Celju. Poleg tega pa je delavec opozoril, da bodo morali začeti v Topolšici rentabilneje poslovati, saj so junija letos porabili iste količine hrane, čeprav so imeli 601 oskrbovalni dan manj kot običajno.

Delavce v Topolšici tare tudi nedeljsko delo in njihovo izpopolnjevanje. Domentili so se, da naj ta vprašanja rešijo samoupravni organi. Na skupnem sestanku pa so se dogovorili, da bodo vsem takoj prve dni septembra izdali nove odločbe o višini osebnega dohodka in sklenili, da pridejo vsi delavci po denar na plačilni dan. Vsem pa bodo na vpogled tudi plačilne liste.

Čeprav delavci niso hoteli sprejeti svojih plač in je prišlo v Topolšici do majhnih zaostrenj, jim je šteti v dobro, da niso prekinili dela. Kot kaže so nesoglasja nastala zaradi slabe obveščenosti v kolektivu.

OBČANI!

Danes v **N**
naš čas

NE ZAVRZITE „IZHODIŠČA ZA SREDNJEROČNI RAZVOJNI NAČRT OBČINE VELENJE DO LETA 1980,“

V prilogi so napisane zamisli, ki bodo služile kot osnova za javno razpravo. Bolj tvorno bomo občani velenjske občine na bližnji javni razpravi sodelovali, tem boljši bo naš razvojni načrt do leta 1980.

RAZPRAVLJALI O POOSTRENEM REDU

Ko so se delavci velenjske tovarne Gorenje vrnili na delo s kolektivnega dopusta, so se sešli na zbor delovnih ljudi. Razpravljali so o gospodarskem stanju v prvem polletju, generalni direktor Ivan Atelšek pa je še posebej spregovoril o poostrenem redu in disciplini v tovarni. Na tak način bodo še bolj dosledno izpolnili delovne načrte in izboljšali kakovost.

Na navedenih zborih so delavci veliko govorili o uveljavljanju delavskih ustavnih dopolnil. Delavski svet enote Gorenje je že sprejel »stopok o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela in sprejetanju samoupravnega sporazuma o združevanju. Delavci so že izvolili 7-člansko komisijo, ki mora izdelati elaborat o ustanavljanju TOZD. Pouda-

rili so, da z ustanavljanjem TOZD ne kaže hiteti, ker morajo biti delavci o vseh vprašanih temeljito seznanjeni. Le tako se bodo lažje odločevali in z ustanovitvijo temeljnih organizacij združenega dela koristili sebi in celotnemu kolektivu Gorenja.

Delavce pa so na nedavnih zborih kolektiva znova seznanili z vlogo delavskega nadzora, čeprav so že pred tem izvolili komisijo za samoupravno in notranjo delavsko kontrolo, pravilnik o organiziranju in delovanju delavskega nadzora v Gorenju pa objavili v njihovem informatorju.

Zadnje dni po svetu

• **KURT WALDHEIM NA BLIŽNJEM VZHODU:** Generalni sekretar Organizacije združenih narodov dr. Kurt Waldheim je v začetku tega tedna začel šestdnevni obisk po državah Bližnjega vzhoda. Pred odhodom se je Waldheim sešel z odposlancem za Bližnji vzhod Gunnarjem Jaringom.

• **ARETACIJA V ČILU:** Čilska policija je pred dnevi aretirala voditelja neofašističnega gibanja »Domovina in svoboda« Roberta Thiemma, ki je menda odgovoren za številna nasilja med stavko lastnikov tovarnjakov v Čilu. Policija je sporočila da so imeli Thiem in njegovih šest somišljenikov, ki so jih tudi zaprli, ob aretaciji orožje, vendar se niso upirali.

• **MINISTER SPET NA PROSTOSTI:** V nedeljo so izpustili ciprskega pravosodnega ministra Vakisa, ki so ga pred mesecem ugrabili

privrženci Grivasove podtalne organizacije. Ciprski voditelj Makarios ni izpolnil njihove zahteve, naj v zameno za Vakisa izpusti vse politične zapornike, sam pa odstopi.

• **KISSINGER NOVI ZUNANJI MINISTER:** Posebni Nixonov svetovalec Henry Kissinger je postal novi zunanji minister Združenih držav Amerike in tako na tem mestu zamenjal Rogersa. V svojem prvem intervjuju je izjavil, da bo dal prednost oživitvi odnosov z Japonsko in evropskimi zavezniki.

• **POSKUS ATENTA NA BRAZILSKEGA PREDSEDNIKA:** V brazilskem glavnem mestu so sporočili, da so preprečili zaroto proti predsedniku Mediciju. Sporočilo vladnih predstavnikov za informacije navajajo, da so namerali napraviti atentat na Medicija med obiskom v Belo Horizontu.

...in domovini

• **DELEGACIJA DLR KOREJE PRI TITU:** Predsednik republike Josip Broz Tito je pred dnevi na Brdu pri Kranju sprejel delegacijo delavske partije Severne Koreje, ki jo vodi član politbiroja Kim Dong Giou. Vodja delegacije je izročil tovarišu Titu osebno poslanico generalnega sekretarja delavske partije in predsednika Demokratične ljudske republike Koreje Il Sunga ter ga seznanil s prizadevanji vlade in korejskega ljudstva za izgradnjo ter združitve Severne in Južne Koreje. Giou je med drugim dejal, da delavska partija, vlada in narod visoko cenijo neuvrščeno zunanjo politiko Jugoslavije in uspehe, ki so jih jugoslovanski narodi dosegli pod vodstvom ZKJ in predsednika Tita v socialističnem razvoju.

• **ANDREJ MARINC NA KOROSKEM:** Predsednik republiškega izvršnega sveta je bil na obisku na Koroškem. V Slovenj Gradcu se je pogovarjal z ožjim političnim aktivom. Se zlasti se je zanimal za gospodarske in politične probleme. Andrej Marinc je nato obiskal še Radlje, kjer se je seznanil z razvojnimi možnostmi, ogledal pa si je tudi proizvodnjo v tovarni na Muti.

• **CILJE SREDNJE-ROCNEGA NACRTA BO TREBA POVECATI:** Koordinacijska komisija za gospodarstvo pri slo-

venskem izvršnem svetu se je na ponedeljkovi razširjeni seji seznanila z delom komisije izvršnega sveta za pospeševanje razvoja manj razvitih območij v naši republiki ter s predlogi za spremembo zakona o ukrepih za pospeševanje razvoja teh območij. Omenili so, da so dosegli v kratkem času, kar velja zakon velik napredek. Nekateri pa so menili, da so cilji slovenskega srednjeročnega načrta zastavljeni pre nizko. Če jih ne bomo v prihodnje povečali, bo razlika med razvitimi in nerazvitimi območji v Sloveniji trajala še naprej.

• **MLADINSKA POLITIČNA SOLA:** V Vikrih pri Ljubljani se je v nedeljo začela mladinska poletna politična šola. Do konca tedna bo več kot 500 udeležencev poslušalo okrog 60 predavateljev. Govorili bodo o vseh najbolj pomembnih vprašanjih, ki zadevajo mlade, njihovo organizacijo in vso našo družbo. Predsednik in sekretarji občinskih konferenc ZMS bodo še posebej govorili o pripravah na 9. kongres ZMJ ter z rezultati svojega dela seznanili druge udeležence.

• **PRENOVLJENI ČEBELARSKI MUZEJ:** V Radovljici so odprli prenovljeni čebelarški muzej, obenem pa razvili prapor Čebelarskega društva Radovljica, ki je bilo sprejeto v mednarodno čebelarstvo organizacijo. Po slovesni otvoritvi in ogledu muzeja so »čebelice« postregle s pristno medicino in medenjaki.

VELENJSKE CESTE OBREMENJENE

Oddelek za gospodarstvo pri skupščini občine Velenje je v začetku tega meseca izvedel anketo, katere namen je bil, ugotoviti dejansko obremenjenost velenjskih cest z motornimi vozili. Vozila so šteli trikrat z vmesnimi presledki treh dni. Na cesti Velenje—Arja vas so povprečno našli 9.380 vozil, Velenje—Dravograd 5.074 in Velenje—Šoštanj 3.795 motornih vozil. V notranjem prometu v Velenju pa so zabeležili 2500 vozil povprečno na dan.

Ugotovljeni podatki kažejo, da je obremenitev ceste Arja vas—Velenje zelo velika in je že skrajni čas, da staro cesto obnovijo ali zgradijo novo.

NAŠI UPOKOJENCI PRISPEVALI ZA BOLNIŠNICO

Poleg bolnikov iz Mislinjske in Mežiške doline, se v slovenjgraško bolnišnico zateka tudi veliko bolnikov iz Saleške doline. Zmogljivosti te bolnišnice, posebno internega oddelka, pa so premajhne. Predvsem stari del v sedanjem času ne odgovarja svojemu namenu. Ker finančna sredstva kljub samoprispevku občanov Slovenj Gradca ne zadostujejo za rekonstrukcijo starega dela internega oddelka, so se upokojujenci Velenja in Šoštanja na pobudo slovenjgraških upokojujencev vključili akciji pri zbiranju prostovoljnih prispevkov. Tako so velenjski upokojujenci zbrali 20.460, šoštanjski pa 12.100 dinarjev.

Ker darovalcem niso dali nobenih potrdil, bo uprava bolnišnice natisnila bloke.

To zamisel je predlagal akademski slikar prof. Karel Pečko. V blokkih, ki so izdani v serijah ABC in D so slike, ki predstavljajo dela naših domačih umetnikov. V vsakem bloku A je po 10, B in C, pa po 5 barvnih slik. V seriji D so slike večjega formata, namenjene večjim delovnim organizacijam in jih bo razpošiljala bolnišnica.

Upokojujenci Velenja bodo

to humano akcijo izvedli preko svojih poverjenikov, pod znanim geslom »Dam bolnišnici v Slovenjem Gradcu, zase — tudi zate«. Za vse prispevke se vljudno priporoča DU Velenje. Poleg poverjenikov bo pisarna DU Velenje delala v ta namen vsak dan od 8. do 10. ure, kjer se lahko predajo darila in dobijo ustrezne informacije.

DU Velenje

HUNTI IZ LETA 1918

Pri pripravi etaže 207 v stebri 8 so velenjski rudarji, ki so pripravljali odvozno progo na tej etaži, v prvi polovici avgusta naložili na stare proge, ki so bile ob vodnem udaru leta 1918 z veliko naglico zapuščene. Voda je tudi onemogočila rudarjem, da bi še naprej kopali premog na tem območju, zato ni čudno, da so zdaj rudarji našli še opremo, ki so jo tedaj uporabljali — ter več vozčkov, od katerih so bili nekateri še naloženi s premogom. Zanimiva je primer-

java opreme, ki jo zdaj uporabljajo pri izdelavi proge s to, ki so jo našli v starih progah. To je kot srečanje dveh generacij, nam je dejal Jože Hrastnik, dipl. inž. Proge so bile podprte z lesom, ki je zaradi dolgotrajnega vpliva vlažnega jamskega zraka seveda propadel. Našli so tudi zavorni boben s pomočjo katerega so rudarji leta 1918 spuščali vozičke na zbirni odvozni horizont in jih potem odvažali navzgor proti »Staremu šahtu«, ter ročno žago, ki pa je že pre-

cej zarjavela. Zelo dobro pa so ohranjene »fleke« — pločevinaste oznake, s katerimi so tedaj delovišča označevala svoje vozičke, po katerih so potem dobivale tudi plačo. Takrat so imeli tri oblike teh oznak. Okrogle, kvadratne in trikotne. S temi ploščicami so menda označevali različne vrste premoga, ki so ga posebej nakladali.

Jože Hrastnik, dipl. inž., nam je tudi povedal, da bodo nekaj huntov pripeljali iz jame ter jih dali na voljo velenjskemu muzeju.

ZA ROGERSOM KISSINGER: — Ameriški državni sekretar Rogers je odstopil v vladi, za novega zunanjega ministra pa so imenovali Hanryja Kissingerja, svetovalca ameriškega predsednika Nixona za državno varnost. Na prvi tiskovni konferenci je Henry Kissinger izjavil, da bo vodil državno a ne stransarske zunanje politike ZDA, da bo v zelo tesni zvezi s kongresom in da bo, če bo še naprej ostal pomočnik predsednika (kar je bilo že napovedano) težil k večji odprtosti in odgovornosti pred kongresom.

V GORNJI RADGONI SO SE ZBRALI VETERANI

Na pobudo občinskega odbora zveze prostovoljcev borcev za severno mejo v letih 1918—19 je bilo v nedeljo 5. avgusta v Gornji Radgoni tovariško srečanje.

Pri spomeniku padlih borcev iz NOV se je zbralo nad 150 Maistrovih in koroških borcev iz občinskih zvez Celja, Maribora, Ljutomera, Raven na Koroškem, Ormoža, Ptuja, Sevnice, Slovenske Bistrice, Gornje Radgone ter iz Šoštanja in Velenja. Zbrane veterane je najprej pozdravil predsednik občinske skupščine Gornja Radgona Branko Zdravec. Nato so zbrani v sprevedu odšli na pokopališče k skupnemu grobu, v katerem počiva 18 padlih borcev za severno mejo ter 6 slovenskih vojakov — radgonskih žrtev iz leta 1918, ki so se uprli takratni avstrijski vojaški oblasti in zahtevali konec svetovne morije.

Zalno slavnost je začel nekdanji Maistrov borec in dolgoletni gornjeradgonski občan Franjo Stanovšek. Med drugim je povedal, da preživeli borci za našo severno mejo prirejajo takš-

na srečanja ob grobovih in spominskih obeležjih junakov — soborcev z namenom, da ne bi mlajši pozabili na vojne grozote. Besedo je povzel tudi predsednik republiškega odbora zveze borcev za severno mejo dr. Maks Pohar in govoril o pomenu borbe zlasti za avstrijsko Radgono, ki so jo morale naše zasedbene vojaške enote zapustiti šele na zahtevo antantnih sil, ki so jo krievno prisodile Avstriji, čeprav živi v njeni okolici naš slovenski živelj. »Če ne bi bilo koroških borcev z generalom Maistrom na čelu,« je dejal dr. Pohar, »bi morda današnja državna meja potekala pod Pragerskim, Ptujem in Ormožem ali pa še nižje. Zato je prav, da smo danes počastili spomin vseh tistih, ki niso dočakali svobode, pač pa jih je vzela vase slovenska zemlja.«

F. S.

OD delavnice DO tovarne

Modni salon Velenje praznuje letos majhen jubilej — 10-letnico pripojitve h Komunalno obrtnemu centru Velenje. Morda bi ta jubilej minil neopazno in bi delo kljub temu uspešno teklo naprej, če... kolektiv ne bi dobil nove proizvodne hale, ki stoji nasproti gostišča Rudarski dom. To pa je vsekakor pomembna pridobitev Modnega salona, ki je združen v Komunalno obrtnem centru kot temeljna organizacija združenega dela. Ker so v novi, lepi in svetli zgradbi pred dnevi že začeli poskusno proizvodnjo, smo sklenili, da se malo bolj podrobno seznanimo z razvojem te enote.

● NAJPREJ OBRтна DELAVNICA

Korenine modnega salona segajo v staro Velenje, kjer so najprej ustanovili obrtno delavnico. Od tam so se leta 1962 preselili v nove prostore na Cankarjevi cesti, kjer so še danes. Še isto leto so se pripojili h KOC in prav gotovo je

MARJAN GABERŠEK, vodja TOZD Modni salon: »Zasluge naših dosedanjih uspehov je treba iskati tudi v zares dobrem sodelovanju med TOZD v komunalno obrtnem centru.«

plod uspešnega dela v obrtnem centru tudi nova proizvodna hala. Modni salon, v katerem je bilo sprva zaposlenih 18 ljudi, je najprej opravljala storitve. Kmalu pa so začeli uvajati konfekcijo. Pred petimi leti so ustanovili prvo skupino za izdelovanje konfekcije, leto pozneje — 1969 pa so že napravili prve poskusne izdelke za izvoz v tujino. »Le-ti so bili ugodno sprejeti in ocenjeni, kar nam je odprlo vrata na zahodnonemško tržišče,« je dejal vodja TOZD Modni salon Marjan Gaberšek. Trenutno izvažajo 80 odstotkov vseh izdelkov, zaposlenih pa je 130 delavcev. V sodelovanju z Zavodom za zaposlovanje Velenje, bodo letos zaposlili še 50 delavk. Sprejemali bodo zlasti dekleta, ki so končala obvezno šolanje, kvalificirane delavke pa ne glede na starost. Priučitev novih delavk bo financiral zavod.

● BOLJSI DELOVNI POGOJI

Z novo proizvodno halo si bodo vsi zaposleni zelo

izboljšali delovne pogoje in povečali storilnost. Vse to pa jim bo dalo možnost za večjo delitev osebnih dohodkov. Trenutno v njej dela 90 delavcev, v glavnem žensk. Vrednost celotnega objekta z opremo, ki ga je v predvidenem roku zgradilo SGP Vegrad, znaša 4 milijone dinarjev. Polovico denarja so zbrali sami, preostala sredstva pa so dobili v obliki posojil od drugih TOZD v komunalno obrtnem centru ter velenjske podružnice Ljubljanske banke. Celotno preselitev in namestitve opreme so opravili prostovoljno delavci sami. Pri tem se je zelo izkazala tudi mladinska organizacija KOC. S tem, da so opremo postavili na nedeljo, so dosegli, da njihovo redno delo ni bilo prekinjeno niti minuto. Celotno opremo so kupili v Italiji pod zelo ugodnimi pogoji.

● MODNA TRGOVINA ZA MLADE

Z zaposlitvijo še petdesetih žensk, se bodo zelo povečale proizvodne zmogljivosti in prodaja na domačem trgu. V kolektivu si namreč zelo prizadevajo, da bi osvojili tudi domači trg. V zvezi s tem je Marjan Gaberšek dejal: »Lani smo začeli raziskavo domačega trga. V ta namen smo organizirali prvo komercialno revijo, ki je zelo uspela, saj smo pridobili veliko novih strank. Emona Ljubljana, Globtour Kranj, Merkur Celje in Centroturist Beograd, kateremu tudi največ prodamo.« Vzporedno z razvojem konfekcijske smeri razvijajo tudi oddelek storitev. Tako nameravajo že prihodnje leto odpreti modno trgovino, katere bodo mladi prav gotovo zelo veseli.

V izdelavi imajo tudi svoj zaščitni znak, ki bo v bodoče spremljal vse njihove izdelke. V Modnem salonu si še posebej prizadevajo čim bolj dosledno uresničevati ustavno dopolnila. »Ustavna dopolnila, ki jih izvajamo, poznamo že od prej, čeprav takrat še ni bilo temeljnih organizacij združenega dela. Imeli smo delovne enote z skoraj vsemi pravicami delavcev kot jih predpisujejo ustavna dopolnila glede delitve dohodka,« je dejal Marjan Gaberšek.

Naš zapis o Modnem salonu Velenje ne bi bil popoln, če ne bi spregovorili tudi o rezultatih, ki jih dosegajo v zadnjem času. Še prej pa naj omenimo, da

ta zdaj že ne več tako majhen kolektiv uspešno sodeluje s Toprom iz Celja. S Toprom, ki jim posreduje ves izvoz, imajo sklenjeno pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju.

V prvi polovici letos je znašala vrednost celotne

Sedaj, pred začetkom novega šolskega leta smo se sprehodili od šole do šole in povprašali, kaj so delali in naredili med počitnicami. Kaj je pri njih novega, kakšen je učni načrt ali se je spremenil in koliko bo letos na vsaki šoli učencev, pa tudi koliko bo na novo zasedlo šolske klopi cicibanov.

Vse to smo zvedeli od ravnateljev osnovnih šol in moramo priznati, da šolski kolektivi med počitnicami niso počivali in so naredili marsikaj novega.

V osnovni šoli *Biba Röck Šoštanj* so med počitnicami kar precej pohiteli z delom pri zgraditvi nove telovadnice, ki jo imenuje telovadnica solidarnosti, saj so jo zgradili z denarnimi

Nova sodobna šivalnica

ga dohodka 2,7 milijonov dinarjev. Konec leta pa bo znašala realizacija, kot napovedujejo, že skoraj 4 milijone dinarjev, kar bi pomenilo, da se bo čisti do-

hodek v primerjavi z lani povečal za dvakrat. Ze prihodnje leto bo vrednost celotnega dohodka dosegla staro milijardo dinarjev. Povprečni osebni dohod-

ki so lani znašali 1.540 dinarjev, v prvih šestih mesecih letos pa 1.750 dinarjev. V čisti proizvodnji pa se gibljejo od 1.300 do 2.400 dinarjev.

Med počitnicami niso mirovali

prispevki občanov in delovnih organizacij. Otvoritev telovadnice bo za občinski praznik. Obnovili so še kuhinjo, tako da imajo nove prostore za mlečno kuhinjo. Denar za to obnovitev je dalo otroško varstvo.

Nastale so tudi majhne kadrovske spremembe v podružnični šoli Bele vode. Osnovno šolo *Biba Röck* bo letos obiskovalo okoli 560 učencev, medtem ko je novincev 58, to je za dva oddelka.

Prav tako so bili pridni tudi v osnovni šoli *Karla Destovnika-Kajuha*. Uredili so kuhinjo in jedilnico, usposobili na šoli nov oddelk za pomožno šolo in uredili tudi oddelek za podaljšano bivanje, katerega bodo obiskovali učenci

drugega in tretjega razreda. Letos bo osnovno šolo *Karla Destovnika-Kajuha* obiskovalo kar 520 učencev, od tega pa imajo 61 novih.

V Velenju osnovne šole niso zaostajale za šoštanjem. Med počitnicami niso počivali, ampak so se pridno lotili dela, da bodo sedaj, v začetku septembra, prišli učenci v lepe in urejene prostore svojih šol.

Osnovno šolo *Miha Pintar-Toledo* bo v šolskem letu 1973/74 obiskovalo 812 učencev, od tega 125 novincev. To se pravi, da bodo letos imeli na tej osnovni šoli štiri prve razrede. Med počitnicami so se lotili dela in se odločili za obnove vitev mlečne kuhinje.

V osnovni šoli *Antona*

Aškerca bodo imeli letos precej zasedeno, saj bo šolo obiskovalo kar 722 učencev, od tega 115 novincev. Med počitnicami niso naredili kaj posebnega, temveč tista dela, ki so potrebna tudi takrat, kadar so drugi na odmoru. Precej so se usmerjali v pridobitev sredstev za še boljše ureditev okolice.

Sedaj pa pogledimo še zadnjo velenjsko šolo, to je šolo *Gustava Siliha*. Zvedeli smo, da jo bo obiskovalo kar 881 učencev. Od tega bodo imeli 103 novih učencev. Med počitnicami so prebelili vse šolske prostore in v njih tudi lakirali parket. Na podružnični šoli v Sentilju pa so namestili nov kotel v peči za ogrevanje.

Večjo skrb prometni urejenosti

V redkokaterem mestnem naselju zgradijo cestno omrežje tako popolno, da bi se promet odvijal varno in brez zastojev. Gradnja cestnega omrežja zahteva precej denarja in redkokje ga imajo na voljo toliko, da bi lahko zgradili v naseljih ceste, ki bi zadoščale za naglo se razvijajoči promet za nekoliko let naprej.

Tudi v Velenju cestno omrežje, ki so ga zgradili pred leti, marsikje ni popolno in ne zagotavlja varnost uporabnikom cest. Razen tranzitnega prometa skozi Velenje, ki je bil izboljšan z rekonstrukcijo dela *Saleške*, *Celjske* in *Foitove* ceste ter ureditvijo ustreznih križišč, so druge ulice ostale še enako široke in neurejene.

Sedaj predstavlja največjo prometno nevarnost cestno omrežje severno in severno-vzhodno od *Kidričeve* ceste. Pretežni del cest

ce v prometu, kakor tudi za tiste, ki tu prebivajo.

Nevarnost je sicer nekoliko zmanjšana, ker so nekatere ulice uredili v enosmerne. Kljub temu pa nevarnost še ni povsem odstranjena. Zlasti so ogroženi otroci in pešci, ker običajno vozniki motornih vozil drviijo s preveliko hitrostjo ker menijo, da imajo prednost in jim ni potrebno polagati večje pozornosti zaradi enosmernosti.

Značilni primer nevarne ceste v Velenju je *Tavčarjeva*. Ta cesta je razmeroma ozka, široka 3,5 metra, na njej pa je obojestranski promet. Nanjo je vezano več cestnih priključkov. K vsaki hiši običajno vodita kar dva, eden k vhodu, drugi pa do garaže. To pomeni, da pride na vsakih pet metrov na *Tavčarjevo* cesto še en priključek. Ni potrebno posebej poudarjati, da predstavlja takšen promet stalno nevarnost za vse, ki po tej cesti hodijo ali pa se vozijo. Pogostokrat vozijo vozniki s hitrostjo 70 kilometrov na uro. Naj navedemo, da so na nekaterih republiških cestah, ki vodijo skozi naselja, hitrosti omejene na 40 ali celo na 30 kilometrov, čeprav niso tako nevarne, kot nekatere velenjske uli-

ce. Zato ne bi bilo odveč, če bi tudi hitrost v mestnem prometu v središču naše občine omejili.

Znano je, da je v Velenju vedno več motornih vozil na cestah. To pomeni, da promet iz leta v leto narašča. S tem pa se veča tudi nevarnost za udeležence v prometu. Zato ne bo odveč, če posvetimo večjo pozornost urejanju prometa (enosmerne ceste, signalizacija, označeni prehodi za pešce, križišča urejena s semaforji). Tudi lastnike zemljišč ob mestnih ulicah bi morali opozoriti, da ne sadijo previsokega grmičevja in sadnega drevja, ki zastira preglednost.

Prometna milica bi morala večkrat nadzorovati promet na stranskih cestah oziroma ulicah in z ukrepi neposredno pomagati zmanjševati nevarnost za udeležence prometa.

Vsekakor pa bo potrebno vse ulice, na katerih se bo odvijal obojestranski promet, ustrezno rekonstruirati.

Vlado Baškovič

Na Štibu raste nov ekonomski center

Med našim obiskom v Slovenj Gradcu smo potrkali tudi na vrata stare dotrajane zgradbe, v kateri je pred leti našel svoj prostor Ekonomski šolski center Slovenj Gradec. Poiskali smo ravnatelja profesorja Frančka Lasbaherja in od njega želeli zvedeti, kakšna je bila njihova žetev. Se prej nam je ravnatelj Lasbaher orisal kratko razvojno pot centra.

»Ekonomski šolski center ali ekonomska srednja šola kot se je sprva imenovala je bila ustanovljena leta 1960. Najprej je bila v tej zgradbi samo ekonomska šola, pred dvema letoma pa so ustanovili še poklicno šolo za prodajalce. Takrat je šola tudi dobila sedanje ime. Ekonomsko šolo je doslej skupaj z letošnjimi uspešno končalo 422 rednih in izrednih učencev. Letošnji uspeh pa je bil naslednji: Ekonomsko šolo je opravilo 85,25 odstotka dijakov, šolo za prodajalce pa 89,5 odstotka. Vendar pričakujemo, da se bo po popravni izpiti uspeh izboljšal še za kakšnih sedem odstotkov.«

lenju. Zanimivo je, da v junjskem roku ni opravilo izpita 11 rednih dijakov, izredni pa so bili vsi uspešni. Skupen uspeh znaša 82,52 odstotka. Ob tem moram še povedati, da je povpraševanje po ekonomskih tehnikah zelo veliko. Delovne in druge organizacije bi jih potrebovale veliko več, kot pa je maturantov. Poleg tega pa se še od dijakov, ki uspešno opravijo maturo, približno četrtina odloči za nadaljnje šolanje.«

Slovenjgraški profesorji poučujejo v nemogočih razmerah. Zgradba, ki so jo začeli zidati pred več kot 90 leti, tedaj sploh ni bila predvidena za šolo. Zato je

go bodo morali vzdržati še v teh starih nemogočih prostorih.

»Do prihodnjega šolskega leta. Na Štibu namreč že ponosno raste nov objekt Ekonomskega šolskega centra, kjer bo 15 učilnic, 8 kabinetov, prva telovadnica v občini in bazen. Šolska stavba bo vseljiva že maja prihodnje leto, doslej je opravljenih že dve tretjini gradbenih del, na športnem centru pa je že narejen izkop. Predvidoma bosta oba objekta pod streho še letos.«

Ravnatelj nam je tudi povedal, katere šole bodo našle streho v ekonomskem centru na Štibu, ki so ga dejansko začeli graditi marca letos delavci gradbenega podjetja Gradis — poslovna enota Ravne. Prvo lopato so sicer zasadili že septembra lani, izkopali gradbeno jamo in zbetonirali temelje, potem pa delo prekinili, ker se je menda zapletlo pri dokumentaciji.

»V novi stavbi bo seveda ekonomska šola, ki ima sedaj 12 oddelkov s 330 učenci. Od tega jih je iz velenjske občine 51 ali 15 odstotkov. V šolo za prodajalce, ki jo zdaj obiskuje 270 učencev, bomo sprejeli 112 učencev. V novi stavbi pa bo tudi zdravstvena šola kot oddelek mariborske šole. Imamo pa tudi oddelek za odrasle pri delavskih univerzah Velenje in Ravne. V novem centru pa nameravamo odpreti še administrativno šolo.«

Zahvalil smo se ravnatelju slovenjgraškega ekonomskega centra Frančku Lasbaherju za podatke ter se poslovili z željo, da bi se prihodnje leto resnično preselili v nove in boljše prostore. Hkrati pa smo menili, da bi bilo prav, da bi še kje drugje v mislinjski dolini dobili telovadnico.

Stara zgradba ekonomske šole v Slovenj Gradcu

— Kako pa so se odrezali maturantje? — Sklepni izpit je opravilo 62 kandidatov, med njimi 8 iz oddelka za odrasle v Ve-

razumljivo, da med drugim nima telovadnice. Sicer pa te ne premore nobena šola v Mislinjski dolini. Zato nas je zanimalo, kako dol-

Takole so lani septembra zasadili prvo lopato na Štibu

KINO KLUB GORENJE USPEŠNO DELA

Septembra bo minilo dve leti, odkar so v Velenju ustanovili Kino klub Gorenje. Klub je včlanjenih nad 40 članov, ki so v večini zaposleni v Gorenju. V klubu delujejo tudi nekaj učencev iz osnovnih in drugih šol. Člani kino kluba so tudi letos poslušali več predavanj iz osnov amaterskega filma. Tako so si pridobili teoretič-

no znanje in zlasti novi člani naj prvič snemajo svoje kratke filme. Vsak član Kino kluba bi naj letos posnel vsaj en film. Nekaj članov, ki so že v lanskem letu preleteli na različnih festivalih kratkega filma vidna priznanja, pa letos pripravljajo še bolj zahtevna dela.

Tako kot lani, se bodo letos člani Kino kluba predsta-

vali Velenjčanom s svojimi deli. Drugi klubski festival amaterskega filma bodo priredili v mesecu decembru. Da bi v poletnih mesecih delo v klubu še bolj popestrili, so razpisali tudi natečaj za najboljši kratek film z dopusta.

Kino klub Gorenje je izdal klubski »informator« v katerem so povabili vse tiste, ki jih zanima amaterski film, da se včlanijo v njihove vrste. Klub je namreč »odprta a tipa« in se mu lahko pridruži vsak, ne glede na to, kje je zaposlen in kje stanuje.

Nismo prvi, ki smo odkrili, da te klopi ob kotalkališču ne morejo služiti svojemu namenu. Verjetno pa ne tudi zadnji, kajti poletni dnevi se iztekajo, v mrazu pa tako neradi posedamo zunaj. Zato tisti, ki letos nismo mogli posedati na klopih ob kotalkališču, počakajmo na prihodnje leto. Morda bodo takrat deske že pritrjene.

Na Prešernovi cesti ob 100-stanovanjskem bloku stoji majhna transformatorska postaja, katere je globok nezaščiten jarek. Prav bi bilo, da bi tisti, ki je poskrbel za postajo, namestil ograjo in s tem preprečil morebitno nesrečo. Poleg tega pa so nekateri — kot kaže — izrabili jarek tudi za kraj, ki je najbolj pri roki za odlaganje smeti.

NA IZLETU Z ZDRAVLJENIMI ALKOHOLIKI

Letos je leto dni odkar so v Velenju ustanovili klub zdravljenih alkoholikov. Ustanovili so ga alkoholiki sami, ker so čutili, da je to edini prostor, kjer se lahko zblizajo in spoznavajo ter uspešno vodijo abstinenco. Klub zdravljenih alkoholikov uspešno dela.

Ko sem bil prvič na njihovem sestanku, sem bil prijetno presenečen. Lepo jih je bilo opazovati. Inmel sem občutek, da sem si včasih drugače predstavljal ljudi, ki jim je alkohol prekrizal normalno življenjsko pot. Prevzame te nekakšno nepopisno veselje, ko jih gledaš s kakšno voljo se ti ljudje borijo za to, da jim nikoli več ne bi v življenju botroval alkohol.

Pred kratkim sem se udeležil tudi enega izmed njihovih izletov. Z avtobusom smo se odpeljali iz Velenja do Oplotnice, kjer nas je pot vodila proti bojišču Pohorskega bataljona in naprej do kočice na Pesku. Domov smo se vračali preko Lovrenca in Dravograda. Med drugim smo si tudi ogledali bojišče Pohorskega bataljona in na grob položili šopek rož, padle pa počastili z enominutnim molkom. Najdlje smo bili pri ko-

či na Pesku, kajti predviden smo imeli piknik. K pikniku pa so seveda spadal tudi razna športna srečanja, od katerih je bilo najbolj zanimivo streljanje z zračno puško, ki so se ga udeležile tudi žene. Da je bilo vse skupaj še bolj zanimivo, so organizatorji poskrbeli tudi za lepe nagrade.

Ker je bila organizacija celotnega izleta zelo dobra, je bilo tudi vzdušje prijetno. Udeleženci so zapeli in zaplesali in dokazali, da je lahko človek vesel in razigran tudi brez alkohola.

Ob vrnitvi sem bil zamišljen. Ko gledaš in opazuješ te ljudi, ti je pri srcu toplo. Vzbudi se želja, da bi vsi alkoholiki prišli do enakega spoznanja kot ljudje, med katerimi sem bil. Kako topli so bili občutki, ko sem opazoval očeta vsega razigranega in veselega. Toplo mi je bilo pri srcu, ko sem gledal mamo, ki je vsa žarela od ponosa. Od sreče, da je mož nazadnje le spoznal, da v alkoholu ne bo našel družinske topline in sreče. Navsezadnje sem pomislil tudi na to, ali družba res dovolj skrbi za bolnike kot so alkoholiki.

Toni Tratnik

**Naš čas
kupite
vsak
petek
v trafiki
pri izhodu
iz novega
jaška**

ŠPORT ŠPORT

ŠOŠTANJSKI ROKOMETAŠI PRIPRAVLJENI

V SOBOTO BODO IGRALI PRVO TEKMO V II. ZVEZNI LIGI V LJUBLJANI PROTI SLOVANU

Šoštanjčani so se za tekmo v II. zvezni ligi dobro pripravili. Po skupnih pripravah so sodelovali na dveh turnirjih v Trzinu in v Mariboru, in obakrat tudi zmagali.

Na turnirju za Kopačev memorial v Mariboru je sodelovalo kar 11 moštev. Šoštanjčani so najprej v predtekmovanju premagali Ormož 12:11, Kovinarja iz Maribora 15:11 in Veliko Nedeljo 15:4.

V finalnem srečanju pa so se za pokal pomerili med seboj zmagovalci treh skupin v predtekmovanjih Šoštanj, Slovenj Gradec in Polet iz Murske Sobotice. Rezultati finala: Slovenj Gradec : Polet 9:9 (7:7), Šoštanj :

Polet 13:9 (6:5), in Šoštanj : Slovenj Gradec 12:12 (5:7). Vrtni red: 1. Šoštanj, 2. Slovenj Gradec, 3. Polet.

V okviru priprav so odigrali tudi nekaj tekem z drugoligaši. V zadnji tekmi pred prvenstvom so v Šoštanju odigrali tekmo s Celjani, ki so le v začetku srečanja bili boljši in vodili s 5:2 nato pa je bila igra enakovredna. Končni rezultat pa je bil 16:16. Največ golov so dosegli za Šoštanjčane Metličar, Klemenčič in Hajsek po 3 za Celjane pa V. Bojović 7 in M. Bojović 3.

Za moštvo Šoštanja bodo na prvenstvenih tekmah igrali: Stefan Kac, Roman Kac, Večovnik, Stvarnik, Požun, Hajsek, Skornšek, Klemenčič, Pečovnik, Hudarin, Kočevar, Kompan, Metličar in Prašnikar.

ŠOŠTANJČANOM POKAL

V okviru priprav za prvenstvena srečanja v II. zvezni ligi je novi ligaš moštvo Šoštanja zmagalo na turnirju v Trzinu, ki so ga orga-

nizirali domačini za memorial Kokalja. Šoštanjčani so premagali vse nasprotnike — Dutovlje 14:8, Ajdovščino 16:10 in Križe 13:7.

ZAČELA SO SE TEKMOVANJA

V novi tekmovalni sezoni bodo nogometaši velenjske občine igrali v treh različnih ligah.

Enajsterica Smartnega se bo potegovala za obstanek med najboljšimi slovenskimi moštvi v slovenski nogometni ligi.

Rudar iz Velenja bo nastopal v SCNL in skušal s svojim moštvom nadoknaditi, to kar so v pretekli sezoni »izpustili«, osvojitev prvega mesta. Nogometaši Šoštanja pa se bodo v celjski nogometni podzvezi borili za čim boljše uvrstitve na lestvici.

V prvi tekmi brez točk

V prvi prvenstveni tekmi so Šmarčani igrali v Trbov-

ljah proti Rudarju. Kljub zmagi Rudarja z 2:0 gostje niso igrali podrejene vloge, saj je napadalec Kač imel dve odlični priložnosti, ki pa ju ni znal izkoristiti.

Za Smartno so igrali: I. Podgoršek, Napotnik, Kompan, Pokleka, F. Podgoršek, Sitar, A. Podgoršek, Hribernik, Kač, Topčič, Omladič.

Rezultati ostalih srečanj SNL:

Ljublj.: Koper 1:0 (0:0)
Slovan : Slavija 1:5 (1:3)
Izola : Kovinar 1:2 (1:0)
Ilirija : Drava 3:2 (2:1)
Kladivar : Nafta 2:0 (0:0)
Aluminij : Zvez. 1:0 (0:0)

NASLOVI TUDI ZA VELENJČANE

V Ljubljani sta bili dve republiški prvenstvi v kotalkanju.

Najprej je bilo prvenstvo za člane in mladince, kjer sta postala republiška prvaka Mateja Stajner pri članicah in Milan Jurčič pri

članih. Mladinka Božičekova pa je dosegla 3. mesto med svojimi vrstnicami.

Vsega skupaj je nastopilo 11 tekmovalcev iz treh klubov (Olimpije, Celja in Rudarja iz Velenja).

NAJMLAJŠI ŠTEVILNEJŠI

Na pionirskem prvenstvu je sodelovalo 71 najmlajših kotalkarjev.

Izkazali so se tudi pionirji iz Velenja saj so v skupini D osvojili prvi mesti, Slemenšek med pionir-

ji, Grabeljškova pa med pionirkami in dvojico Ferencak-Slemenšek.

1. in 2. septembra bo v Velenju državno prvenstvo v kotalkanju.

ZMAGA ELEKTRE

V nadaljevanju slovenske košarkaške lige je Elektra iz Šoštanja premagala moštvo Prul iz Ljubljane z rezultatom 77:69 (47:43).

Tekma je bila zelo zanimiva, saj nobena ekipa ni mogla doseči večje prednosti v koših. Domačini so si zmagoto vili šele v zadnjih minutah igre, ko so kljub močnemu naliivu dosegli odločilne zadetke.

Koše so dosegli: Polovšek 22, Kristan 14, Fürst 13, Koren 7, Dobovičnik 3, Krumpačnik 7, Holesek 4, Petek 3, Bogataj 2.

Elektra je s 14 točkami na 5 mestu.

Lestvica:

1. Beti	11	10	1	1083:764	20
2. Prule	11	7	4	801:606	14
3. Ježica	11	7	4	845:818	14
4. Ljublj.	11	7	4	787:765	14
5. Elektra	11	7	4	821:821	14
6. Postojna	11	6	5	846:896	12
7. Kroj	11	4	7	826:871	8
8. Zarja	11	3	8	846:884	6
9. Sav. nas.	11	3	8	706:896	6
10. Kras	11	1	10	776:946	2

TEKMOVANJE RIBIČEV OB VELENJSKEM JEZERU

Ribiške družine »Paka« Šoštanj, Sempeter in Velenje so organizirale IV. meddružinsko tekmovanje v ribolovu za prehodni Saleško-Savinjski pokal. Tekmovanje je veljalo tudi za rajonsko in republiško prvenstvo.

Sodelovalo je 23 članskih in 10 mladinskih ekip, skupaj 110 ribičev.

Prehodni Saleško-Savinjski pokal so osvojili ribiči družine Barje-Ljubljana, (636 rib), pri mladincih pa RD Celje (300 rib).

Med posamezniki je bil najboljši Andrej Magajna 328 rib, pri mladincih pa Jože Dvornik 116 rib.

V rajonskem tekmovanju je bil med posamezniki najboljši Rudi Mešič (Šoštanj) 140 rib, za njim pa Celjan Andrej Snajder 137 rib in Anton Čater iz Sempetra, 103. V konkurenci mladincev pa Franci Rebevshek iz Celja 105 rib.

Rezultati za republiško prvenstvo še niso znani, ker se upoštevajo doseženi rezultati štirih meddružinskih tekmovanj.

Komisija za splošne in kadrovske zadeve pri Industriji plastike »POLYPEX« Šoštanj

objavlja

naslednja prosta delovna mesta:

- **VODJA NABAVNEGA ODELKA**
Pogoj: Srednja ekonomska šola in 5 let prakse na podobnem delovnem mestu
- **STROJEPISKA V TAJNIŠTVU**
Pogoj: Srednja upravno-administrativna šola ali dveletna administrativna šola. Zaželeno je praksa.
- **ORODJAR — SPECIALIST**
Pogoj: Poklicna kovinarska šola in 5 let prakse
- **ORODJAR**
Pogoj: Poklicna kovinarska šola in 3 leta prakse.
- **KLJUČAVNICAR I**
Pogoj: Poklicna kovinarska šola in 5 let prakse
- **STRUGAR I**
Pogoj: Poklicna kovinarska šola in 5 let prakse
- **SKLADIŠČNI DELAVEC v skladišču surovin in materiala**
Pogoj: dokončana osemletka

Poskusno delo dva meseca. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Osebnih dohodkov se določa po Pravilniku o delitvi osebnega dohodka.

Pismene ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na komisijo za vstop in izstop z dela pri Industriji plastike »POLYPEX« Šoštanj, Cesta talcev 3.

Lepe pozdrave iz Nizozemske pošilja velenjska skupina vam in bralecem. Smo udeleženci mednarodne izmenjave mladine. — Na razglednici: Rotterdam, Schiedamseweg.

Mnogo prezgodaj nam je cesta vzela našega

BOJANA ZEGA

učenca rudarskega šolskega centra

Veliko mladih iz Velenja in drugod se je poslovilo od njega, ga spremljalo na zadnji poti in grob zasulo s cvetjem. Vsem se iskreno zahvalujemo.

Zahvaljujemo se tudi rudarskemu šolskemu centru, tovarni Gorenje, sošolcem, občinski konferenci ZMS, mladinski godbi RSC in govornikom. Za pomoč se iskreno zahvaljujemo družini Hribar.

Zalujoči: oče, mati, brat in ostali sorodniki.

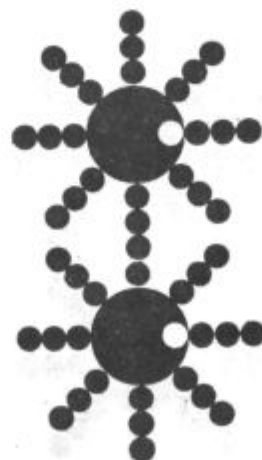
Ob bridki izgubi dragega, ljubečega moža in očeta

BOGOMIRJA OGRAJENŠKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga spremljali na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter vsem, ki ste nam izrazili sožalje in ga tako številno spremljali na zadnji poti.

Posebna zahvala kolektivu rudnika lignita za vso pomoč, godbi, pevcem in govornikom.

Zalujoči: žena Zofka ter otroka Tatjana in Danijel

hotel paka

Gostinsko podjetje PAKA Velenje

obvešča in priporoča

Draga mamica in očka!
Vse najboljše vama želiva
k vajinemu godu.

Nevenka in Marjan

Za vajin praznik vama poklanjava torto, ki sva jo naročila v hotelu »Paka«.

Hotel »Paka« sprejema naročila za izdelavo raznih tort, po vaši želji in za razne priložnosti.

Lepa in okusna torta, zadovoljstvo v vaši družini!

Občina Velenje — Sklad za urejanje in oddajanje stavbnih zemljišč, razpisuje 9., 10., 11. in 12. čl. Zakona o urejanju in oddajanju stavbnih zemljišč (Ur. list SRS št. 42-66 in 20/71) ter po 4., 5., 6., 7. in 8. čl. Zakona o urejanju in oddajanju stavbnih zemljišč (Skupščinski šaleški Rudar št. 2/71, 4/71, 1/72 in 8/72)

Javni natečaj

1. Za oddajo v uporabo stavbnega zemljišča za gradnjo 80-stanovanjskega bloka na zemljišču parc. 2635 del. 2646 del. 2645/1, 2643/1, 2644/1, 2642 del. 2639 del. 2634 del. 2640 del. 2637 del. 2636 del. 2638 del. 2630 del. 2648 del. 2638 del. 2627 del. k. o. Velenje, v skupni izmeri ca. 4.400 m².
2. Z gradnjo je treba pričeti najkasneje v 6 mesecih, končana pa mora biti najkasneje v 2 letih po dodelitvi zemljišča, sicer investitor izgubi pravico uporabe in dodeljenem zemljišču.
3. Izključna cena za pravico uporabe zemljišča znaša din 20 m². Skupni znesek za uporabo stavbnega zemljišča znaša din 88.000.
4. Prispevek za komunalno ureditev zemljišča znaša po 33.000 din na stanovanje in sicer znaša din 2.640.000.
5. Znesek iz točke 3) tega razpisa je poravnati v roku 3 dni od dneva pravnomočnosti odločbe o dodelitvi zemljišča, znesek iz točke 4) pa v 30 dneh od dneva pravnomočnosti odločbe o dodelitvi zemljišča.
6. Varsčina, ki jo mora poravnati ponudnik najmanj 1 din pred odpiranjem ponudb, znaša 40.000 din. Ponudnik se lahko udeleži javnega natečaja le, če predloži potrdilo o vplačilu varsčine, ki jo je dolžan nakazati na Sklad za urejanje in oddajanje stavbnih zemljišč občine Velenje št. računa 50740-652-28073 z oznako, da je depozit. Varsčina zapade v korist sklada, če ponudnik odstopi od ponudbe potem, ko je že uspel na natečaju. Udeleženec, ki na natečaju uspe, se varsčina obračuna pri plačilu zneskov iz točk 3) tega razpisa, ostali pa se vrne. Najboljši ponudnik je dolžan plačati tudi vse davščine, ki so v zvezi s prometom tega zemljišča zlasti eventualni davek na promet s kmetijskimi zemljišči.
7. Komunalni strošek zajema celotno sekundarno komunalno opremo, razen toplovoda, ki se zahteva v mestu Velenje po urbanističnem načrtu.
8. Pismene ponudbe morajo vsebovati ponudnikov natančen naslov, rok za pričetek in dokončanje graditve, ponujeno ceno in način plačila, ponudnikov podpis ter priloženo potrdilo o plačilu varsčine.
9. Ponudba mora prispeti v zaprti ovojnici najkasneje do vključno 17. 9. 1973 do 14 ure na naslov: SKLAD ZA UREJANJE IN ODDAJANJE STAVBNIH ZEMLJIŠČ OBČINE VELENJE — z oznako: JAVNI NATEČAJ — 3 stanovanjski bloki. V primeru dveh enakih ponudb ima prednost tista, ki je prej prispela.
10. Odpiranje ponudb, kjer lahko prisostvujejo tudi ponudniki, bo v torek dne 18. 9. 1973 ob 8 uri v pritličju, soba št. 9 upravne zgradbe Skupščine občine Velenje.
11. Stroški licitacijskega postopka znašajo 2.400 din. Stevilka: 464-9/73-4 Datum: 7. 9. 1973

NAROČILNICA

Podpisani(a)

natančen naslov

zaposlen(a) pri

št. oseb. izkaznice izdane od

naročam knjige **TI VRAŽJI FANTJE V LETEČIH SKATLAH**

Prednaročniško ceno 280 din bom plačal(a) — naenkrat — v 5 zaporednih mesečnih obrokih (4 obroki po 60 din in 1 obrok po 40 din) — po prejemu računa, na: **MLADINSKA KNJIGA, Velenje**

Nova šola za „šoferje“

Predsednik občinskega sveta za varnost v prometu Ivan Fecé in predsednik AMD Šaleška dolina Milan Lukman, s katerim smo se pogovarjali o dejavnosti in pomembnosti avto šole, sta nam povedala, da so kandidati doslej dosegali na izpitih zelo slab uspeh (50 %), med tistimi, ki niso obiskovali tečaj pa je bila ta številka še nižja. Le 20 do 30 odstotkov je bilo takšnih, ki so prvi opravili izpit. Prepričani so, da bodo ljudje zdaj veliko raje hodili v avtošole, ker bodo z manjšo muko veliko več pridobili kot doslej, ko so morali imeti 50 ur teorije. V društvu so namreč povedali, da nameravajo tečaj skrajšati.

In kdo vse se bo učil v novi šoli?

Društvo namerava zaposliti poklicnega pedagoga, ki bo dopoldne prometno vzgajal šolske in predšolske otroke, popoldne pa odrasle. Tisti, ki po končanem tečaju še ne bodo dovolj obvladali teorije, bodo lahko še dodatno poslušali teme, ki jih med tečajem ne bodo obvladali. Prav tako bodo takšna predavanja lahko poslušali posamezniki, ki zaradi zadržanosti posameznih ur niso mogli poslušati.

Glede na to, da se prometna zakonodaja nenehno spreminja in dopolnjuje, so se odločili, da bodo omogočili anonimni preizkus znanja vsem voznikom, ki imajo že več let izpit, če ga bodo želeli opraviti.

Velenjsko avto-moto društvo šteje 670 članov, ki imajo veliko ugodnosti v primerjavi z nečlani. Našteli jih bomo le nekaj. Tako imajo popust pri raznih uslugah, površinskem in spodnjem pranju svojih vozil, menjavanju olja, gum idr. Ožji družinski člani voznika, ki je vključen v društvo, imajo popust pri plačilu tečaja. Poleg tega si lahko člani glede na to, da društvo nima dovolj zaposlenih, sami opravijo nekatera dela — ope-rejo vozilo ali zamenjajo olje. Seveda pa so člani deležni tudi ugodnosti, ki jih nudi AMZJ.

Ob koncu naj povemo še to, da namerava društvo razširiti svojo dejavnost tudi v Zgornjesavinjsko dolino.

Velenjsko avto-moto društvo je dolga leta stremelo za tem, da bi dobilo svoje

prostore, kjer bi kandidate za voznike motornih vozil, predšolske in šolske otroke poučevali z najsodobnejšimi metodami in pripomočki. Doslej je namreč moralo društvo gostovati. Najprej so imeli svojo pisarno na gimnaziji, za tem pa v gasilskem domu.

V soboto, 25. avgusta, se jim je uresničila dolgoletna želja. V pritličju 100-stanovanjskega bloka na Prešernovi ulici 9 so odprli nove prostore, ki so med

najmodernejšimi v Sloveniji in obsegajo veliko učilnico, pisarno, sanitarije in majhno čakalnico. V novih prostorih bo delovala tudi izpitna komisija.

Ze prvi pogled na učilnico kaže, da je zdaj društvu resnično dana možnost v čim krajšem času naučiti tečajnike čim več. Učilnica je namreč opremljena kot kabinet. Z vsemi sodobnimi pripomočki za poučevanje prometne vzgoje. Na voljo imajo epidioskop, roto in diaporojektor, kot tudi kinoprojektor. To jim bo omogočilo, da bodo vsako teoretično razlago sproti dopolnjevali s praktičnimi primeri. V treh steklenih omarah, ki visijo na steni, so vse testne pole za opravljanje teoretičnega dela izpita in vsa oprema, ki jo mora imeti voznik v avtomobilu. V tretji omarici pa si bodo tečajniki lahko ogledali posamezne dele motorja. Po-

leg tega so prikazani tudi vsi svetlobni znaki, ki jih ima avtomobil, prav tako pa tudi svetlobni znaki, ki jih danes srečamo na cestah. Ob množici sodobnih pripomočkov, smo opazili še enega, ki bo razveselil in precej olajšal vožnjo marsikateremu tečajniku. Se preden bodo kandidati začeli vožnjo po velenjskih ulicah, bodo imeli križišča že v »malem prstu«. Na tablah so namreč v miniaturni obliki prikazana vsa štiri velenjska križišča. V dveh steklenih omarah, ki visita v sprejemni sobi, so priznanja, ki jih je društvo doslej dobilo za izredne zasluge za dejavnost na področju varstva, pri organizaciji različnih športnih tekmovanj in za delo...

Tudi zunanja izložbena okna so zelo domiselno urejena. V enem je prikazan del avtomobilske ceste Vrhnika—Postojna z vsemi oznakami.

CENE V NASIH POSLOVALNICAH

Teden je okrog in zopet smo se podali na kratek potep po naših poslovalnicah, da vidimo, kako so kaj založene in kakšne so ta teden cene. Pa si pogledjmo:

	Poslovalnica ERA Cankarjeva ul.	Poslovalnica Merx Soštanj	Poslovalnica ERA Kidričeva ul.
Paradižnik	4,10	4,40	4,50
Kumarice	3,00	—	3,00
Paprika	5,00	5,00	5,40
Krompir	2,40	3,00	2,40
Čebula	4,20	3,80	4,85
Solata	6,00	—	6,00
Korenček	—	—	6,00
Breskve	6,00	—	6,00
Hruške	4,50	5,80	5,00
Jabolke	4,00	—	5,60
Grozdje	7,00	6,70	7,40

Vidimo, da so se nekateri artikli znižali, medtem ko je solata še vedno po 6 dinarjev. Ta je od zelenjave tudi najdražja, medtem ko pri sadju še vedno prednjačijo breskve, ki so po sedem dinarjev in petinosemdeset para. Razlik v cenah med poslovalnicami skoraj ni, če pa so, se gibljejo le za nekaj par. Razlika je samo v tem, da je mogoče katera izmed poslovalnic bolj založena kot druga.

• MODNA REVILJA V TROGIRU — Ze nekaj let prirejajo v naši državi modno revijo, prireditve, ki se je udeležujejo vse domače modne in konfekcijske hiše. Letos pa so uvedli tudi novost. Sklepe prireditve v Trogiru se je udeležilo tudi več uglednih modnih hiš iz Evrope, največ iz Italije, Francije in Velike Britanije. Tako je »Modfest« postal mednarodnega značaja. • NAJBOLJSI ČAJ MORA POSTATI SE BOLJSI — Ljudska republika Kitajska, tradicionalno največji pridelovalec in potrošnik čaja na svetu, želi, da ohrani ta laskavi naslov. V prizadevanjih, da poveča izvoz čaja na svetovno tržišče, je Kitajska obnovila in razširila plantaže v jugozahodnih pokrajinah, kjer uspevajo najbolj plemenite vrste. Strokovnjaki neprestano nadzorujejo kakovost in si prizadevajo, da z novimi oblikami gojitve in predelovanja ohranijo ugled, ki ga ti čaji uživajo v svetu. • VAŽNO JE TEKMOVATI — V teh poletnih dneh je otrokom najhujše, kadar dežuje in morajo zaradi tega ostati v stanovanju. Otroka na sliki sta deževni dan izkoristila za tekmovalno v naphovanju žvečilnega gumi. Čeprav bi lahko pričakovali, da bo deček zmagal, je bil poražen od svoje prijateljice, ki ni bila samo boljša, ampak ji je celo uspelo, da je svojemu prijatelju prilepila na nos cel žvečilni gumi.

IZHODIŠČA
ZA SREDNJEROČNI RAZVOJNI NAČRT
OBČINE VELENJE
DO LETA 1980

IZDAJA
OB JAVNI RAZPRAVI

EKONOMSKI RAZVOJ OBČINE VELENJE DO LETA 1980

GLOBALNI KAZALCI PROJEKCIJE RAZVOJA

Ocena možnosti gospodarskega razvoja občine Velenje v razdobju 1972—1980 kaže, da obstojajo ustrezni materialni in splošni pogoji za okoli 14 % povprečno letno stopnjo rasti realnega družbenega proizvoda (v obdobju 1964—1972 je realni proizvod naraščal po povprečni letni stopnji 14,6 %).

Predvidevanje upošteva doseženo stopnjo razvitosti, razpoložljive zmogljivosti in realne možnosti za njihovo povečanje.

V primerjavi s preteklim osemletnim obdobjem (1964—1972) je v prihodnje pričakovati nekoliko počasnejšo gospodarsko rast. Računati je treba s problemi prilagajanja gospodarstva novim pogojem poslovanja, uveljavljenimi s programom stabilizacije in valutno reformo. V ospredju družbenih prizadevanj v naslednjih letih bo vzpostavljanje potrebne stabilnosti, pri čemer je treba računati tudi z možnostjo, da zaradi nepredvidenih problemov pri izvajanju programa stabilizacije ne bo mogoče v celoti uresničevati predvidene dinamike gospodarske rasti. Nadalje je treba računati tudi z možnostjo določenih konjunkturnih nihanj na jugoslovanskem in zunanjem tržišču, kar je tudi v preteklosti pogosto onemogočalo polno izrabo gospodarskih potencialov.

Na osnovi razvojnih programov gospodarskih organizacij in realnih materialnih možnosti za hitrejši razvoj nekaterih gospodarskih dejavnosti predvidevamo, da bi se mogel realni družbeni proizvod povečati za 186 % nasproti letu 1972 (od 1.010.396.000 din v letu 1972 na 2.732.000 din v letu 1980).

Jugoslaviji v glavnem v mejah pričakovane rasti cen v državah z razvitim trgom. Ob upoštevanju 5 % povprečnega

letnega porasta cen bi nominalni družbeni proizvod do leta 1980 porasel za 322 %

— v tekočih cenah
— v tisoč din

	1972	1980	Indeks	Nominalna letna stopnja rasti
Družbeni proizvod	1.010.396	4.263.871	422,0	19,7
Amortizacija	222.348	895.076	402,5	19,0
Dohodek	788.048	3.368.795	427,5	19,9

V letu 1980 bi ob sedanjih cenah dosegli okoli 78.480 din družbenega proizvoda na zaposlenega v gospodarstvu (v letu 1972 je znašal družbeni proizvod na prebivalca 33.680 din). Ob takšnem povečanju družbenega proizvoda bi občina Velenje dosegla stopnjo gospodarske razvitosti, ki jo imajo sedaj razvite dežele.

SMERI GOSPODARSKEGA RAZVOJA

Višja raven gospodarske razvitosti bo zagotavljala

V osnovni strukturi gospodarstva se bo nadalje zmanjševala udeležba primarnega sektorja (kmetijstvo) in postopno povečevala udeležba terciarnega sektorja. Ob zelo intenzivnem razvijanju trgovine, gostinstva, storitvene obrti in stanovanjsko-komunalne dejavnosti bi bilo mogoče doseči povečanje deleža teh dejavnosti v strukturi gospodarstva od 6,1 % v letu 1972 na 10,2 % v letu 1980. Nakazana struktura pa nakazuje, da bi se morale vse te dejavnosti v naslednjih letih oziroma do leta 1980 povečati za okoli 3,7 krat v

— v cenah leta 1972
— v tisoč din

Gospodarski sektor dejavnost	Družbeni proizvod		Indeks 1980/1972	Realna letna stopnja rasti	Struktura %	
	1972	1980			1972	1980
Primarni sektor	3.062	6.338	207	9,5	0,3	0,2
— kmetijstvo	3.062	6.338	207	9,5	0,3	0,2
Sekundarni sektor	945.643	2.588.210	274	13,4	93,6	89,6
— industrija	892.892	2.400.328	269	13,2	88,4	83,1
— gradbeništvo	45.279	139.912	309	15,1	4,5	4,8
— proizvodna obrt	7.472	47.970	642	26,2	0,7	1,7
Terciarni sektor	81.691	295.184	478	21,6	6,1	10,2
— trgovina	35.112	170.995	487	21,9	3,5	5,9
— gostinstvo	7.226	40.971	567	24,2	0,7	1,4
— stan. kom. dej.	19.353	83.218	430	20,0	1,9	2,9
Gospodarstvo	1.010.396	2.889.732	286	14,0	100	100

— v tisoč din
— v cenah leta 1972

	1972	1980	Indeks	Realna letna stopnja rasti
Družbeni proizvod	1.010.396	2.889.732	286	14,0
Amortizacija	222.348	604.786	272	13,3
Dohodek	788.048	2.284.946	290	14,2

Rast nominalnega družbenega proizvoda bo v celotnem obdobju za okoli 5 % višja od pričakovane letne rasti družbenega proizvoda po stalnih cenah. Upoštevati je treba premike v cenah in dogovorjeno politiko, da bo v naslednjih letih uspelo zadržati gibanje splošne ravnin cen v

ugodnejšo materialno osnovo za povečanje življenjskega standarda ter reševanje nekaterih socialno-ekonomskih problemov, ki so se nakopičili v sedanjem obdobju. Hkrati pa bo prehajanje na višjo raven razvitosti terjalo intenzivne kvalitativne spremembe v gospodarstvu in njegovi strukturi. Sekundarni sektor, zlasti razvoj industrije in rudarstva, bo že naprej imel odločilno vlogo pri povečanju družbenega proizvoda.

primerjavi z letom 1972. Na podlagi predvidene rasti družbenega proizvoda in pričakovanih sprememb v strukturi investicijskih vlaganj bo dinamika rasti po osnovnih gospodarskih sektorjih predvidoma naslednja (glej tabelo zgoraj v sredini):

DELITEV DOHODKA V GOSPODARSTVU

V preteklem obdobju se je zelo počasi uresničevala usmeritev družbeno-ekonomske reforme na povečanje udeležbe gospodarskih organizacij v delitvi družbenega proizvoda; zaradi tega se bistveno tudi ni spremenil položaj gospodarskih organizacij glede samofinanciranja nadaljnega razvoja.

V prihodnjih letih se bo z uveljavljanjem predvidene politike delitve sredstev in ustavnih dopolnil bistveno povečal dohodek, ki ostaja gospodarstvu; predvideno je, da se bodo sedanje zakonske obveznosti gospodarstva — ki so zagotavljale pokrivanje potreb skupne in splošne potrošnje — znižale in se delno preoblikovale v obvezna posojila, del družbenih sredstev pa bo v prihodnje nadomeščen s samoupravno dogovorjenimi prispevki iz bruto osebnega dohodka delovnih organizacij. S tem bo uresničeno ustavno načelo, da delavci samoupravno določajo prispevke iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in iz svojih dohodkov za zadovoljitev potreb v samoupravnih interesnih skupnostih in prispevajo sredstva za splošno porabo. Ocena delitve družbenega proizvoda v gospodarstvu kaže, da se bo na osnovi nakazanih sprememb v delitvi povečal delež družbenega proizvoda — ki ostaja za gospodarstvo — za okoli 7 % nasproti deležu sredstev v letu 1972.

Predvidena ocena stopnje rasti produktivnosti kaže, da bi se delež osebnih dohodkov zaposlenih v gospodarstvu v delitvi družbenega proizvoda nekoliko znižal (od 29,0 % v letu

1972 na 28,5 % v letu 1980), povečala pa bi se udeležba podjetniške akumulacije (amortizacija in skladi) od 45,5 % v letu 1972 na 51,5 % v letu 1980. Ob nakazani delitvi družbenega proizvoda je zagotovljeno hitrejše naraščanje podjetniške akumulacije; le-ta bi se po cenah iz leta 1972 povečala za okoli 2,2 krat. Predviden obseg sredstev za razširjeno reprodukcijo bi ob pritegnitvi bančnih sredstev zagotovil predvideno gospodarsko rast.

V skladu s težnjami za stabilizacijo in dolgoročno politiko o delitvi osebnih dohodkov je predvideno, da bodo osebni dohodki zaposlenih naraščali nekoliko počasneje kot predvidena produktivnost dela (osebni dohodek na zaposlenega po povprečni realni letni stopnji 6,6 %, produktivnost — družbeni proizvod na zaposlenega — pa po stopnji 6,9 %). Z nakazano stopnjo rasti osebnega dohodka v 1980 3.364 din mesečnega osebnega dohodka, kar pomeni v gospodarstvu bi dosegli v letu 1980 primerjavi z letom 1972 67 % povečanje (osebni dohodek za zaposlenega v gospodarstvu je znašal v letu 1972 2.018 din).

Nakazana rast in razmerja med posameznimi ekonomskimi kategorijami so razvidni iz naslednjih pokazateljev:

— v tisoč din
— v cenah leta 1972

	1972	%	1980	%	Indeks 1980 1972	Realna letna stopnja rasti
Družbeni proizvod	1.010.396	100	2.889.732	100	286	14,0
a) delež za družbo	257.558	255	577.946	20	224	10,6
v tem:						
zakonske in pogodb. obveznosti	117.647	116				
in prispevek iz osebnih doh.	139.911	139				
b) delež za gospod.	752.838	74,5	2.311.786	80,0	307	15,1
v tem:						
— osebni doh. n.	293.582	29,0	825.026	28,5	281	13,8
— skladi	236.908	23,4	881.974	30,5	372	17,8
— amortizacija	222.348	22,1	604.786	21,0	272	13,3
Skladi in amortiza- cija skupaj	459.256	45,5	1.486.760	51,5	324	15,8
Na zaposlenega v go- sposdarstvu (v din)						
Družbeni proizvod	83.345		141.418		170	6,9
a) delež za družbo	21.245		28.284		133	3,6
b) delež za gospodar- stvo	62.100		113.134		182	7,8
v tem						
— osebni dohodek neto	24.217		40.375		167	6,6
— skladi	19.542		43.162		221	10,4
— amortizacija	18.341		29.597		161	6,1
Skladi in amortizacija skupaj	37.883		72.759		192	8,5

Položaj gospodarstva v delitvi prav gotovo ne bo odvisen le od predvidenega obsega družbenih dajatev, temveč predvsem od kvalitetnih procesov znotraj samega gospodarstva; v tem okviru bo zlasti pomembno uresničevanje ekspanzivnih poslovnih konceptov, zasnovanih na možnostih domačega in tujega tržišča, sodobne organizacije dela ter smotrne politike delitve dohodka v delovnih organizacijah, ki nenehno upošteva razvojne potrebe in spodbuja interes ter iniciativo delovnih ljudi za izboljšanje poslovnih rezultatov.

KADRI IN ZNANJE — TEMELJNI DEJAVNIK V PRIHODNJEM RAZVOJU

Za planirani družbeno-ekonomski razvoj občine Velenje v prihodnjem razdobju bodo izredno pomembni kadri in znanje ter obseg in kvaliteta delovne sile. V občini Velenje je že danes veliko pomanjkanje delovne sile, saj se iz sosednjih občin vozi na delo v velenjsko občino okoli 2.200 delavcev ali 31 % vseh zaposlenih v občini. Projekcija razvoja prebivalstva in njegova starostna struktura do leta 1980 kaže, da se bo razpoložljivi kontingent delovne sile povečal le za okoli 3.340 prebivalcev. To praktično pomeni, da bi mogli z razpoložljivo delovno silo v občini pokriti le okoli 39 % predvidenega povečanja novih delovnih mest (v razdobju 1972—1980 je predviden porast števila zaposlenih od 14.317 v letu 1972 na 22.934 v letu 1980, razlika je 8.617). Zaradi intenzivnega zaposlovanja kmečkega prebivalstva v nekmetijskih dejavnostih v preteklem obdobju ni mogoče računati na rezerve v kmečkem prebivalstvu. Tudi v ženskem prebivalstvu ni večjih rezerv, saj znaša dosežena stopnja aktivizacije žene v starosti med 15—55 let že okoli 74 % in je znatno višja od stopnje v industrijsko razvitih deželah. Te ugotovitve in pa razvoj sosednjih občin (ki verjetno ne bo dovoljeval večjega odlivanja delovne sile) opozarjajo, da postaja delovna sila vse bolj omejitveni faktor razvoja. Zaradi tega mora postati racionalno zaposlovanje ena od bistvenih smeri razvojne politike v prihodnjem obdobju, ki jo morajo upoštevati gospodarske dejavnosti v svojih razvojnih programih ter pri konkretnih odločitvah. V skladu s tem načelom se bo morala zlasti industrija preusmeriti na znatno večjo opremljenost delovnih mest,

modernizacijo tehnologije, avtomatizacijo proizvodnih postopkov ter s tem na hitrejšo povečevanje dohodka na zaposlenega. Takšna usmeritev je tudi edini realni ekonomski pristop k razreševanju perečega problema odliva strokovnega kadra in znanja v tujino kot najpomembnejšega dejavnika prihodnjega razvoja. Razvojni programi nekaterih

gospodarskih organizacij (glej tabelo) nakazujejo povečevanje družbenega proizvoda še vedno na osnovi močnega vključevanja nove delovne sile v proizvodni proces in le v manjši meri upoštevajo prej navedena načela (planirani porast družbenega proizvoda v višini 186 % naj bi bil dosežen z 68 % porastom zaposlenosti in 70 % porastom produktivnosti).

Projekcija razvoja zaposlenosti za obdobje 1972—1980:

Gospodarski sektor, dejavnost	Število zaposlenih		Indeks 1980 1972	Povprečna letna stopnja rasti
	1972	1980		
Primarni sektor	56	76	135	3,8
— kmetijstvo	56	76	135	3,8
Sekundarni sektor	11.195	17.550	157	5,8
— industrija	10.038	15.071	150	5,2
— gradbeništvo	920	1.812	197	8,8
— proizvodna obrt	187	667	357	17,2
Terciarni sektor	872	2.808	322	15,7
— trgovina	454	1.544	340	16,5
— gostinstvo	177	577	326	15,9
— stan. komunal. dej.	241	687	285	14,0
Gospodarstvo v občini	12.123	20.434	168	6,7
Gospodarske org. s sedežem izven občine	342	—	—	—
Negospodarske dejavnosti	1.870	2.500	134	3,7
Zaposlenost v občini	14.317	22.934	160	6,1

Predvidevanja nakazujejo, da je treba močno povečati obseg zaposlenosti predvsem v terciarnem sektorju, če hočemo postopoma izboljšati sedanjo neustrezno gospodarsko strukturo. V terciarnem sektorju bo tudi v prihodnjem obdobju potrebno več živega dela kot v sekundarnem sektorju (kjer naj bi se zaradi modernizacije tehnologije in avtomatizacije proizvodnih postopkov delež živega dela zmanjševal). V prihodnjem obdobju bomo morali doseči kvalitetne spremembe v izobrazbeni strukturi aktivnega prebivalstva in zaposlenih. Občina Velenje zaostaja v slovenskem merilu tako pri izobrazbeni strukturi zaposlenih, še posebej pa pri posameznih

kategorijah zaposlenih. V skupnem številu zaposlenih je še vedno 49,9 % oseb brez ustrezne šolske izobrazbe, od tega dve tretjini z nepopolno osnovno šolo. Tudi v tekočem prilivu mladine med zaposlene je še vedno okoli 47 % mladine brez strokovne usposobljenosti. Izrazito zaostajamo pri kadrih s srednjo strokovno izobrazbo, ki so v strukturi zaposlenih udeleženi le s 9,2 %. Tudi delež kadrov z višjo in visoko strokovno izobrazbo zaostaja za potrebami družbeno-ekonomskega razvoja (v skupnem številu zaposlenih v gospodarstvu znaša ta delež le 2 %). Vse te ugotovitve ponazarjajo naslednji podatki, kjer so zaposleni razvrščeni po dokončani šolski izobrazbi oziroma pridobljeni kvalifikaciji:

Struktura zaposlenih po končani šolski izobrazbi ob koncu l. 1972 (v %)

	Skupaj	gospodarstvo	negospod.
1—3 razredi osnovne šole	2,0	2,2	0,7
4—7 razredi osnovne šole	30,8	32,6	18,6
osemletna osnovna šola	17,1	17,4	14,4
kvalificirani delavci	33,3	34,2	27,4
visokvalificirani delavci	4,0	4,2	2,9
srednja strokovna izobrazba	9,2	7,4	21,5
višja strokovna izobrazba	1,8	0,8	8,8
visoka strokovna izobrazba	1,8	1,2	5,7
Skupaj	100,0	100,0	100,0

Sedanja struktura kadrov ter pritok strokovno izobražene mladine ne zagotavlja uresničevanja kvalitetnih ciljev razvojne politike. Zato je treba razviti široko zasnovano družbeno akcijo vseh nosilcev razvoja od delovnih organizacij do družbeno-političnih skupnosti za povečanje strokovnega izobraževanja. V tem okviru bo zlasti nujno občutno povečati obseg izobraževanja kadrov s srednjo strokovno izobrazbo in poklicno izobrazbo in še nadalje povečevati priliv kadrov z višjo in visoko izobrazbo. Delovne organizacije morajo ustvariti potrebne materialne in organizacijske pogoje, da bodo v večjem obsegu kot doslej omogočile že zaposlenim potrebno strokovno usposobljenost oziroma prekvalifikacijo. V občini je treba doseči učinkovitejše samoupravno povezovanje interesov delovnih organizacij in nosilcev izobraževanja za masovnejše in načrtno usposabljanje zaposlenih in mladine ter za njihovo oblikovanje kot aktivnih nosilcev samoupravnih socialističnih proizvodnih odnosov.

**Sodelujmo
v javni
razpravi
srednjeročnega
razvoja
občine
Velenje
do 1980. leta**

PREDVIDENI PORAST DRUŽBENEGA PROIZVODA, ZAPOSLENIH IN OSEBNIH DOHODKOV V RAZDOBJU 1972-1980 V OBČINI VELENJE

	Družbeni proizvod (v tisoč din)				Stev. zaposl.			Družb. proizv. na zaposl. (v din)			Osebni doh. v gospod.						
	1972		1980		1972		1980		1972		1980		1972		1980		
	str. %	str. %	str. %	str. %	Ind.	Ind.	Ind.	Ind.	ind.	ind.	v masi (v tisoč din)	ind.	pov. OD.na zap. (v din)	ind.	ind.		
Primarni sektor	3.062	0,3	6.338	0,2	207	56	76	135	54.678	83.394	152	1.277	2.582	202	1.900	2.831	149
— kmetijstvo	3.062	0,3	6.338	0,2	207	56	76	135	54.678	83.394	152	1.277	2.582	202	1.900	2.831	149
Sekund. sektor	945.643	93,6	2.588.210	89,6	274	11.195	17.550	157	84.470	147.476	175	272.073	7.250.696	267	2.025	3.446	172
— industrija	892.892	88,4	2.400.328	83,1	269	10.038	15.071	150	88.951	159.267	179	248.430	643.147	258	2.062	3.546	172
— Elektr. Sošt.	166.368	16,5	307.780	10,6	185	429	530	123	387.804	580.716	150	13.736	24.937	181	2.668	3.921	147
— Rud. lig. Vel.	249.020	24,6	547.844	18,9	220	3.606	3.976	110	69.057	137.787	199	104.218	205.162	197	2.408	4.300	178
— TGO »Gorenje«																	
Velenje	439.445	43,6	1.426.262	49,3	324	5.200	9.250	178	34.508	154.190	182	114.112	361.083	316	1.828	3.253	178
— Polypex Sošt.	7.281	0,7	24.610	0,8	338	195	320	164	37.338	76.906	206	3.538	11.777	333	1.511	3.067	203
— Lesna Sošt.	7.297	0,7	41.000	1,4	562	146	422	289	49.979	97.156	194	3.020	16.660	552	1.723	3.290	191
— Tov. usn. Sošt.	23.481	2,3	52.832	1,8	225	512	573	112	45.861	92.202	201	9.806	21.728	221	1.596	3.160	198
— Gradben.	45.279	4,5	139.912	4,8	309	920	1.812	197	49.216	77.214	157	19.781	59.969	303	1.791	2.758	154
— proizvod. obrt	7.472	0,7	47.970	1,7	642	187	667	357	39.957	71.919	180	3.862	24.380	631	1.721	3.046	177
— Terciar. sektor	61.691	6,1	295.184	10,2	478	872	2.606	322	70.746	105.122	148	20.232	96.748	478	1.933	2.871	143
— trgovina	35.112	3,5	170.995	5,9	487	454	1.544	340	77.339	110.748	143	11.575	55.880	483	2.124	3.016	142
— gostinstvo	7.226	0,7	40.971	1,4	567	177	577	326	40.824	71.006	174	3.211	17.892	557	1.511	2.584	171
— stan. kom. dej.	19.353	1,9	83.218	2,9	430	241	687	285	80.302	121.132	151	5.446	22.976	422	1.883	2.787	148
Gospodarstvo	1.010.396	100	2.889.732	100	286	12.123	20.434	168	83.345	141.418	170	293.582	825.026	281	2.018	3.364	167
Negosp. dejav.					1.870	2.500		134				49.167	98.580	200	2.191	3.286	150
Gosp. org. s sed. izven občine					324	—	—					8.164	—	—	2.100	—	—
Gosp. + negosp. skupaj					14.317	22.934		1610				350.913	923.606	263	2.042	3.356	164

GLAVNE SMERNICE ZA OBLIKOVANJE NASELIJ DO LETA 1980

Okvirni predlog regionalnega prostorskega plana za leto 1980 s poudarkom na razvoju prebivalstva in urbanih ter oskrbovalnih funkcij naselij

Zaradi izredno naglega družbeno-ekonomskega razvoja naše družbeno politične skupnosti, moramo na osnovi obstoječih in družbenih razmer predvideti regionalni prostorski razvoj občine za bližnjo prihodnost. Pri tem bodo posvečali vso pozornost delovnemu človeku in občanu, ki sta glavna tvorca gospodarskega in družbenega življenja. Želeli bi, da bi tudi v bodoče imel naš gospodarski in družbeni razvoj takšno rast, kot doslej, ki je na osnovi storjenega lahko v ponos in zadovoljstvo vsem tistim v naši družbeno-politični skupnosti, ki so kakorkoli prispevali svoj delež pri doseganju razvoja. Za občino Velenje pa je ta odločitev še tembolj pomembna, ker doživlja v zadnjem času izredno buren gospodarski in družbeni razvoj. Ker se je ta doslej preveč enostransko usmerjal, kar pa ni težnja za doseg zdrave gospodarske strukture, jo je zato potrebno odslej naprej zavestno dopolnjevati z raznovrstnimi gospodarskimi dejavnostmi. To

bomo dosegli z načrtnim usmerjanjem. Da pa bi ta namen v celoti uresničili, se morajo angažirati vsi raznovrstni družbeni dejavniki. Spremljati, proučevati in usmerjati morajo naš sedanji in bodoči razvoj. V kolikor pa še vsi dejavniki, ki lahko kompleksno vplivajo na družbeni razvoj, niso prisotni, ali pa so premalo opazni, jih je potrebno ustanoviti oz. izpopolniti. Družbeno ekonomska dogajanja pa se odražajo tudi v prostoru, ki pravtako zahteva določen red oz. zakonitost. S prostorom moramo smotrno gospodariti. Še posebej bi želeli opozoriti na močan razvoj urbanizacije v zadnjem času, s katero so se pojavile vidne spremembe v prostoru, tako v naravnem okolju, kot v naseljenih območjih. Z urbanizacijo smo prišli tako daleč, da ne smemo več dovoljevati stihijskega razvoja v prostoru. Doslej je njegovo izkoriščanje mnogokrat potekalo zgolj na osnovi občutka. Če bi temu sledili, bo utegnilo priti v

prihodnosti vsled pomanjkanja prostora do neracionalnih rešitev in izrabe površin. Pri programiranju raznovrstnih družbenih pojavov ni dovolj posvečati pozornosti le gospodarstvu, proizvodnji in potrošnji. Delovni človek ni le ustvarjalec in potrošnik materialnih dobrin, zato ga moramo obravnavati celovito. To pa bomo dosegli, če bomo upoštevali še njegove duhovne, kulturne, rekreativne in druge potrebe. Če bomo vključili tudi te interese, ki si jih delovni človek zadovoljuje v funkciji občana, kot član samoupravne družbene skupnosti, bomo dosegli to, kar si želimo. Na osnovi urbanistične metodologije, načrtujemo običajno prostor in družbo za daljše časovno obdobje, navadno za 30 let naprej. Z oziroma na močno gospodarsko in družbeno rast v naši občini, smo se odločili

za programiranje razvoja za krajši čas — do leta 1980. Na ta način bodo predvidevanja omenjenih različnih družbenih pojavov bolj realna, celotni problematiki se tako približamo bolj stvarno, seveda na osnovi proučenih zakonitosti dosedanjega razvoja.

Delo, ki smo ga pripravili, je gradivo oz. idejni regionalni prostorski program, s predvidevanji gospodarskega in družbenega razvoja, ki pa ne zajema celotne problematike. Vsebuje pa najvažnejši poglavji regionalnega prostorskega plana, ki sta prebivalstvo in naselja z ozirom na njihovo funkcionalnost. Obravnavali smo:

- Razvoj prebivalstva z raznih demografskih vidikov v preteklem obdobju in nakazali projekcijo tega razvoja do leta 1980 (razvoj skupnega števila prebivalstva in razvoj po naseljih, število prebivalstva po spolu, število aktivnega in vzdrževanega prebivalstva, starostni sestav prebivalstva, poklicno strukturo prebivalstva po dejavnostih, naravni in selitveni prirastek prebivalstva, število gospodinjstev in njihovo strukturo itd.).

- Oprema naselij z ozirom na njihovo funkcionalnost in določitev njihovih gravitacijskih območij.

V tem najboljšejnem programu smo obravnavali vsako naselje z vidika naravnega prostora in družbeno ekonomskih značilnosti. Tako smo na osnovi obstoječega števila prebivalstva in gospodarskih dejavnikov ter razpoložljivega prostora določili bodoče število prebivalstva. Znano nam je število prebivalstva in njegova starostna struktura, kar pa je osnova za določanje njegovih raznovrstnih življenjskih potreb kot so:

- število stanovanj
- razpoložljivi kontingent delovne sile
- bodoče razmerje med aktivnim in vzdrževanim prebivalstvom
- potrebno število vzgojno-izobraževalnih ustanov
- komunalna opremljenost
- preskrba itd.

Pomembnejšim krajem pa smo določili glavne urbane funkcije, ki so v okviru naše družbeno-politične skupnosti, ali pa jih zadovoljujemo skupno z ostalimi občinami.

Ob vsem, kar smo obravnavali, močno odseva dejstvo, da postaja naša družbeno-politična skupnost vse močnejša samostojna regionalna enota, družbeni razvoj pa terja, da jo v tej smeri še dopolnimo; vzporedno s tem pa

moramo pravtako naglasiti, da nas določeni družbeni pojavi vse bolj povezujejo s sosednjimi občinami in nas tako vežejo v širšo samoupravno družbeno skupnost. Zakonitosti družbeno-

ekonomskega razvoja naše občine nakazujejo, da postaja naša družbeno-politična skupnost vse bolj središče omenjenega širšega življenjskega prostora.

• Obravnava obstoječega stanja

PRIKAZ DEMOGRAFSKIH POJAVOV

Pri rasti skupnega števila prebivalstva ni potrebno posegati daleč nazaj v preteklost, ker se je demografski razvoj v zadnjih desetletjih bistveno spremenil v primerjavi z značilnostmi pred zadnjo vojno. Temu je vzrok močna gospodarska ekspanzija, ki jo je doživljala naša družbeno-politična skupnost v okviru socialističnih družbenih odnosov. Gospodarske razmere so imele močan vpliv na demografska dogajanja, da se ta razlikujejo od nekdanjih tako kvantitetno kot kvalitativno. To tudi nazorno prikazuje tabela rasti prebivalstva (št. 1), ki podaja število prebivalstva na osnovi posameznih popisov prebivalstva v letu 1971. Glede na družbeno-ekonomski razvoj naše celotne lokalne skupnosti narekujejo demografski podatki, da poudarimo **dvoje razdobji**, ki se v svojem razvoju bistveno razlikujeta: **to je razdobje 1953—1971, ko prebivalstvo občutno narašča in čas med letom 1961 in 1971, ko doživlja prebivalstvo močno rast.** Ti dve razdobji zajema intenziven družbeni razvoj z značilnostmi samoupravnih socialističnih odnosov, z začetkom gospodarskega vzpona do leta 1961. Do tega leta gre za razmah rudarstva, za izkoriščanje premoga s pomočjo moderne tehnologije, kar omogoča skokovito povečevanje proizvodnje premoga. To povzroči nastanek novega Velenja. Na demografskem področju sproži ta gospodarski napredek imigracijske pojave — ljudje prihajajo iz bližnje in daljnje okolice ter tako povzročajo deagrarizacijo. Druge gospodarske dejavnosti v tem času občutno zaostajajo. Poseben poudarek pa je treba dati gibanju prebivalstva po letu 1961, ko prebivalstvo občutno poraste na račun razširitve in izpopolnitve gospodarskega strukture. V tem času se razraste »Gorenje« v pomembno industrijo širokih razsežnosti. Zato kaj kmalu potegneta rudarstvo in kovinska industrija za seboj tudi druge dejavnosti, predvsem terciarni sektor: trgovino, gostinstvo, obrt, stanovanjsko-komunalno dejavnost. Omeniti pa moramo tudi duhovno sfero — močno

povečanje osnovnega in razmah različnega srednjega šolstva. V celotnem obdobju 1953—1971 se je skupno število prebivalstva v občini povečalo od 17.759 na 29.024 ali za 63,4%. To velja za čas 18 let! V letih 1961—1971 — to je v desetih letih — pa se je število prebivalstva povečalo kar od 22.245 na 29.024 ali za 30,4%. V istem času se je v SR Sloveniji povečalo prebivalstvo le za 8,5%, kar kaže na to, da je bil porast prebivalstva v naši družbeno-politični skupnosti občutno nad republiškim povprečjem. Povprečna letna stopnja rasti skupnega števila prebivalstva, ki zajema naravni in selitveni prirast, znaša v naši lokalni skupnosti 3%. Omenjena stopnja rasti je zelo pomembna za bodoči razvoj prebivalstva, še zlasti, če ne bo na področju družbeno-ekonomskih dogajanj bistvenih sprememb. Lahko nam služi kot izhodišče za določanje demografske perspektive (glej tabelo št. 1). Pomembni so podatki o rojstvih in smrtih, iz katerih računamo naravni prirastek prebivalstva (glej podatke v tabeli št. 2). Za občino Velenje so ti pokazatelji mnogo ugodnejši kot za širšo družbeno-politično skupnost:

a) nataliteta za leto 1970	
— občina	18,6
— republika	15,9
b) mortaliteta za leto 1970	
— občina	18,2
— republika	10,1
c) naravni prirastek za leto 1970	
— občina	7,7
— republika	5,8

Za občino Velenje je značilen tudi visok selitveni prirastek prebivalstva, ki je bil najbolj intenziven v obdobju 1955—1966, medtem ko je po tem obdobju nekoliko zmernejši (zaradi pomanjkanja stanovanj). Stanje na tem področju prikazuje tabela št. 3.

Med ostalimi demografskimi podatki je za naše namene pomembno še **razmerje prebivalstva po spolu, število aktivnega in vzdrževanega prebivalstva in starostni sestav prebivalstva.** Razmerje prebivalstva po spolu se je v primerjavi s prejšnjim obdobjem občutno izboljšalo. Število moških in žensk je skoraj uravnovešeno, kar je razvidno iz naslednjih podatkov:

	Skupaj	Moški	Ženske	% žensk
leto 1961	22.245	10.998	11.247	50,5
leto 1971	29.024	14.633	14.391	49,6

Zanimivo je razmerje med aktivnim in vzdrževanim oziroma med zaposlenim in

nezaposlenim prebivalstvom. Podatki se nanašajo na leto 1971:

	Število prebivalcev v občini		Struktura v %	
	občina	SRS	občina	SRS
delovni osebe z lastnimi dohodki vzdrževani	13.349	46,0	48,4	11,3
	2.665	9,2	11,3	40,3
Skupaj	29.024	100,0	100,0	

Spoznamo, da je delež zaposlenega prebivalstva in delež oseb z lastnimi dohodki vzdrževanega prebivalstva. Tu gre predvsem za visok delež otrok v občini Velenje, kar je razvidno iz tabele št. 4, ki prikazuje starostni sestav prebivalstva za leto 1971 za občino in SR Slovenijo.

Primerjava starostne strukture prebivalstva velenjske občine s starostno strukturo prebivalstva SR Slovenije kaže, da je v občini močan delež mladega prebivalstva v starosti od 0—19 let, ki znaša 36,6%, medtem ko je republiški povpreček v tej starostni dobi le 32,9%. Enaka ugotovitev velja za prebivalstvo v starosti od 20—44 let, na katero odpade v velenjski občini 42%,

republiški povpreček pa izkazuje le 37,4%. Najbolj pa se razmerje prebivalstva razhaja v starosti od 45 let navzgor; delež prebivalstva v tej starostni dobi znaša za velenjsko občino 21,3%, republiški povpreček pa je znatno višji in znaša 29,7%. Opisana starostna struktura torej podaja izredno zanimiva razmerja med prebivalstvom. V občini imamo visok delež mladega prebivalstva: otrok, mladine, prebivalcev srednjih let, a zelo malo starega prebivalstva, kar je posledica imigracijskih tokov.

Vzpodbudna razmerja kaže tudi **delovni kontingent, fertilni kontingent ter biološki in vitalni indeks.**

Delovni kontingent za leto 1971 kaže spodnja tabela:

	Število prebivalcev			Struktura v %		
	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske
— mlajša delovna sila (15—39 let)	12.826	6.842	5.984	66,5	69,2	63,6
— starejša delovna sila (40—64 let)	6.464	3.040	3.424	33,5	30,8	36,4
Skupaj	19.290	9.882	9.408	100,0	100,0	100,0

Razmerje med moško in žensko delovno silo je precej izenačeno; delež zaposlenih žensk je nekoliko nižji. Razveseljivo je, da razpolagamo z močnim deležem mlajše delovne sile (v starosti od 15 do 39 let), na katero odpade kar 66,5% od skupnega števila zaposlenih, na starejšo delovno silo (v starosti od 40—64 let) pa le 33,5%. Tudi tukaj se odražajo vplivi nekaterih demografskih pojavov — že omenjenih pri močnem priseljevanju v zadnjem desetletju.

Tudi v fertilnem kontingentu, biološkem in vitalnem indeksu odsevajo vplivi močne imigracije, v tem razmerju ugodnejša od republiških povprečij.

Po podatkih iz leta 1971 je v občini 8.716 ali 60,6% žensk, ki so sposobne regeneracije (ženske v starosti od 15 do 49 let). Ženske v

dobi rodnosti predstavljajo 30% skupnega števila prebivalstva.

Biološki indeks, ki kaže razmerje med mladim ženskim prebivalstvom (v starosti od 0 do 14 let) in starim ženskim prebivalstvom (v starosti 50 in več let); znaša 1,41, kar je zelo ugodno, saj znaša republiški povpreček 0,86. Odnos med mladim prebivalstvom (v starosti od 0 do 14 let) in starim prebivalstvom (v starosti 50 in več let) kaže vitalni indeks, ki znaša 1,67; v primerjavi z republiškim povprečkom 1,02 je ta pokazatelj za občino Velenje zelo ugoden.

Poklicna struktura prebivalstva

kaže, da je v naši družbeno-politični skupnosti največ prebivalstva zaposlenega v urbanih poklicih. V gospodarski sferi je daleč v ospredju industrija, sledijo ji kmetijstvo, gradbeništvo, trgovina in gostinstvo, obrt ter prometna dejavnost. V negospodarski sferi je največ prebivalcev zaposlenih v kulturno-socialni dejavnosti.

Razčlenitev delovnega prebivalstva po dejavnostih kaže spodnja tabela — v desnem kotu:

V občini Velenje je bilo ob popisu prebivalstva aprila leta 1971 14.235 delovnih mest (od tega 12.606 v družbenem sektorju in 1.629 v zasebnem sektorju kmetijstva in obrti). Od skupnega števila delovnih mest je bilo zasedenih z delavci iz velenjske občine 13.019 ali 91,4% delovnih mest, 1.216 ali 8,6% delovnih mest pa je pokrivala delovna sila iz sosednjih občin.

V obdobju do konca leta 1972 se je število delovnih mest v občini (vključno z zasebnim sektorjem)

Dejavnost	Število zaposlenih	Strukturni %
— industrija in rudarstvo	7.264	55,7
— kmetijstvo	1.405	10,8
— gozdarstvo	47	0,4
— gradbeništvo	1.012	7,8
— promet	252	1,9
— trgovina in gostinstvo	703	5,4
— obrt	468	3,6
— stanov.-komunal. dejavnost	104	0,8
GOSPODARSTVO SKUPAJ	11.255	86,4
— kulturno-socialna dejavnost	1.278	9,8
— družbene in državne službe	217	1,7
— ostale dejavnosti	269	2,1
NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI SKUPAJ	1.764	13,6
ZAPOSLENI SKUPAJ	13.019	100,0

povečalo na 16.704, pri čemer je dnevna delovna migracija

porasla na 2.900 delavcev. Te podatke kaže naslednja tabela:

	Število zaposlenih	Str. %
— zaposlenih iz občine Velenje	13.804	82,6
— zaposlenih iz sosednjih občin v tem:	2.900	17,4
— iz občine Žalec	1.085	6,5
— iz občine Slovenj Gradec	935	5,6
— iz občine Celje	317	1,9
— iz občine Mozirje	563	3,4
Zaposleni v občini skupaj	16.704	100,0

Z dnevno migracijo delovne sile je značilno, da je le-ta pričo hitrega porasta industrije in potreb po novi delovni sili izredno intenzivna. Avtohton kontingent delovne sile je prešibak, da bi zadostil rastočemu številu delovnih mest.

Statistični podatki kažejo, da izobrazbena struktura zaposlenega prebivalstva v občini ni zadovoljiva in da precej odstopa od povprečka SR Slovenije.

V skupnem številu zaposlenih je še vedno 49,9 % oseb brez ustrezne šolske izobrazbe, od tega dve tretjini z nepopolno osnovno šolo. Izrazito zaostajamo pri kadrih s srednjo strokovno izobrazbo, ki so v strukturi zaposlenih udeleženi le z 9,2 %. Tudi delež kadrov z višjo in visoko strokovno izobrazbo zaostaja za potrebami družbeno-ekonomskega razvoja; v skupnem številu zaposlenih znaša ta delež le 3,6 %.

Vse te ugotovitve ponazarjajo naslednji podatki, kjer so zaposleni razvrščeni po dokončani šolski izobrazbi oziroma pridobljeni kvalifikaciji za občino Velenje in SR Slovenijo (ob koncu leta 1972):

	Struktura zaposlenih po dokončani šolski izobrazbi	
	občina Velenje	SR Slovenija
— nepopolna osnovna šola	32,8	22,5
— popolna osnovna šola	17,1	24,9
— poklicne šole	37,3	32,2
— srednje šole	9,2	13,3
— višje in visoke šole	3,6	7,1
Skupaj	100,0	100,0

Z dnevno migracijo pa se kažejo določene slabosti, saj je težnja, da delovna sila biva čim bližje svojemu delovnemu mestu. Ta problem bi bil rešljiv, če bi razpolagali z zadostnim številom stanovanj. Ob popisu prebivalstva in stanovanj aprila 1971 je bilo ugotovljeno, da primanjkuje v občini 621 stanovanj. Stanovanjski primanjkljaj po posameznih naseljih prikazujejo naslednji podatki:

Naselje	Število stanovanj	Število gospodinjstev	Razlika
Arnače	61	65	- 4
Bele vode	66	64	+ 2
Bevče	61	62	- 1
Družmirje	119	144	- 25
Gaberke	128	149	- 21
Gavce	63	63	-
Gorenje	38	39	- 1
Hrastovec	78	91	- 13
Kavče	61	62	- 1
Konovo	123	131	- 8
Laze	75	76	- 1
Lokovica	161	162	- 1
Lopatnik — del	18	20	- 2
Ložnica	22	23	- 1
Mali vrh	72	69	+ 3
Paka pri Velenju	118	143	- 25
Paška vas	45	45	-
Paški Kozjak	31	30	+ 1
Pesje	246	257	- 11
Plešivec	86	103	- 17
Podgora	57	61	- 4
Podgorje	36	50	- 14
Podkraj pri Velenju	109	107	+ 2
Preloge	24	26	- 2
Ravne	226	221	+ 5
Rečica ob Savinji	83	84	- 1
Silova	38	43	- 5
Skorno	51	57	- 6
Skorno pri Šoštanju	78	82	- 4
Slatine	39	37	+ 2
Sv. Florjan pri Šoštanju	94	104	- 10
Salek	106	125	- 19
Šentvid pri Zavodnju	20	19	+ 1
Škale	167	185	- 18
Škalske Cirkovce	30	33	- 3
Šmartinske Cirkovce	21	25	- 4
Šmartno ob Paki	132	135	- 3
Šoštanj	1014	1056	- 42
Topolšica	319	346	- 27
Velenje	3061	3410	- 621
Veliki vrh	53	53	-
Zavodnje	71	65	+ 6
Skupaj	7501	8122	- 621

Kljub velikemu pomanjkanju stanovanj se v velenjsko občino priseljuje precej prebivalstva. Po podatkih za leto 1972 se je v občino priselilo 907 prebivalcev, odselilo pa 385 prebivalcev, tako znaša pozitivni selitveni saldo 522 prebivalcev.

Izobrazbena struktura priseljenih in odseljenih prebivalcev je razvidna iz naslednjih podatkov:

	Priseljeni	Odseljeni	Saldo
— delovno prebivalstvo	266	78	+ 188
v tem: z visoko in višjo izobrazbo	38	14	+ 24
s srednjo izobrazbo	67	29	+ 38
s poklicno šolo	161	35	+ 126
vzdrževano prebivalstvo	641	307	+ 334
Skupaj	907	385	+ 522

Omeniti je treba, da ima občina Velenje po podatkih popisa iz leta 1971 na začasnem delu v tujini 300 prebivalcev.

Irednega pomena je sestav gospodinjstev glede na število članov. Ti podatki kažejo, da se je prbivalstvo oblikovalo z imigracijo. V skupnem številu gospodinjstev so najmočnejše zastopana samska gospodinjstva oziroma gospodinjstva z enim članom. Tej skupini sledijo

gospodinjstva s 4 člani, kar je znak, da prevladujejo gospodinjstva z 2 otrokoma. Zelo močno zastopano tudi gospodinjstva s 3 člani oziroma 1 otrokom. Te značilnosti potrjujejo, da sledimo težnji vseh industrializiranih družb, kjer se vzporedno z rastjo življenjskega standarda zmanjšuje število otrok.

Po popisu prebivalstva leta 1971 je bila v občini Velenje naslednja struktura gospodinjstev:

	Število gospodinjstev	Str. %
— gospodinjstva z 1 članom	2.222	24,0
— gospodinjstva z 2 članoma	1.281	13,8
— gospodinjstva s 3 člani	1.889	20,5
— gospodinjstva s 4 člani	2.136	23,1
— gospodinjstva s 5 člani	970	10,5
— gospodinjstva s 6 člani	409	4,4
— gospodinjstva s 7 člani	199	2,1
— gospodinjstva z 8 in več člani	150	1,6
Skupaj	9.258	100,0

Za ugotavljanje perspektivnega števila gospodinjstev je važna prikazana struktura gospodinjstev, na osnovi katere lahko določimo tudi strukturo potrebnih stanovanj. Za ugotavljanje potrebnega števila stanovanj je važno tudi poznavanje povprečnega števila prebivalcev na 1 gospodinjstvo (v velenjski občini odpade na 1 gospodinjstvo 3,1 prebivalec).

RAST PREBIVALSTVA PO POSAMEZNIH NASELJIH V OBDOBJIH 1953—1971 IN 1961—1971

Če se želimo približati zaželjeni problematiki, to je podrobnostim demografskega razvoja oziroma bolj otipljivim značilnostim z namenom, da si ustvarimo osnovo za načrtovanje raznih demografskih pojavov za bližnjo prihodnost, si moramo ogledati gibanje prebivalstva po posameznih naseljih. Kot je znano, so naselja konkretne zgodovinske tvorbe vzajemnega bivanja ljudi v prostoru, kjer si ti organizirano zadovoljujejo svoje številne raznovrstne življenske potrebe: gospodarske, kulturno-prosvetne, rekreativne

in druge. Stopnja razvitosti posameznih družbenih dejavnosti, predvsem gospodarskih in kulturno-prosvetnih v posameznih naseljih odseva v naslednjih pojavih: **v rasti in upadanju prebivalstva, socialno-ekonomski strukturi in starostni sestavi prebivalstva.**

Zato je demografski razvoj — rast, nazadovanje ali možen upad števila prebivalstva — pomemben za določanje eksistence naselij v prihodnosti. To je osnova, s pomočjo katere lahko približno določimo intenziteto in družbeno strukturo razvoja v prihodnosti.

O značilnostih rasti števila prebivalcev v omenjenih karakterističnih obdobjih nas tako v kvantitativnem kot kvalitativnem pogledu poučita prostorski karti št. 1 in 2 kot statistični podatki v tabelah I in II, saj je pričujoča analiza v celoti oprta na številčne podatke v teh dveh tabelah.

Na osnovi omenjenih podatkov posamezna naselja ne kažejo enotnega razvoja; med njimi so bistvene razlike. V teh razlikah se skrivajo raznovrstni družbeni dejavniki s svojimi posledicami, ko smo jih zgoraj že navedli. Naša naloga pa je, da v tem sestavku opozorimo na določena

demografska nihanja. Vsa naselja občine Velenje so glede na intenziteto rasti števila prebivalstva razdeljena v tri skupine:

- skupina naselij z močnim porastom prebivalstva,
- skupina naselij na meji upadanja prebivalstva,
- skupina naselij z upadanjem prebivalstva.

V letih 1961—1971 se je število močno povečalo, v drugih pa prebivalstva v nekaterih naseljih upadlo. Vzroke za ta pojav moramo iskati v močnem gospodarskem razvoju, ki je zajel našo družbeno-politično skupnost. Prebivalstvo, ki narašča v posameznih naseljih, ne raste na račun naravnega prirastka, temveč ponekod predvsem zaradi močnega priseljevanja.

V prvo skupino naselij z močnim porastom prebivalstva lahko za obdobje 1961—1971 uvrstimo naslednja naselja:

	% porasta
Konovo	184
Velenje	95
Lopatnik	40
Šmartno ob Paki	36
Paška vas	20
Florjan pri Šoštanju	19
Salek	21
Šoštanj	23
Kavče	22
Podkraj	23
Pesje	14
Arnače	10
Gavce	14
Podgora	11
Slatine	10
Sentvid pri Zavodnjah	23

V naštetih naseljih, ki kažejo progresiven demografski razvoj, se je število prebivalstva povečalo od 10—184 %. Med vsemi doživi razumljivo, največji porast prebivalstva Velenje, z obdajajočimi naselji, ki se pravzaprav že prostorsko in urbano zraščajo z našim gospodarskim, šolskim in upravnim središčem. To so: Konovo, Salek, Kavče in Podkraj. Zanimivo je, da se je v zadnjih desetih letih prebivalstvo Velenja povečalo skoraj za enkrat od 6016 na 11.751 (95 %), medtem ko v daljšem času od l. 1953—1971 skoraj za štirikrat. Ni pretirano, če rečemo, da je doživljalo Velenje v zadnjih osemnajstih letih pravo demografsko eksplozijo, katere vzrok moramo iskati v silnem gospodarskem razmahu, ki ga je doživel ravno

ta kraj. Manj pa drugi kraji, kjer pa seveda zaradi tega silnega gospodarskega razvoja njegov vpliv najbolj na demografskih pojavih in družbeno-ekonomskih razmerah ljudi v in izven meja naše družbeno-politične skupnosti (v dnevni migraciji, socialno-ekonomski strukturi in življenjski ravni). Bližnja naselja, ki so že dejansko predmestja Velenja, kot so Salek, Kavče in Podkraj so porasla v l. 1961—1971 za približno četrtino. Medtem ko ima do nedavnega kmetijsko Konovo zaradi obsežne stanovanjske gradnje, v industriji in urbanih poklicih zaposlenih ljudi, v zadnjih letih skokovit porast prebivalstva (184 %). Tu ne gre za običajno ali normalno razširitev naselja, ampak za pravo kolonizacijo. Nasploh pa je potrebno poudariti, da je v vseh teh naseljih raslo prebivalstvo na osnovi močnih imigracijskih tokov iz bližnjih in oddaljenih prdelov. Prav tako se je močno dvignilo število prebivalstva v nekdanj agrarnih naseljih — Kavče, Podkraj in Salek, slednje je po zunanjem videzu še tipično kmečko naselje, vendar zunanji videz vara, saj nam socialno-ekonomska struktura pove, da v teh naseljih že nekaj časa prebivalce preživljajo nekmetijske dejavnosti. Pri Saleku pa je potrebno opozoriti na določen zanimiv pojav. Čeprav tu prebivalstvo v sedanosti raste, to naselje še vedno ne izkazuje tistega števila prebivalstva, kot ga je imelo l. 1953, za razdobje l. 1953—1971 kaže znižanje za 3 %. To si lahko razložimo s tem, da izginjajo kmečke družine, ki so bile po članstvu številne, sedaj so pa občutno manjše. Zanimanje za kmetijstvo pri mladih dedičih na kmetijah upada, raje se zaposlijo v industriji ali urbanih poklicih in redke so kmetije, kjer še žive samo od kmetijstva. Staro rudarsko naselje Pesje, ki je prostorsko nekoliko bolj stran od Velenja, ima manjšo stopnjo rasti (l. 1961—1971 porast za 14 %).

Za Velenjem sledi Šoštanj, v l. 1961—1971 je porasel za slabo četrtino (23 %), medtem ko se je število prebivalstva dvignilo za daljše obdobje nazaj, v l. 1953—1971, za polovico (50 %). Da to naselje ne izkazuje vidnejšega povečanja prebivalstva, je vzrok v manj intenzivnem gospodarskem razvoju, kot ga je imelo Velenje, kakor tudi v izgubljanju nekdanjih urbanih funkcij, ki jih je imel kot upravno središče naše lokalne družbene skupnosti še v bližnji preteklosti.

Močnejšo stopnjo rasti

prebivalstva je v zadnjem času (l. 1961—1971) doživelo še Šmartno ob Paki (36 %), kar pa se ima zahvaliti svojemu ugodnemu položaju. Ta je sem priklical poleg prometa še trgovino in obrt, torej dejavnosti, od katerih žive ljudje tega kraja. V bližini velja omeniti Paško vas, ki je na zunaj še izrazito agrarno naselje. Ljudi pa že preživlja industrija, ki že vpliva na večjo rast prebivalstva, vzporedno pa na arhitektonsko preobrazbo naselja, saj izgublja kmečki značaj in dobiva vse bolj urbane poteze.

Med naselji, ki demografsko napredujejo (v l. 1961—1971 dvig za 10 %) je tudi Sentflorjan. Tu raste vedno več hiš industrijskih delavcev še zlasti, odkar poteka v to naselje asfaltna cesta. Ta nekdanj prometno odmaknjeni kraj se vse bolj širi in razvija.

Zmerno rast prebivalstva imajo kraji: Slatine, Arnače, Gavce in Podgora, kjer je prebivalstvo poraslo od 10—14 % v razdobju l. 1961—1971. V teh še do nedavno kmečkih naseljih, kar se jim še na zunaj pozna, živijo ljudje od kmetijstva samo v Arnačah.

V drugo skupino — skupina naselij na meji upadanja prebivalstva, dajemo kraje, ki kažejo z ozirom na normalno rast prebivalstva, preskromen dvig števila prebivalstva, to so:

Škale	6 %
Rečica ob Paki	6 %
Gaberke	5 %
Skorno pri Šoštanju	3 %
Skorno	1 %
Mali vrh	3 %
Paka pri Velenju	3 %
Paški Kozjak	6 %
Podgorje	7 %
Laze	8 %
Ravne	1 %

Za ta naselja je značilno, da doživljajo ravno v sedanjem družbenem trenutku preobrazbo, so na prehodu iz kmečkih naselij, kar so še na zunaj, v naselja z urbaniimi lastnostmi. V njih se vršijo pomembni družbeni akulturacijski pojavi, ki se odražajo na različne načine. Socialna preobrazba se med drugim kaže v socialno-ekonomski strukturi prebivalstva. V Rečici ob Paki, Skornem pri Šoštanju, Ravnah, Malem vrhu, Paki pri Velenju in Podgorju, se ljudje že v glavnem preživljajo z industrijo in drugimi urbaniimi dejavnostmi. Življenjsko pa se od kmetijstva za enkrat še ne morejo ločiti ljudje na Paškem Kozjaku, v Paških vrheh na Skornem in Lazah.

Zaradi omenjenih značilnosti imajo naselja v zadnjih desetih letih kar skromno rast — od 1—8 %. Zanimiv je pogled na

številčno stanje prebivalstva po naseljih za l. 1953. Naselja kot so Skale, Skorno pri Šoštanju, Paški Kozjak, kjer kot smo ugotovili, raste število prebivalstva v zadnjih letih, so ta naselja imela l. 1953 več prebivalstva, kot so ga imela l. 1971. Zato izkazujejo v daljšem razdobju 1953—1971 upad števila prebivalstva (od 7 do 0 %). Temu je vzrok odseljevanje ljudi v urbana naselja. Tudi ostala naselja v tej skupini, ki v enakem razdobju kažejo le skromno povečanje prebivalstva, so bila deležna odseljevanja prebivalstva. Zaradi zelo skromne rasti števila prebivalstva v zadnjem razdobju (l. 1961—1971), ne moremo trditi, da ta naselja v prihodnosti ne bodo napredovala. Za dokaz nam lahko služi naselje Paški Kozjak, ki je več desetletij nazaj doživljalo depopulacijo nova cesta pa jo je zavrla, število prebivalstva spet počasi raste.

Tretja skupina — skupina naselij z upadanjem prebivalstva, v njej je v zadnjih desetih letih vidno nazadovanje števila prebivalstva, zajema pa naselja:

Topolšica	— 22 %
Gorenje	— 20 %
Preloge	— 12 %
Bele vode	— 10 %
Družmirje	— 10 %
Velik vrh	— 9 %

Nekoliko nižjo stopnjo upada prebivalstva pa izkazujejo naslednji kraji:

Bevče	— 5 %
Hrastovec	— 7 %
Lokovica	— 2 %
Škalske Cirkovce	— 7 %
Šmartinske Cirkovce	— 8 %
Ložnica	— 7 %
Plešivec	— 5 %
Silova	— 1 %
Zavodnje	— 3 %

Če si ogledamo najprej naselja, ki izkazujejo vidni upad prebivalstva in za to poiščemo vzroke, moramo reči, da so različni. Pri Belih vodah in Velikem vrhu, izrazita kmečka kraja, gre za močno depopulacijo, za odseljevanje ljudi, se pa tukaj še močno ukvarjajo s kmetijstvom in so zato tudi od njega eksistenčno odvisni. Kmetijski predeli pa so kot povsod drugod zaradi določenih družbenih razmer v stalnem upadanju prebivalstva. Med ta naselja pa prištevamo še Preloge, Družmirje, Topolšico in Gorenje. Gre za nekdanj kmečke kraje, kjer ljudje že nekaj časa živijo od nekmetijskih dejavnosti. V demografski rasti pa jih zavira pomanjkanje prostorskih možnosti, ker se nahajajo na eksploatacijskem območju RLV.

Verjetno bo nekatera naselja v daljši prihodnosti doletela enaka usoda kot nekoč Škale, da bodo zaradi ugreznin izginila z zemeljskega površja. To sicer ne velja za Goernje, ki se še vedno ni opomoglo zaradi izgube prebivalstva, ko se je nekdanje obrtno podjetje »Gorenje« prestavilo v Velenje in tu zraslo v veliko industrijo. Zanimivo je, da dajemo med naselja, ki demografsko — nazadujejo, imajo **manjšo stopnjo upada prebivalstva**, predvsem kmečka. Kmečke podobe ne kažejo samo na zunaj, ampak so tudi po socialno-ekonomski strukturi kmečka, saj preživlja ljudi kmetijstvo. Da izrazita kmečka naselja v sedanosti po številu prebivalstva nazadujejo, je znan in splošen družben pojav. Tako je tudi ta naselja v preteklosti zajel val emigracije predvsem v bližnja urbana naselja. Izjema sta tukaj le kraja Bevče in Hrastovec z neagrarno demografsko socialno-ekonomsko strukturo.

SKUPNE ZNAČILNOSTI IN POSEBNOSTI

Iz razvoja prebivalstva, kot smo ga tu podali, lahko razberemo, da so **najbolj demografsko razgibana naselja v dolini** — v bližini Velenja, zlasti ta kraj sam, ki s svojo nenavadno gospodarsko ekspanzijo določa in usmerja gibanje prebivalstva v okviru naše družbeno politične skupnosti in tudi izven nje. Dolinska naselja so zajeta v prvo skupino. Tu se število prebivalstva ni večalo na račun evtotnega naravnega prirastka, ampak s priseljevanjem ljudi. Pomemben demografski pojav, socialna ekonomska struktura, kaže, da se v dolinskih naseljih pravzaprav zaključuje že nekaj časa trajajoča socialna preobrazba. Iz nje lahko prepoznamo, da je večina ljudi eksistenčno odvisna od industrije, kot nekmetijske dejavnosti, ki so značilna za urbana naselja. Z zgodovinskega vidika pa gre v bistvu tako v socialnem kot arhitekturnem pogledu le za dvoje urbanih naselij in za Velenje in Šoštanj, za stara trga, kjer so se ljudje preživljali že nekdanj z nekmetijskimi dejavnostmi in so bile osredotočene urbane funkcije (uprava, sodstvo, šolstvo, trgovina itd.). Medtem ko je za druga dolinska naselja značilno, da so v svoji prvotni zasnovi kmečka. Z omenjeno socialno preobrazbo, ko se ljudje odvrtaajo od kmetijstva, doživljajo naselja večje spremembe, v obliki in arhitekturnem izgledu, dobivajo vse bolj urbani videz, prvotne kmečke poteze naselij pa

izginjajo. Torej smo v tem dogajanju priča pomembnemu zgodovinskemu trenutku, kjer se prelamlja tradicija, staro izginja in nastaja novo, tako v materialni kot duševni sferi človeka. Za naselje, kjer se ljudje množično priseljujejo, je tipično da imamo opravka s posebno strukturno prebivalstva. Ta se kaže v velikem številu mladega prebivalstva, otrok, šolske mladine in ljudeh, ki jih dajemo med delovni kontingent prebivalstva; ni pa dosti starih ljudi. Tu prevladujejo mladi ljudje, ki si ustvarjajo družine, zato je število mladih družin veliko, kakor tudi število samcev. Ferbilna moč je spričo omenjene starostne sestave družin razumljivo visoka, kar je posledica velikega števila otrok, kot smo že rekli. Nazorno nam pokaže starostni sestav prebivalstva starostno drevo Velenja; takšno je, kot je tipično za naglo razvijajoča se

industrijska mesta. Samo po sebi je umevno, da starostni sestav prbivalstva z opisanimi značilnostmi povzroča določene posledice na socialnem področju, ker terja; zadostno število raznovrstnih stanovanj, zadostne kapacitete otroškega varstva in šol, komunalno urejenost in še vrsto drugih potreb, ki jih morajo zadovoljevati družbeno-politične skupnosti. Med naselji, kjer **število prebivalstva nazaduje ali pa se pojavlja stagnacija, so zalsti hribovski kraji**, kjer običajno ne gre za strnjena naselja, kot v dolini, ampak večinoma za samotne kmetije. To so naselja iz tretje in nekatera naselja iz druge skupine. Zanje je pomembno, da so že dalj časa v depopulaciji, v vidnem odseljevanju ljudi v dolino, v urbana naselja. Vzroke krčenje števila prebivalstva moramo iskati v splošno znanem dejstvu,

RAZVOJ PREBIVALSTVA PO NASELJIH V OBDOBJU 1953-1971

Naselje	1953	1971	% porasta ali padca
Arnače	198	226	+ 14
Bele vode	423	326	- 23
Bevče	211	222	+ 5
Družmirje	547	426	- 22
Gaberke	391	523	+ 34
Gavce	201	242	+ 20
Gorenje	120	136	+ 13
Hrastovec	255	304	+ 19
Kavče	167	249	+ 49
Konovo	156	455	+ 234
Laze	299	331	+ 11
Lokovica	559	621	+ 11
Lopatnik del	92	80	- 13
Ložnica	122	82	- 33
Mali vrh	225	249	+ 11
Paka pri Velenju	489	520	+ 6
Paška vas	124	207	+ 67
Paški Kozjak	169	157	- 7
Pesje	910	909	-
Plešivec	438	386	- 20
Podgora	199	222	+ 11
Podgorje	111	145	+ 29
Podkraj pri Velenju	332	451	+ 36
Preloge	202	115	- 43
Ravne	938	1.021	+ 6
Rečica ob Paki	282	326	+ 16
Silova	171	154	- 10
Skorno	218	204	- 7
Skorno pri Šoštanju	326	335	+ 3
Slatina	124	142	+ 14
Florjan	278	385	+ 38
Salek	435	424	- 3
Šentvid pri Zavodnjah	78	81	+ 4
Škale	723	724	-
Škalske Cirkovce	140	141	+ 1
Smartinske Cirkovce	103	111	+ 8
Smartno ob Paki	264	415	+ 57
Šoštanj	2.378	3.539	+ 50
Topolšica	1.219	1.168	- 4
Velenje	2.353	11.731	+ 360
Veliki Vrh	231	224	- 3
Zavodnje	318	277	- 13
SKUPAJ	17.739	29.024	+ 63

da kmetijstvo ne priteguje več mladih ljudi, delo je težko, dohodek pa nizek. Zato se prebivalstvo odseljuje. Ostajajo v glavnem starejši ljudje, ki niso več sposobni ustvarjalno gospodariti na svojih kmetijah. Zato imajo hribovska naselja spet drugačno starostno strukturo prebivalstva, ki izkazuje nizek delež otrok, možnost reprodukcije oziroma fertilitet prebivalstva je nizka, šibak pa je tudi delovni kontigent prebivalstva. Zanimiv je pogled na starostno drevo Belih vod, tipično je za kraje, kjer se prebivalstvo odseljuje. Razumljivo, da ta naselja še vsa v glavnem preživlja kmetijstvo. Zanimivo je, kako lahko izboljšanje prometnih razmer zavre stagnacijo in upad prebivalstva ter ga spremeni v progresiven demografski razvoj, je dokaz Sentflorjan in Paški Kojak. Tu sta bili zgrajeni cesti. Za tem se je odseljevanje ljudi

prenehalo in v zadnjem času celo število prebivalstva raste, dokaz je stanovanjska gradnja, ki je živahna.

Med dolinskimi naselji, ki so v stagnaciji in nazadovanju števila ljudi, so le tista, ki so v okviru eksploatacijskega območja RLV in verjetno nimajo perspektive, kot Skale, Gaberke, Preloge, Družmirje, Ravne in Topolšica. Torej gre za zajeten kompleks zemljišč, ki so v glavnem ravna, ugodna za kakršnokoli izrabo, ki pa se v prihodnosti ne bo mogla izvajati.

Na osnovi pričujoče analize rasti prebivalstva obstoječih naselij, lahko povemo, da imajo možnost perspektivnega razvoja v bližnji prihodnosti vsa naselja, ki smo jih dali v prvo skupino in izkazujejo progresivno demografsko rast, kakor tudi nekatera naselja, ki smo jih vključili med naselja na meji upadanja prebivalstva, kot še

ona, kjer se uveljavlja deagrarnizacija. Toda to predvidevanje velja, če na razvoj naselij ne bomo umetno posegali, če jih bomo pustili kot doslej, da so se razen urbanih naselij (Velenje, Sostanj) razvijal blagim urbanističnim poseganjem. Brez dvoma pa v bližnji prihodnosti ne bo tako, saj bomo z urbanističnim načrtovanjem omogočili nekaterim naseljem kvalitetnejši nadaljnji razvoj. Seveda tistim, ki imajo za to naravne in družbene pogoje.

● Predvideni razvoj prebivalstva do leta 1980

Za določitev rasti prebivalstva do leta 1980 smo upoštevali zakonitosti obstoječega razvoja prebivalstva. V desetletnem razdobju od leta 1961 do leta 1971 je prebivalstvo z ozirom na naravni in selitveni prirastek naraščalo povprečno za 5% na leto.

Čas do leta 1980 je kratek, zato ni pričakovati v dinamiki rasti prebivalstva naše občine bistvenih sprememb. Družbeno-gospodarski razvoj občine Velenje bo v glavnem potekal približno tako, kot v zadnjem obdobju, zato so naša predvidevanja o rasti prebivalstva v bližnji prihodnosti lahko kolikor toliko realna. Enaka povprečna rast prebivalstva, kot smo jo ugotovili za našo občino, bo verjetno značilna za posamezna naselja. Iz tabele št. 6 so razvidni kazalci, ki prikazujejo predvidevanja do leta 1980. Poleg rasti skupnega števila prebivalstva za celotno občino, je izrednega pomena tudi bodoča predvidena starostna struktura prebivalstva, ki je osnova za določanje obsega raznovrstnih oskrbovalnih in urbanih funkcij.

Leta 1980 bo naša občina imela 36.860 prebivalcev (porast 27^{0/0}). Starostni kontingent prebivalstva pa izkazujejo takšno podobo:

NARAVNO GIBANJE IN SELITVE PREBIVALSTVA V OBDOBJU 1955-1970

Leto	Rojeni		Umrli od tega dojenčki	Poroke	Razveze	Priselitve	Izselitve	
	živo-rojeni	mrtvo-rojeni						
1955	507	174		242	6	1.179	790	
1956	498	166		250	17	979	727	
1957	484	144		204	10	1.049	702	
1958	472	6	185	15	182	7	765	759
1959	455	5	202	31	186	18	800	557
1960	502	6	179	17	259	20	996	556
1961	502	5	186	16	247	18	1.065	644
1962	472	7	210	13	256	31	898	581
1963	510	8	191	18	220	17	1.064	602
1964	529	6	191	15	241	24	974	595
1965	546	4	177	15	295	21	901	645
1966	605	8	215	16	255	29	1.052	451
1967	545	5	192	16	225	28	542	536
1968	515	5	252	15	214	36	517	447
1969	451	4	219	12	253	48	646	440
1970	512	5	225	12	247	39	778	650

PRIRAST PREBIVALSTVA V OBDOBJU 1955-1970

Leto	Prirast			Koefficient prirasta na 1000 prebivalcev		
	skupaj	naravni	selitveni	skupaj	naravni	selitveni
1955	722	335	389	58,4	17,7	20,7
1956	584	352	252	30,6	17,7	15,2
1957	687	340	347	34,4	17,0	17,4
1958	313	287	26	15,4	14,1	1,3
1959	496	255	245	25,8	12,1	11,7
1960	765	325	440	35,6	15,1	20,5
1961	755	316	419	35,0	14,2	18,8
1962	579	262	317	25,2	11,4	15,8
1963	781	319	462	35,4	15,6	19,8
1964	719	358	381	29,8	14,0	15,8
1965	625	369	256	25,0	14,8	10,2
1966	1.011	390	621	39,1	15,1	24,0
1967	357	351	6	15,6	15,2	0,2
1968	355	285	70	13,2	10,6	2,6
1969	458	252	206	16,1	8,5	7,6
1970	447	299	148	16,2	10,8	5,4

	Stev. preb.	Str. v %
— prebivalci od 0-6 let	4.696	12,7
— prebivalci od 7-14 let	5.200	14,1
— prebivalci od 15-59 let	16.975	46,1
— prebivalci od 40-64 let	7.950	21,6
— prebivalci nad 65 let	2.059	5,5
Skupaj	36.860	100,0

Poleg navedenih podatkov lahko vidimo tudi rast posameznih naselij za enako razdobje

PREBIVALSTVO PO SPOLU IN STAROSTI OB POPISU LETA 1971 ZA OBČINO VELENJE IN SR SLOVENIJO

Starost	Občina Velenje						SR Slovenija							
	število		str. v %		skupaj	M	Z	število		str. v %		skupaj	M	Z
	skupaj	M	Z	skupaj				M	Z	skupaj	M			
0 — 4	2.610	1.502	1.508	9,0	8,9	9,1	138.455	70.846	67.607	8,0	8,5	7,6		
5 — 9	2.644	1.560	1.284	9,1	9,5	8,9	140.740	71.758	68.982	8,1	8,6	7,7		
10 — 14	2.590	1.551	1.259	8,9	9,2	8,6	136.719	69.892	66.827	7,9	8,4	7,5		
15 — 19	2.794	1.416	1.378	9,6	9,7	9,6	152.925	78.847	74.076	8,9	9,4	8,5		
20 — 24	2.749	1.520	1.229	9,5	10,4	8,5	146.871	76.658	70.215	8,6	9,2	7,9		
25 — 29	2.462	1.347	1.115	8,6	9,2	7,8	119.860	62.255	57.625	6,9	7,4	6,5		
30 — 34	2.404	1.294	1.110	8,5	8,9	7,8	124.857	64.625	60.254	7,5	7,7	6,7		
35 — 39	2.417	1.265	1.152	8,5	8,7	8,0	128.014	64.587	65.427	7,4	7,7	7,1		
40 — 44	2.150	1.151	999	7,5	7,7	6,9	125.021	60.326	64.695	7,2	7,2	7,3		
45 — 49	1.515	658	875	5,2	4,4	6,1	105.504	44.581	60.925	6,1	5,5	6,8		
50 — 54	915	408	505	3,2	2,8	3,5	65.819	27.446	36.375	3,7	3,5	4,1		
55 — 59	1.011	459	552	3,5	3,1	3,8	84.476	37.494	46.982	4,9	4,5	5,5		
60 — 64	897	404	495	3,1	2,8	3,6	86.568	38.458	47.910	5,0	4,6	5,4		
65 in več	1.856	711	1.125	6,5	4,9	7,8	169.858	66.495	105.545	9,8	8,0	11,6		
neznano	27	—	27	0,1	—	0,2	3.874	1.952	1.922	0,2	0,2	0,2		
SKUPAJ	29.024	14.595	14.591	100	100	100	1.727.157	835.998	891.159	100	100	100		

PREDVIDENI RAZVOJ PREBIVALSTVA IN STAROSTNA STRUKTURA PREBIVALSTVA PO NASELJIH DO LETA 1980

Naselje	Štev. preb.		% po- rasta 1980 1971	Predvidena starostna str. preb. 1980				
	1971	1980		0—6 let	7—14 let	15—39 let	40—64 let	nad 65 let
Arnače	226	249	10,0	50	55	104	65	17
Bele vode	526	526	—	39	46	156	82	25
Bevče	222	222	—	27	31	95	56	15
Družmirje	426	—	—	—	—	—	—	—
Gaberke	525	685	50,6	82	96	286	175	46
Gavce	242	292	20,7	55	41	122	74	20
Gorenje	156	166	22,1	20	25	69	42	12
Hrastovec	504	504	—	36	42	127	77	22
Kavče	249	549	40,0	42	49	146	88	24
Konovo	455	555	22,0	66	78	252	140	59
Laze	551	571	12,1	44	52	155	94	26
Lokovica	621	621	—	74	87	260	157	43
Lopatnik — del	80	80	—	9	11	35	20	7
Ložnica	82	82	—	9	11	32	21	9
Mali vrh	249	249	—	29	36	102	65	17
Paka pri V.	520	520	—	62	75	218	151	56
Paška vas	207	247	19,5	26	35	105	64	19
Paški Kozjak	157	157	—	18	22	66	39	12
Pesje	909	969	6,6	116	135	406	245	67
Plešivec	586	586	—	46	54	162	97	27
Podgora	222	222	—	29	35	94	52	14
Podgorje	145	185	28,0	22	25	77	46	15
Podkraj	451	551	22,0	66	77	250	159	59
Preloge	115	115	—	14	16	48	29	8
Ravne	1.021	1.081	5,9	150	151	455	275	74
Rečica P.	526	426	30,7	51	60	178	108	29
Silova	154	154	—	18	22	64	39	11
Skorno	204	204	—	24	28	85	52	15
Skorno pri Soštanju	555	555	—	40	47	140	85	25
Slatine	142	142	—	17	20	59	35	11
Sv. Florjan	585	425	10,4	51	59	178	107	50
Salek	424	480	15,2	57	67	201	121	54
Sentvid pri Zavodnju	81	81	—	10	11	35	19	8
Skale	724	824	15,8	99	115	345	208	57
Sk. Cirkovce	141	141	—	17	20	59	35	10
Sm. Cirkovce	111	111	—	15	15	46	28	9
Sm. ob Paki	415	527	27,0	65	77	218	132	255
Soštanj	5.559	5.719	4,5	446	520	1.558	941	254
Topolsica	1.168	1.368	17,1	164	191	575	346	94
Velenje	11.751	18.542	56,1	2.494	2.622	9.171	5.301	754
Veliki vrh	224	224	—	26	31	94	56	17
Zavodnje	277	277	—	35	38	117	70	19
Občina skupaj	29.024	36.860	27,0	4.696	5.200	16.975	7.950	2.059

oziroma posameznih krajevnih skupnosti. Pri tem je zanimivo omeniti, da bodo nekatera naselja kar močno naraščala, druga manj, nekatera pa sploh ne (glej v zvezi s tem obstoječe in predvidene razmere v posameznih naseljih). Pri predvidevanjih bodočega prebivalstva v posameznih naseljih smo se poleg dinamike rasti prebivalstva precej ozirali tudi na prostorske možnosti in pogoje posameznih naselij, kakor tudi druge pojave, ki vplivajo na rast ali nazadovanje naselij.

VELENJE

Močna rast mesta Velenja je posledica širših družbeno-političnih teženj na področju gospodarstva oziroma industrializacije naše dežele. Začela se je z ekstraktivno dejavnostjo — rudarstvom, ki je nujen pogoj za napredek vsake družbe. Za rudarstvom pa se pojavi kovinsko-predelovalna industrija s podjetjem Gorenje, ki se je iz majhnega obrtniškega obrata razraslo v veliko industrijo gospodinjskih strojev in električnih aparatov. Močna rast rudnika lignita je bila možna le z doseljivanjem prebivalstva od drugod, ker v mestu samem in bližnji okolici ni bilo dovolj delovne sile. Tako se je začel močan imigracijski tok iz bližnjih in oddaljenih agrarnih področij v naše mesto. Ker so prihajali v Velenje v glavnem mladi ljudje, je starostna struktura prebivalstva mlada. To daje mestu poseben pečat in v okviru oskrbovalnih funkcij izraža intenzivne potrebe po vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Razvoj rudnika lignita (obseg

proizvodnje in število zaposlenih) se v določenem času umiri, zato imigracijski tokovi, ki jih je sprožilo rudarstvo, oslabijo. Toda pri tem je treba posebej opozoriti na specifičen pojav — kot posledico rudarstva — na odvišno žensko delovno silo, ki zaradi narave dela v rudarstvu nima pogojev za zaposlitev. Ta problem je nujno narekoval potrebo po takšni gospodarski dejavnosti, kjer pogoji dela ustrezajo ženski delovni sili. Spričo omenjenega socialnega problema je imelo obstoječe majhno kovinsko obrtniško podjetje ugodne pogoje za razvoj, ki jih je še posebej znalo izkoristiti z ustreznim proizvodnim programom, s »roizvodi, ki so iskani na tržišču. Te silnice so sprožile močno gospodarsko rast »Gorenja«, ki je znova povzročilo močne imigracijske tokove v Velenje. Ob tem na je treba omeniti tudi močno dnevno delovno migracijo delovne sile iz naselij v občini in izven nje.

Nakazani gospodarski razvoj kaže močno težnjo od prvotne enostranske usmeritve k izpopolnitvi gospodarske strukture, ki naj bi v prihodnosti zajemala raznovrstne gospodarske dejavnosti, kar je normalna težnja vsakega mladega mesta, ki ima tako skokovit razvoj kot ga ima Velenje.

Vzporedno z omenjeno gospodarsko rastjo se je razvijala tudi negospodarska sfera. Velenje je zaradi svojega hitrega družbeno-ekonomskega razvoja, predvsem v času samoupravnih socialističnih družbenih odnosov, postalo družbeno-politično, prosvetno-kulturno in gospodarsko središče občine. V okviru negospodarske sfere ima pomembno mesto šolstvo, zlasti srednje strokovno šolstvo, ki s svojim vplivnim območjem sega tudi v sosednje občine. Zaradi tega je treba v prihodnosti šolstvo še nadalje razvijati in uvajati tudi višje in visoko šolstvo.

V okviru občine si ne zagotavljamo vseh družbenih potreb samostojno, nekatere si zadovoljujemo skupno s sosednjimi občinami. Vzrok za ta pojav lahko iščemo v geografskem položaju in pa v dejstvu, da se je življenje v naši družbeno-politični skupnosti intenziviralo šele v zadnjem času zaradi izredno hitrega in močnega gospodarskega vzpona. Zato bomo nekatere medobčinske funkcije ohranili takšne kot so bile doslej in jih narekuje sedanja družbeno-politična situacija, druge pa, ki jih terja naš družbeno-gospodarski razvoj, pa bomo osamosvojili v okviru naše občine. Omeniti je treba, da je omenjeni dinamičen družbeno-ekonomski

razvoj velenjske občine pritegnil nekatere medobčinske funkcije v Velenje (Zavod za zaposlovanje, »Naš čas«, da sodišča v Soštanju ne omenjamo, ki je že iz tradicije medobčinskega karakterja). Velenje predstavlja s svojim dinamičnim razvojem v zadnjem času močno gospodarsko-proizvodno in šolsko središče z obsežnim vplivnim območjem, ki sega na ozemlje sosednjih občin (Žalec, Mozirje, Slovenj Gradec). Dokaz za to je obstoječa dnevna migracija delovne sile in šolskih otrok, ki dobiva vse večji razmah. Brez dvoma bosta ta dva pojavi — prihajanje ljudi na delo in otrok v šolo — imela v bližnji prihodnosti enak obseg, če ne morda zaradi intenzivnega gospodarskega razvoja, še večjega. Tu si s svojim delom zagotavlja mnogo prebivalstva izven občine svoj ekonomski obstoj in vse več mladih ljudi sprejema splošno in strokovno znanje.

Upravno-politično vplivno območje občine pa je občutno manjše, kot smo ga prikazali na gospodarskem in vzgojno-izobraževalnem področju. Prav zaradi tega pa nastaja vrsta problemov različne narave (predvsem socialno-ekonomskega značaja), ki pa jih ne moremo razreševati in usklajati izolirano ampak v tvornem sodelovanju z odgovornimi družbenimi činitelji v sosednjih občinah in širše družbeno-politične skupnosti v duhu družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja.

Novo Velenje je nastalo in se razvilo na osnovi lignita kot pomembnega energetskega vira. Staro Velenje se je s svojim jedrom ohranilo ob vznožju velenjskega gradu, medtem ko se je novo Velenje oblikovalo na ravnici in vzpetinah severovzhodno od njega.

Tu gre za povsem novo in moderno urbanistično zasnovano naselja, ki ima jasno izoblikovano središče (uprava, družbeno-politične organizacije, banke, trgovina, kultura, šport). To središče se postopoma izpopolnjuje. Okrog tega jedra se je razvil stanovanjski del naselja, ki je zagrajen z bloki, stolpiči, stolpnici in manjšimi stanovanjskimi objekti. Ta ambient se odlikuje zaradi svojih arhitekturnih oblik samih objektov in mnogih zelenih, parkovno urejenih površin.

Zaradi tega je Velenje postalo privlačno tudi v turističnem smislu. Na zahodni strani opisane urbane strukture naselja pa leži industrijska cona, ki je od stanovanjskega dela mesta že delno ločena z zelenim pasom.

Ta pas se bo v prihodnosti razširil vse do južnega roba doline in tako ločil v celoti industrijsko cono od mesta. Pretežni del industrijskega kompleksa koristi

TGO Gorenje, ki se bo skladno z zazidalnim načrtom industrijske cone razširil do naselja Pesje. Poleg industrijske cone na zahodu naselja narekujejo potrebe dodatne industrijske površine, zato bomo določili drugo industrijsko cono severovzhodno od Saleka na desnem bregu Pake. Verjetno pa bo treba vključiti za gospodarsko izkoriščanje tudi površine na eksploatacijskem območju rudnika, in to predvsem tam, kjer so se zemeljske plasti že delno umirile (v bližini Skal). Ker bo prebivalstvo v bližnji prihodnosti najbolj naraščalo ravno v Velenju, bomo potrebovali za stanovanjsko graditev še mnogo površin. V ta namen bo dokončno izpopolnjen zazidalni kompleks med Pako in Kidričevo cesto, kompleks med Kidričevo cesto in Salekom, na novo pa zagrajen zazidalni kompleks Salek — Bevče.

V vseh teh nadaljnjih izgradnjah pa moramo še vedno ohranjati prvotno zasnovano, to je situiranje stanovanjskih objektov v zeleno okolje. Ker ima Velenje nekaj pomembnih zgodovinskih arhitekturnih vrednot in spomenikov, ki so še toliko bolj pomembni zaradi dejstva, da so tu redki, jim moramo posvečati še posebno pozornost in poskrbeti za njihovo zaščito (velenjski grad, grad Turn, Gorica, Saleški grad, grad Eckenstein, župna cerkev Sv. Martina, cerkev Sv. Andreja v Saleku).

Kot središče političnega, gospodarskega in družbenega življenja, bi moralo biti občinsko središče opremljeno z naslednjimi objekti, oziroma službami javnega in zasebnega značaja:

KOMUNALNA OPREMA: trgi, parki, pešpoti, botanični vrt, vodovod, kanalizacija, naprave za čiščenje odpadnih vod, javna snaga, mestna vrtnarija, tržnica, gasilska postaja, javno kopalnice in savne, pokopališče in razstavišni prostor.

PROMET: ceste, parkirni prostori, železnica in železniške naprave, avtobusna postaja, bencinske postaje, PIT in radijska postaja.

STANOVANJA: stanovanja v družbeni lasti, stanovanja v zasebni lasti in garaže hiše.

GOSPODARSTVO: industrija, javna skladišča, preskrba — trgovska podjetja z mesom, mesnimi izdelki, ribami perutnino.

TRGOVSKA PODJETJA: z zelenjavo, sadjem, njihovimi izdelki, z živili, alkoholnimi pijačami, gospodinjskimi potrebščinami, z mlekom, kruhom, mlečnimi izdelki, z neživilskimi proizvodi, z železino, s kovinskim in el. teh. blagom, z barvami, laki, s porcelanom, steklom, s kmetijskimi stroji, s pohištvo, s knjigami, muzikalijami, pisarniškim materialom.

z obutvijo, usnjem, usnjeno galanterijo, s tekstilom, pleteninami, konfekcijo, s tobačnimi izdelki in gradbenim materialom. Prodaja določenih artiklov iz te skupine se lahko združi oziroma združuje v blagovnice.

SPECIALIZIRANE TRGOVINE: kuznarstvo, klobučarstvo, zlatarstvo, draguljarna, starinarina, antikvariat, avtomobilski salon, butik usnjene galanterije, butik modnih oblačil, butik obutve, cvetličarna, butik športne opreme, prodaja, uokvirjanje umetniških slik, delikatosa itd.

HOTELI: restavracije (ribja, lovska, domače in tuje specialitete), kavarna, slašičarne, pivnica, aperitiv bari, vinske kleti, gostišča, pensioni, mlečne restavracije in manjše privatne menze.

Kvadrature se morajo določiti v skladu s programom komisije za blagovni promet.

Trgovska zastopstva, banka, hranilnica, zavarovalnica, SDK, sejem, servisi — za pomoč v gospodinjstvu, za vzdrževanje stanovanjskih hiš, za pranje in likanje perila, za snaženne oken in parketa, dimnikarske storitve, pomoč starim ljudem, ki živijo sami, varstvo otrok v večernih urah, varstvo otrok v odsotnosti staršev (manjši otroški vrtec v stanovanjskih hišah), nega bolnika na domu, obrtne delavnice in turistična podjetja.

ENERGETIKA: električni daljnovodi in TP, električno razdelilno omrežje in pripadajoče zgradbe in naprave, toplarne.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: občinska skupščina, organi uprave, uradi KS, dom političnih in družbenih organizacij, družbenih služb, društev in klubov, SZDL, ZK, ZS, Zveza mladine, Pionirska zveza, Zveza združenj borcev NOV, Jugoslovanski RK, društvo ekonomistov, društvo inženirjev in tehnikov, društvo prijateljev mladine, turistično društvo, hortikulturno društvo, društvo prijateljev narave, društvo LT, planinsko društvo, smučarsko društvo, ribiško društvo, strelsko društvo, lovsko društvo, kulturno umetniško društvo, društvo gluhih, društvo telesnih invalidov, društvo mentalno prizadetih, nogometni klub, košarkaški klub, teniški klub, odbojkaški klub, lahkootleški klub, judo klub, plavalni klub, letalski klub, kotalskarski klub, drsalni klub, plesni klub, modelarski klub itd., sodišče z javnim tožilstvom, sedež občinskih interesnih skupnosti, temeljna izobraževalna skupnost, temeljna kulturna skupnost, temeljna telesna kulturna skupnost, stanovanjska skupnost, center za socialno delo.

ZAVODI: zavod za zaposlovanje, zavod za socialno zavarovanje, zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zavod za urbanizem, zavod za spomeniško varstvo in varstvo naravnih znamenitosti, postaja LM in carinarnica.

SOLSTVO, ZNANOST: osemletka, gimnazija, strokovna šola, tehnična šola, posebna šola, višja šola, šola za odrasle — delavska univerza, glasbena šola, dijaški domovi, študentski domovi, znanstveni inštituti.

KULTURA: muzeji, zbirke, arhivi, galerije, knjižnice, čitalnice, gledališče, kinematografi, cerkve, časopisno podjetje in pionirsko mesto.

SPORT — REKREACIJA: enostavno športno igračice za mladino in odrasle (odbojka, košarka, nogomet, rokomet, teren za lahko atletiko, tenis, trim steza), otroška igrišča za otroke od 14 mes. do 7 let, za otroke od 7 do 15 let, otroška igrišča pri solah, otroška igrišča pri vrtcih, telovadnice, športna dvorana, športni stadion, plavalni bazeni, mini golf, smučišča in skalalnica.

ZDRAVSTVO: zdravstveni dom, higienska in protiepidemijska postaja, lekarna in zavod za poklicno rehabilitacijo.

SOCIALNI ZAVODI: center za socialno delo, otroški vrtec za otroke od 14 mes. do 3 let, za otroke od 3 do 7 let, jasli za otroke od rojstva do 14 mesecev, domovi za dnevno varstvo šolskih otrok, mladinski klub, ustanova za socialno varstvo ostarelih in invalidske delavnice.

ŠOŠTANJ

To naselje je drugo največje v naši občini. Nekoč je imelo pomembne upravno-politične, kulturno-prosvetne in druge družbene funkcije, katerih del pa je izgubilo zaradi novonastalega občinskega središča Velenja. Pomembnost tega naselja v preteklosti se kaže v starem srednjeveškem tržnem jedru, katerega značilno zasnovi je treba ohraniti. Čeprav je naselje izgubilo zaradi rasti Velenja nekatere upravne funkcije, ki jih je opravljalo za druge kraje in širše vplivno območje, se je vsekakor gospodarsko progresivno razvijalo, predvsem na osnovi izkoriščanja preмога v bližnjem Velenju. Tako predstavlja najpomembnejši gospodarski objekt Termoelektrarna Šoštanj, ki še ni v zaključni fazi izgradnje. Nekdanja dominantna gospodarska dejavnost Šoštanja, to je industrija usnja, žal v sedanjih družbeno-

ekonomskih razmerah ne more prosperirati tako, kot nekdanj. To pa je pogojeno iz širših makroekonomskih razmer, ki niso ugodne za tovrstno industrijo (uveljavljanje sintetične in plastike).

Manj pomembne gospodarske dejavnosti, ki kažejo zmerno stopnjo razvoja sta Polypex in Lesna. Izjema je le obrat EFE — RLV, ki ima ugodne pogoje za nadaljnji razvoj. Mesto prostorsko utesnjujejo eksploatacijsko območje RLV, na katerem leži S del mesta. Zaradi tega se bo v bližnji prihodnosti začel ugrezati ta del naselja (Gorica).

Poleg navedenega dejstva ima negativen vpliv na mesto delovanje TE, ki z izhajajočimi strupenimi plini zastruplja ozračje.

V sami bližini mesta ni prostorskih možnosti za njegovo neposredno širjenje, zaradi omenjenih pogojev. Zato bomo formirali na nekoliko oddaljenem predelu novi naselitveni jedri, kot sta Pohrastnik in Topolšica (novi del).

Za potrebe sedanjega in bodočega prebivalstva v mestu bomo na osnovi nakaznih dejstev razvijali oskrbovalne funkcije v obsegu in vrstah, kot jih bodo narekovala potrebe. Ker je Šoštanj starejše naselje od Velenja (prvič se v zgodovini omenja l. 1200), ima tudi več kulturno-zgodovinskih vrednot, ki jih je potrebno ohraniti (Pusti grad, cerkev Sv. Mohorja, grad Turn iz 16. stoletja itd.).

Z ozirom na obstoječe urbane značilnosti (gospodarske, kulturno-prosvetne in ostale) in tradicijo mesta smo predvideli naslednje urbane funkcije:

KOMUNALNA DEJAVNOST: vodovod, kanalizacija, naprave za čiščenje odpadnih vod, javna snaga, mestna vrtnarija, tržnica, gasilska postaja, javno kopaljšče in savne, urejanje parkov, trgov, pešpoti.

STANOVANJA: stanovanja v družbeni lasti, stanovanja v zasebni lasti in garaže.

PROMET: železnica, ceste, avtobusna postaja, bencinska postaja in PTT.

GOSPODARSTVO: industrija, kmetijska zadruga in gozdno gospodarstvo, trgovine po programu komisije za blagovni promet, ekspoziture banke, zavarovalnica, storitvena obrt v skladu s programom komisije za blagovni promet, servisi za pomoč v gospodinjstvu, za vzdrževanje stanovanjskih hiš, za

pranje in likanje perila, za snaženje oken in parketa, dimnikarske storitve, pomoč starim ljudem, ki živijo sami, varstvo otrok v večernih urah, varstvo otrok v odsotnosti staršev (manjši otroški vrtci v stanovanjskih hišah), nega bolnika na domu, gostinstvo in turizem, hotel, turistična pisarna, restavracija, mlečna restavracija, kavarna, slaščičarna in pivnica.

ENERGETIKA: termoelektrarna, električni daljnovodi in TP, električno razdelilno omrežje s pripadajočimi zgradbami in napravami, toplarna.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: krajevni urad, postaja LM, veterinarska postaja, dom družbenopolitičnih organizacij, društev in krajevne skupnosti.

SOLSTVO: osemletka in glasbena šola.

KULTURA: kulturni dom s kinematografom, zbirke, knjižnica, čitalnica in galerija.

SPORT, REKREACIJA: enostavno športno igrišče za mladino in odrasle (odbojka, košarka, nogomet, rokomet, teren za lahko atletiko, tenis, trim steza) in plavalni bazen.

ZDRAVSTVO: zdravstveni dom in lekarna.

SOCIALNO VARSTVO: otroški vrtci, za otroke od 14. mes. do 3 let, za otroke od 3 do 7 let, jasli za otroke od rojstva do 14 mesecev, dom igre in dela za šolske otroke, dom za dnevno varstvo šolskih otrok in mladinski klub.

ŠMARTNO OB PAKI

Glede na geografsko pogojenost (spodnji del porečja Pake je naravno zaključen predel) gravitira na Smartno ob Paki več manjših naselij. Prav tako kraj prometno povezuje Šaleško dolino z Gornjesavinjsko in Spodnjosavinjsko dolino. Te značilnosti posebej poudarjajo njegovo pomembnost kot tretjega urbanega naselja v občini. Zaradi tega smo v kraju predvideli naslednje urbane funkcije:

KOMUNALNA DEJAVNOST: vodovod, kanalizacija, naprave za čiščenje odpadnih vod, javna snaga, mestna vrtnarija, gasilska postaja, javno kopališče in savne, urejanje parkov, trgov, pešpoti in pogrebna služba.

STANOVANJA: stanovanja v družbeni lasti, stanovanja v zasebni lasti in garaže.
PROMET: železnica, ceste, avtobusna postaja, bencinska postaja, PTT in javna skladišča.

GOSPODARSTVO: kmetijstvo, proizvodna obrt, trgovina v skladu s programom komisije za blagovni promet (upoštevati trgovino s kmetijskimi stroji), zavarovalnica, hranilnica, storitvena obrt v skladu s programom za blagovni promet, agroservis, turizem, gostinstvo, gostilne s prenočišči, restavracija, turistična pisarna, mlečna restavracija, slaščičarna, predelovalna industrija.

ENERGETIKA: električni daljnovod in TP, elektro razdelilno omrežje s pripadajočimi objekti in napravami.

NEGOSPODARSKA SFERA: krajevni urad, veterinarska postaja, dom družbenopolitičnih organizacij, klubov in društev in krajevne skupnosti.
SOLSTVO: osemletka in glasbena šola.

KULTURA: porsvetno-kulturni dom s kino dvorano, knjižnica in čitalnica.

SPORT, REKREACIJA: enostavno športno igrišče za mladino in odrasle (odbojka, košarka, nogomet, rokomet, teren za lahko atletiko, tenis, trim steza), plavalni bazen.

ZDRAVSTVO: zdravstveni dom in lekarna.

SOCIALNO VARSTVO: otroški vrtci za otroke od 14. mes. do 3 let, za otroke od 3 do 7 let, jasli za otroke od rojstva do 14 mesecev, dom igre in dela za šolske otroke, dom za dnevno varstvo šolskih otrok in mladinski klub.

Kot dosedaj, bodo tudi v bližnji prihodnosti, kar je najbolj naravno, težila bližnja naselja k Smartnem ob Paki. Ta naselja so: Slatine, Rečica ob Paki, Podgora, Mali in Veliki vrh. Poleg teh pa bo neposredno navezano v določenih urbanih funkcijah na Smartno ob Paki še naselje Gorenje z bližnjimi kraji, ki gravitirajo vanj.

TOPOLŠICA

Med vsemi obravnavanimi naselji ima zaradi določenih specifičnih pogojev Topolšica poseben značaj. To je znano *zdraviliško naselje*, ki ga je potrebno urbanistično obravnavati s povsem drugega zornega kota. Sedanje zdravilišče v Topolšici je TOZD Splošne bolnišnice v Celju in ima zgolj hospitalni značaj (zdravljenje notranjih bolezni).

Zaradi termalnega vreleca, ki danes ni smotrno izkoriščen, so tu izredni pogoji za razvoj zdraviliškega turizma. V kolikor bi razvijali zdraviliški turizem, ki ga pogojuje termalni vrelc, se bi moral spremeniti sedanj status zdraviliškega kompleksa. Naselje ne bi imelo v bližnji prihodnosti zgolj funkcije zdraviliškega turizma. Zaradi prostorsko omejenih možnosti za gradnjo stanovanjskih objektov v ravninskem delu, ki ga v glavnem pokriva eksploatacijsko območje RLV, lahko zaradi prostorskih danosti v tem naselju predvidimo razširitev naselja z blokovno in individualno gradnjo. Morda bi kazalo tu osnovati poseben rezervat z manjšimi družbenimi in individualnimi objekti, ki bi služili zgolj turizmu (pensionari...).

To področje bo še posebej zanimivo iz turističnega vidika zaradi izgradnje letališča v Lajšah, ki bo dograjeno v bližnji prihodnosti. Letališče ne bo služilo zgolj za vzgojo jadralnih in motornih pilotov (športno letalstvo), ampak bo služilo tudi v poslovne in turistične namene. Zaradi mikroklimatskih pogojev Šaleške kotline in Spodnjesavinjske doline, so tukaj izredno ugodni pogoji za razvoj jadralnega letalstva (termika).

Omeniti moramo še ugodne možnosti za nadaljnji razvoj lovskega in ribiškega turizma na področju Topolšice, ki ga velja forsirati.

Ker že doslej nimamo v tem naselju proizvodno-gospodarskih dejavnosti, ki tudi v predvidenem konceptu razvoja Topolšice ne bi bile zaželeni, ima naselje še nadaljnje izredne možnosti za razvoj *stacionarnega turizma* (oddajanje tujskih sob, prehrana za turiste...). Posebno pozornost bomo morali posvetiti zunanjemu videzu kraja, predvsem v parkovni ureditvi, ki je že od nekdaj pričujoča. Topolšica bo predvidoma imela naslednje objekte:

KOMUNALNE NAPRAVE: ureditev parkovnih nasadov in peš poti tudi v bližnji okolici zdravilišča, razširitev vrtnarije (cvetličarstvo), odvoz smeti, dograditev vodovoda in kanalizacije s prečiščevanjem odpadnih vod v Topolšici in ureditev presrbe z vodo v Lomu, dokončanje raziskave o značilnostih termalnega vreleca in predvideti fazno izgradnjo javnega kopališča z vsemi potrebnimi objekti za razvoj turizma.
PROMET: modernizacija ceste Soštanj—Topolšica in asfaltiranje krajevnih ulic, parkirni prostori in ureditev avtobusnega postajališča.

STANOVANJA: stanovanja bodo gradili po zazidalnem načrtu, ki naj upošteva poleg individualne gradnje predvsem možnost Topolšice v turistično zdraviliško središče.

PRESKRBA: naj bo planirana v takem obsegu, da bo poleg potreb domačega prebivalstva zadovoljevala tudi potrebe turizma (zagotoviti je treba primerne drobno-prodajne trgovinske zmogljivosti s trgovinskimi strokami, ki so zanimive za turizem (butiki, spominki itd.). Gostinski turistični objekti naj bodo predvideni s posebno študijo, ki bo nakazala postopno gradnjo potrebnih objektov glede na predvideni razvoj.

Nujno je treba imeti v vidu potrebne turistično poslovalnico z menjalnico, hranilnico in osnovnimi PTT storitvami, nadalje servis za potrebe domačega prebivalstva in turizma.

ENERGETIKA: dopolnitev električnega razdelilnega omrežja s pripadajočimi napravami in toplovodno omrežje (v kolikor se bo začela turistična izgradnja).

IZVENGOSPODARSKA SFERA: izgradnja doma krajevne skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in društev.

ŠOLSTVO: izgradnja nove 4-razredne osnovne šole skupaj z otroškim vrtcem.

KULTURA: v okviru doma krajevne skupnosti kino dvorana (če bo prišlo do turistične izgradnje).

SPORT, REKREACIJA: ureditev večjega športnega igrišča za potrebe mladine in odraslih (v kolikor bo prišlo do širšega razvoja turizma, je treba predvideti tudi razvoj sekundarnih turističnih naprav — mini golf, kegljišče, igrišča za tenis itd.), ureditev letališča po posebnem programu (v Lajšah).

ZDRAVSTVO: prebivalstvo bo koristilo zdravstvene usluge v Soštanju, v primeru večjega razmaha turizma pa je treba urediti v Topolšici za potrebe posebno zdravstveno službo.

POHRASTNIK

Ob sotočju Šentflorjanščice in Pake bomo formirali novo središče in naselje večjega obsega — Pohrastnik. To naselje se bo izgrajevalo v skladu z zazidalnim načrtom. Po zazidalnem načrtu je tukaj predvidena gradnja individualnih in vrstnih hiš z osnovno preskrbo in šolo. Na to novo naselje bodo gravitirala še

naselja Šentflorjan, Bele vode in Skorno pri Soštanju.

Odločitev za novo naselje v Pohrastniku je posledica omejenih možnosti za gradnjo v Soštanju in predvidenega ugrezanja njegove neposredne okolice v bližnji prihodnosti (Gorica, Družmirje). Nova asfaltna cesta do Grebenška v Šentflorjanu in urejena cesta do jedra vasi Bele vode ter bližina naselja Skorno pri Soštanju še posebej pogojuje izgradnjo predvidenega središča. Naselje Bele vode so priljubljena izletniška točka, kjer že obstajajo zarodki turistične dejavnosti, tako letnega kot zimskega turizma. Zato bo potrebno to dejavnost še nadalje razvijati (lovski turizem, smučanje...). Ob tem moramo omeniti znano paleolitiko postojanko Marnovo zijalko, ki je v spodnjem delu gripe Hudega potoka. V njej je med obema vojnama prof. Srečko Brodar odkril zanimive kulturne sledove prvotnega človeka. Čeprav se tudi v tem hribovitem predelu pojavlja močna depopulacija (odseljavanje ljudi v dolino), ker je to izrazito kmetijsko področje, bomo skušali v okviru danih družbenih pogojev še nadalje razvijati kmetijstvo (živinoreja) in gozdarstvo, saj so tukaj za to izredno ugodni naravni pogoji. Središče Pohrastnik bomo opremili z naslednjimi objekti:

KOMUNALNE NAPRAVE: vodovod in kanalizacija po zazidalnem načrtu v Pohrastniku, kanalizacija bo priključena na kolektor in čistilno napravo, parki in pešpoti v Pohrastniku.

PROMET: asfaltiranje ulic v Pohrastniku in priključki na že asfaltirano cesto, asfaltiranje ceste Grebenšek—Bele vode, ureditev manjših lokalnih cest, lokalni avtobusni promet Šoštanj—Pohrastnik—Grebenšek, izgradnja telefonskega omrežja v Pohrastniku in javnimi govorilnicami in telefonska povezava z Belimi vodami (že obstoja).

STANOVANJA: stanovanja v zasebni lasti — vrstna in individualna zazidava.

GOSPODARSTVO: v Belih vodah in Skornem kmetijstvo in gozdarstvo (predvsem živinoreja), ker so v Belih vodah ugodni pogoji za zimski turizem, je potrebno Bele vode opremiti s potrebnimi turističnimi napravami (smučarske vlečnice, smučišča) in razvijati tudi kmečki in lovski turizem.

PRESKRBA: vsa osnovna oskrba bo locirana v Pohrastniku s kapaciteto, ki bo zadovoljevala tudi Bele vode, Skorno in Sv. Florjan (specializirane

trgovine v Soštanju), gostišča v Pohrastniku in Belih vodah, servisi v Pohrastniku (za pomoč gospodinjstvom in kmečkemu gospodarstvu in za pomoč starim ljudem).

ENERGETIKA: izgradnja električnega razdelilnega omrežja s pripadajočimi objekti v Pohrastniku in modernizacija omrežja v Belih vodah, Skornem in Florjanu.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: izgradnja doma krajevne skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in društev v Pohrastniku (planinsko društvo, lovsko društvo itd.).

ŠOLSTVO: 4-razredna osnovna šola v Pohrastniku in Belih vodah (že obstoječa) in izobraževanje odraslih v osnovnih šolah.

KULTURA: v domu krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij.

SPORT, REKREACIJA: ureditev športnega igrišča za mladino in odrasle v Pohrastniku.

ZDRAVSTVO: zdravstvene storitve v Soštanju in lekarna v Soštanju.

SOCIALNI ZAVODI: izgradnja otroškega vrtca v Pohrastniku.

ZAVODNJE

Zavodnje in Šentvid sta od vseh naselij najbolj oddaljena od občinskega središča in Soštanja, sta pa izredno pomembna v širšem prometnem pogledu, ker sta ob cesti Soštanj—Zavodnje—Šentvid—Črna. Ta cesta občutno skrajša razdaljo med osrednjo Slovenijo in našo občino z Mežiško dolino, avstrijsko mejo in še prav posebej s Črno, ki ima odlične pogoje za razvoj zimskega turizma. To cesto bodo v daljši prihodnosti asfaltirali, na relaciji Soštanj—Šentvid (do leta 1980).

Omenjeni naselji sta na zunaj še tipično agrarni, vendar se tudi tukaj kot drugod v podobnih naseljih, pojavlja odseljavanje ljudi v dolino ali pa socialno preseljevanje prebivalstva, ker to vse bolj odhaja vsakodnevno v Soštanj ali Velenje in je tako njihovo življenje čedalje bolj odvisno od nekmetijskih dejavnosti. Treba pa je naglasiti, da so tukaj izredno dobri naravni pogoji predvsem za živinorejo; nadaljnji razvoj kmetijstva pa je razumljivo, odvisen od danih družbenih pogojev.

Zavodnje in Šentvid sta že sedaj priljubljena izletniški točki;

lepa pokrajina, širok razgled, gozdovi, narekujejo nadaljnji razvoj turizma, predvsem v smeri kmečkega in lovnega turizma. Vsekakor pa bo potrebno aktivirati planinsko postojanko na Slemenu, ki ima izredno ugodno prometno lego, ne samo zaradi tega, ker je ob cesti Šoštanj—Crna, ampak še posebej zato, ker se tukaj stikajo gozdne ceste iz Slovenj Gradca, Crne, Belih vod in Mozirja. Tu niso pogoji le za letni planinski turizem, ampak tudi za zimske športe, ker so v bližini zelo ugodni smučarski tereni. Zimski turizem bi lahko zaenkrat oživel s primerno vlečnico. Ta predel pa je pomemben za našo bližnjo preteklost, enako kot Paški Kozjak, Cirkovce, Plešivec, Graška gora, Ravne in Zavodnje, ker je tod skozi potekal pohod XIV. divizije leta 1944. Pri Zlebniku je padel znani partizanski pesnik in kulturni delavec domačin Karel Destovnik-Kajuh. Zato so omenjeni kraji v turističnem pogledu še posebej privlačni, še zlasti, ko želimo mladim generacijam ohraniti in oživljati dejavnost NOB. Zaradi že omenjene oddaljenosti od dolinskih urbanih krajev bo potrebno v Zavodnjah locirati določene urbane funkcije:

KOMUNALNE NAPRAVE: sodobnejša ureditev odlagališča za odpadke.

PROMET: asfaltiranje ceste Šoštanj—Šentvid, lokalni avtobusni promet (že obstoja) in telefon (že obstoja).

GOSPODARSTVO: kmetijstvo (živinoreja), gozdarstvo.

PRESKRBA: samostojna osnovna preskrba v Zavodnjah, gostišče v Zavodnjah (že obstoja) s tujskimi sobami in planinski dom v Šentvidu.

STANOVANJA: bodo gradili v zasebnem sektorju v okviru coninga v Zavodnjah. V ta coning bo vključena tudi razširitev obstoječega weekend naselja. Zametki weekend naselja so očitni tudi v Šentvidu, kar bomo glede na prostorske možnosti dopolnili. Izven coninga v Zavodnjah bo še dopustna gradnja nadomestnih objektov in objektov, ki služijo potrebam kmetijstva in kmečkega turizma.

ENERGETIKA: dopolnitev električnega omrežja, trafo postaje in elektrifikacija Šentvida.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: dom KS in družbenih organizacij že obstoja.

ŠOLSTVO: 4-razredna osnovna šola že obstoja in izobraževanje odraslih v šoli (tečajji).

KULTURA: rekonstrukcija obstoječih razvalin Žamberškega gradu pri Zavodnjah.

SPORT — REKREACIJA: izgradnja športnega in otroškega igrišča v Zavodnjah in izgradnja žičnice v Šentvidu.

ZDRAVSTVO: zdravstvene storitve v Šoštanju.

RAVNE

Za to naselje je značilno, da je raztreseno in da nima nekega izrazitega jedra. Pri obstoječem naselju bi lahko imeli za središče predel, kjer stoji sedanja šola, vendar bomo za bližnjo prihodnost formirali novo središče nekoliko nižje. To središče bo v območju, kjer se trenutno kaže najmočnejša gradnja stanovanjskih hiš. Ta nastajajoči bodoči coning leži na vzhodni strani doline v neposredni bližini eksploatacijskega področja (desni krak). Sedanje naselje gravitira proti Šoštanju, kjer se prebivalstvo oskrbuje z vsem. Enako, kot velja za Gaberke v prihodnosti, velja tudi za Ravne, da jih bo nova prometnica nekoliko bolj oddaljila od Šoštanja. Zaradi tega bomo morali tudi Ravnam dati v oskrbovalnih funkcijah primerno samostojno urbano rast, in sicer:

KOMUNALNE NAPRAVE: dopolnitev vodovoda in bodočem coningu in sodobnejša ureditev odlagališča odpadkov.

PROMET: izgradnja nadomestne ceste na relaciji Gaberke—Ravne—Šoštanj, lokalni avtobusni promet Ravne—Šoštanj in telefon.

GOSPODARSTVO: nadaljnji razvoj kmetijstva in gozdarstva v okviru obstoječih možnosti, predvsem razvoj živinoreje, mlekarstva.

PRESKRBA: osnovna preskrba in gostišče v coningu v Ravnah in servisi v okviru KS Ravne.

STANOVANJA: bodo gradili v zasebnem sektorju v okviru coninga v Ravnah, izven coninga pa bo dopustna gradnja nadomestnih objektov in objektov, ki služijo potrebam kmetijstva.

ENERGETIKA: ojačitev električnega razdelilnega omrežja in transformatorske postaje.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: do leta 1980 zaradi zmerne rasti prebivalstva ne predvidevamo izgradnje novega doma KS in družbeno-političnih organizacij, zato naj v ta namen koristijo prostore v stari šoli.

ŠOLSTVO: 4-razredna osnovna šola (že obstoja) in izobraževanje odraslih v šoli (tečajji).

KULTURA: se odvija v okviru šole.

SPORT, REKREACIJA: izgradnja šolskega igrišča ob šoli.

ZDRAVSTVO: zdravstvene storitve v Šoštanju.

ZDRAVSTVENI ZAVODI: sanatorij Ravne (že obstoja).

GABERKE

Ker se bo naselje Družmirje v bližnji prihodnosti pogreznilo, se bo na ta račun širilo naselje Gaberke na zahodni strani doline Velunje. Center naselja se bo razvil v predelu, ki je že danes najbolj pozidan. Naravna zveza s Šoštanjem preko Družmirja bo prekinjena. Tako se bodo zmanjšali dosedanja vplivi Šoštanja, zaradi česar bo potrebno zagotoviti naselju samostojno urbano rast. Čeprav tudi tukaj slabi kmetijstvo, bi ga v prihodnosti skušali zadržati, kot bodo narekovali družbeni pogoji. Treba je poudariti, da se bo promet v Šoštanj in Velenje preusmeril zaradi ugreznin. Nova prometna povezava bo daljša in bo potekala ob severnem in zahodnem robu eksploatacijskega območja. Naselje Gaberke bo do leta 1980 opremljeno z naslednjimi objekti:

KOMUNALNE NAPRAVE: delna razširitev vodovoda in lokalnih izvirov in javna snaga: ureditev odlagališča za trde predmete.

PROMET: izgradnja in asfaltiranje nadomestne ceste, podaljšanje asfaltne ceste proti Velunjskemu grabnu z istočasno regulacijo Velunje (na kočljivih mestih), lokalni avtobusni promet, relacija Velenje—Šoštanj in telefon.

GOSPODARSTVO: tudi za bližnjo prihodnost je treba z ozirom na naravne pogoje zagotoviti nadaljnji razvoj kmetijstva, kot bodo narekovali družbene razmere.

PRESKRBA: osnovna preskrba in gostišče, servisi v okviru krajevne skupnosti (za pomoč starim ljudem in gospodinjstvom ter kmečkim gospodarstvom).

STANOVANJA: stanovanja bodo gradili v zasebnem sektorju v okviru coninga v Gaberkah. Izven coninga pa bo dopustna gradnja nadomestnih objektov, ki služijo za potrebe kmetijstva.

ENERGETIKA: trafopostaja na območju Gaberk.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: izgradnja doma KS in

družbeno-političnih organizacij in društev pri gasilnem domu.

SOLSTVO, VZGOJA: osnovna šola v Sošanju in izobraževanje odraslih v domu KS.

KULTURA: se odvija v domu KS in gasilskem domu.

SPORT, REKREACIJA: izgradnja športnega igrišča za mladino in odrasle.

ZDRAVSTVO: zdravstvene storitve v Sošanju in Velenju.

LOKOVICA

To naselje je z novo asfaltno cesto pridobilo široke možnosti za nadaljnji razvoj, kar omogočajo tudi ugodni prostorski pogoji in neposredna bližina Sošanja.

Moramo pa naglasiti, da bo izgradnja TEŠ IV. v Sošanju nadaljnjo rast naselja zavrta. Dosedanji demografski razvoj naselja kaže upad prebivalstva v zadnjih letih, kar je brez dvoma z ozirom na omenjene naravne pogoje za razširitev naselja odraz negativnih vplivov sedanjega obsega.

Termoelektrarne v Sošanju. Čeprav predstavlja naselje prostorsko zaključeno celoto, kjer bi lahko nastalo obsežno naselje, ga zaradi omenjenih vzrokov ne smemo razvijati (negativne posledice na zdravstveno stanje prebivalstva in škodljivi vplivi na rastlinstvo).

Zato bodo prebivalci tega naselja koristili oskrbovalne funkcije v Sošanju, le družbeno-politične organizacije in društva pa bodo imela kot dosedaj sedež delovanja v kraju samem.

Naselje pa bomo dopolnili s potrebno komunalno opremo, elektroenergetskimi objekti, prometnicami in ostalim.

KOMUNALNA OPREMA: ureditev sodobnejšega odlagališča za odpadke.

PROMET: če bo ekonomsko dokazano, da je varianta za izgradnjo ceste za povezavo Šaleške doline z Gornjo Savinjsko dolino ekonomsko opravičljiva, bodo z izgradnjo pričeli leta 1974, v nasprotnem primeru se le asfaltira obstoječa cesta Lokovica—Penk.

GOSPODARSTVO: zaradi vpliva TE kmetijstvo ne bo perspektivno. Razvija pa se naj v danih pogojih (predvsem živinoreja). Območje se naj ohrani kot rezervat za izgradnjo lahke industrije.

STANOVANJA: v naselju bo dovoljena le gradnja nadomestnih objektov.

PRESKRBA: se koristi v Sošanju, servisi v okviru KS

za pomoč starim ljudem in za pomoč v gospodinjstvu in kmečkem gospodarstvu in gostišče z domačimi kmečkimi specialitetami.

ENERGETIKA: izgradnja dopolnilnega elektroomrežja in TP.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: dom KS že obstoja. Predvidevajo obnovitev doma in ureditev prostorov za delovanje interesnih skupin.

SOLSTVO, VZGOJA: se koristi v Sošanju.

KULTURA: se odvija v domu KS.

ZDRAVSTVENE STORITVE: se koristijo v Sošanju.

ŠKALE

Odkar stare vasice Skale ni več na zemeljskem površju, ker jo je bilo potrebno odstraniti zaradi ugrezavanja zemljišča na eksploatacijskem območju RLV, se je pojavilo novo naselje z jedrom ob šoli. To se širi ob dolini navzgor proti vnožju Plešivca in ima ugodne prostorske možnosti za nadaljnjo razširitev. V novo nastalo jedro omenjenega naselja gravitira le vas Plešivec. Tukaj ima še matsikje pokrajina na zunaj agrarni videz, vendar se čedalje bolj deagrarizira, kar nam prikazuje socialno-ekonomska struktura prebivalstva. Ta proces se bo tudi v bližnji prihodnosti nadaljeval, zato ga moramo imeti v vidu.

Ker je Plešivec prostorsko nekoliko oddaljen od Skal in ker gravitira s cesto v smeri Skale—Velenje, še ne bi kazalo do leta 1980 v njem razvijati samostojne oskrbovalne funkcije, na kar še posebej opozarja bodoči razvoj prebivalstva (upadanje). Center Skale, ki se bo formiral nekako v sredini omenjene doline, bo imel tole opremo:

KOMUNALNA OPREMA: vodovod — dopolnitev vodovoda v Skalah in Plešivcu, javna snaga — odvoz smeti v Skalah, sodobnejša ureditev odlagališča odpadkov v Skalah, zaradi uravnoteženja udrtih zemeljskih plasti je prišel čas za saniranje udrtin v območju eksploatacijskega območja RLV. To bomo dosegli s pogodovanjem terena s hitrorastočimi vrstami drevja (topoli).

PROMET: asfaltiranje nadomestne ceste Konovo—Hrastovec—Skale in ureditev ceste Skale—Plešivec, lokalni avtobusni promet Skale—Velenje, telefon Skale in radijska zveza s Plešivcem.

GOSPODARSTVO: z ozirom na to, da imamo v dolini Skal precej

ravnega sveta, ki ga drugod v glavnem primanjkuje, bi kazalo zaradi tega in zaradi bližine Velenja, razvijati **vrtnarstvo** in morda še katere **veje kmetijstva**; s tem bi omogočili nadaljnjo izrabo kmetijskih površin, ki bi sicer ostale zapuščene oziroma neizkoriščene, kajti v kmetijskih zemljiščih je vložen trud in delo mnogih generacij. Na ta način bi omogočili prebivalstvu, da bi svoje kmetijske viške ugodno prodajali na novi velenjski tržnici. Ker je vasica Plešivec priljubljena izletniška točka in zgodovinsko pomemben kraj (pohod XIV. divizije, Graška gora), bi zaradi teh značilnosti kazalo vas usmeriti v **razvoj turizma** (planinska postojanka ZB na Graški gori), Lovski turizem v Škalskem področju.

PRESKRBA: osnovna preskrba — Skale, gostišče — Skale, Plešivec, planinska postojanka ZB — Graška gora, razširitev obstoječe prodajalne živin in ostalega v Plešivcu, servisi v okviru KS v Skalah: za pomoč starim ljudem in nega bolnikov, za pomoč v gospodinjstvu in kmečkem gospodarstvu.

STANOVANJA: bodo gradili v zasebnem sektorju v okviru coninga v Skalah. Izven coninga pa bo dopustna gradnja nadomestnih objektov in objektov, ki služijo za kmetijske namene (okolica centra Skal in Plešivca). Na območju Plešivca proti Graški gori bodo dane možnosti za razvoj rekreacijskega letnega naselja (weekend).

ENERGETIKA: električno omrežje v Skalah in Plešivcu.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: razširitev doma KS, družbeno-političnih organizacij in društev v okviru sedanjega doma družbenih organizacij (gasilnega doma) v Skalah.

SOLSTVO: 4-razredna osnovna šola v Skalah in Plešivcu (že obstoja) in izobraževanje odraslih v domu KS (tečaj).

KULTURA: se odvija v domu družbenih organizacij.

SPORT — REKREACIJA: izgradnja telovadnice in športnega igrišča za mladino in odrasle v Skalah in razširitev igrišča pri šoli v Plešivcu.

ZDRAVSTVO: zdravstvene storitve v Velenju.

SOCIALNI ZAVODI: otroški vrtec v Skalah.

HRASTOVEC

Je središče predela, v katerega gravitirajo tudi Škalske Cirkovce.

Ker predvidevamo, da se bo naselje Hrastovec razširilo glede na dane prostorske možnosti (v okviru coninga), ga bomo opremili z naslednjimi oskrbovalnimi funkcijami:

KOMUNALNA OPREMA: dokončanje vodovoda v Hrastovcu in Cirkovcah, odvoz smeti v Hrastovcu in odlagališče smeti v Cirkovcah.

PROMET: asfaltiranje nadomestne ceste Konovo—Skale in vzdrževanje ceste Hrastovec—Velenje (jezero), avtobusni promet Velenje—Hrastovec, telefon Hrastovec in radijska zveza Škalske Cirkovce.

STANOVANJA: bodo gradili v zasebnem sektorju v okviru coninga v Hrastovcu. Izven coninga pa bo dopustna gradnja nadomestnih objektov in objektov, ki služijo za kmetijske namene.

GOSPODARSTVO: Prebivalstvo, naseljeno na območju Hrastovca je zaposleno izven naselja; v samem naselju ne predvidevamo razvoja gospodarske dejavnosti. V Škalskih Cirkovcah pa se bo še nadalje razvijalo kmetijstvo in živinoreja, možnosti so pa tudi za razvoj kmečkega in lovškega turizma.

PRESKRBA: osnovna preskrba in pivnica v Hrastovcu.

GOSTINSTVO: Kmečka gostilna v Škalskih Cirkovcah.

SERVISI V OKVIRU KS: za pomoč starim ljudem in nego bolnikov in za pomoč gospodinjstvom.

ELEKTRIKA: električno razdelilno omrežje in trafo postaja v Hrastovcu in Cirkovcah in javna razsvetljava v Hrastovcu.

IZVENGOŠPODARSKA SFERA: izgradnja prostorov krajevne skupnosti in družbeno političnih organizacij in društev (v okviru centra osnovne preskrbe v Hrastovcu), ostali prostori za družabno življenje (dvorana) se koristi v domu v Skalalah.

SOLSTVO, VZGOJA: 4-razredna osnovna šola v Skalalah in strokovno izobraževanje odraslih v Skalalah.

KULTURA: se odvija v domu družbenih organizacij v Skalalah.

SPORT — REKREACIJA: športno igrišče za mladino in odrasle v Hrastovcu.

ZDRAVSTVO: zdravstvene storitve v Velenju.

SÖCIALNI ZAVODI: otroški vrtec v Hrastovcu.

PESJE

Naselje ima ugodno lego ob glavni cesti med Velenjem in Šoštanjem, kamor gravitirajo Preloge.

Po številu prebivalstva predstavlja Pesje eno največjih naselij v občini. Zaradi tega dejstva bi sicer kazalo dati naselju širše urbane funkcije, vendar zaradi neposredne bližine Velenja to ne bi bilo smotno. Zato bomo tukaj locirali tiste oskrbovalne dejavnosti, ki so za zagotavljanje vsakodnevnih življenjskih dobrin prebivalstva nujne.

Ne bo odveč, če omenimo, da tukaj že od nekdaj prebivajo rudarji in da sedanja socialno ekonomska struktura prebivalstva kaže, da gre za izrazito industrijski kraj.

V Pesjem in Podkraju bodo nadaljevali stanovanjsko izgradnjo v okviru danih prostorskih možnosti, kar pa ne velja za Preloge, ki so v okviru eksploatacijskega območja RLV. Naselje Pesje bo do leta 1980 opremljeno z naslednjimi objekti:

KOMUNALNE NAPRAVE: dograditev vodovoda in kanalizacije v Pesjem in v Podkraju ureditev odlagališča Podgorju, odvoz smeti v Pesjem, za odpadke in razširitev pokopališča in proučitev perspektivne možnosti za upepeljevanje (za širšo gravitacijsko območje).

PROMET: asfaltiranje cest z javno razsvetljavo in ureditev parkirnih prostorov v Pesjem, ureditev ceste pokopališče—Podkraj, ureditev železniškega postajališča s prehodi v Pesjem, ureditev avtobusnega postajališča v Pesjem in telefonsko omrežje z javnimi govornicami v Pesjem.

STANOVANJA: bodo gradili individualno v okviru zazidalnega načrta in v Pesjem in po urbanističnem redu v Podkraju.

PRESKRBA: osnovna preskrba, gostišča, slaščičarna, menza, servisi v okviru KS za pomoč starim ljudem in gospodinjstvom in cvetličarna.

ENERGETIKA: dopolnitev električnega razdelilnega omrežja s pripadajočimi napravami.

IZVENGOŠPODARSKA SFERA: rekonstrukcija doma KS in družbeno-političnih organizacij ter društev.

SOLSTVO: 4-razredna osnovna šola (že obstaja) in vzgojno varstvena ustanova.

KULTURA: se odvija v okviru doma krajevne skupnosti.

SPORT, REKREACIJA: izgradnja manjšega športnega igrišča za mladino in odrasle.

ZDRAVSTVENE STORITVE: se koristijo v Velenju.

PODKRAJ KAVČE

Takoj na južni strani Velenja se na valovitem gričevnatem svetu nahajata blizu skupaj naselji Podkraj in Kavče, ki ju bo v bližnji prihodnosti življenjsko še tesneje povezala nova cesta (ki bo zmanjšala razdaljo med obema naseljem).

Kot velja za vsa naselja v bližini Velenja, tudi tu ne kaže razvijati širših urbanih funkcij, temveč je treba prebivalstvu zagotoviti tiste preskrbovalne dejavnosti, ki jih za vsakdanje življenje nujno potrebuje.

Z ozirom na to, da je prebivalstvo tu še močno navezano na zemljo, čeprav mu je osnovna zaposlitev v industriji, se v prostem času dopolnilno ukvarja s kmetijstvom (sadjarstvo, zelenjava). Zato bi skušali pri razvoju teh dveh naselij to upoštevati in v okviru danih možnosti zagotoviti za to potrebne kmetijske površine. Naselji bodo opremlili z naslednjim:

KOMUNALNA OPREMA: dopolnitev obstoječega vodovoda v Podkraju in Kavčah, izgradnja kanalizacije v Podkraju, organizacija odvoza smeti v Podkraju in Kavčah in razširitev pokopališča v Podkraju.

PROMET: asfaltiranje ceste med Podkrajem in Kavčami, asfaltiranje ceste Kavče—Ložnica, podaljšanje asfaltne ceste Podkraj—Pesje, izgradnja telefonskega omrežja v Podkraju in Kavčah, uvedba lokalnega avtobusnega prometa in izgradnja avtobusnega postajališča.

STANOVANJA: V Podkraju in Kavčah bo možna gradnja individualnih stanovanjskih hiš v okviru coninga. Izven coninga pa bo dovoljena gradnja nadomestnih objektov in objektov za potrebe kmetijstva.

GOSPODARSTVO: kmetijstvo (sadjarstvo, zelenjadarstvo, cvetličarstvo), preskrba, se koristi v Velenju, gostišče z domačimi kmečkimi specialitetami v Kavčah in Podkraju, vinska klet v Kavčah in servisi v okviru KS za pomoč starim ljudem in za

pomoč v gospodinjstvu in kmečkem gospodarstvu.

ENERGETIKA: dopolnitev električnega razdelilnega omrežja s pripadajočimi TP v Kavčah in Podkraju.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: izgradnja doma KS za obe naselji s prostori za delovanje interesnih skupin.

ŠOLSTVO, VZGOJA: se koristi v Velenju, izobraževanje odraslih v Velenju.

KULTURA: se odvija v domu KS.

ŠPORT, REKREACIJA: izgradnja manjšega športnega igrišča v Kavčah in Podkraju.

ZDRAVSTVO: se koristi v Velenju.

ARNAČE

So središče predela, ki je naravno zaključen in kamor že od nekdaj gravitirajo sosednja več ali manj oddaljena naselja. Ta naselja so: Silova, Ložnica in Laze. Zato bomo tudi za bližnjo prihodnost locirali potrebne oskrbovalne funkcije v tem kraju. Predvideno je, da bodo do 1. 1980 naselje Arnače opremili z naslednjimi objekti:

KOMUNALNA OPREMA: razširitev vodovoda, ureditev kopališča in odlagališča smeti.

PROMET: asfaltiranje ceste Gorica—Obire, Laze—Arnače, Arnače—Ložnica, Silova—Arnače in avtobusno postajališče.

STANOVANJA: Stanovanja bodo gradili v zasebni lasti v coningu v Arnačah in Lazah. V ostalih naseljih pa bo možna gradnja nadomestnih objektov in objektov, ki služijo v kmetijske namene (tudi stanovanjske hiše).

GOSPODARSTVO: Zaradi neposredne bližine Velenja, ki je še močno poudarjena z novo asfaltno cesto, bo to naselje v bližnji in daljši perspektivi predstavljalo predmestje občinskega središča. Zato se bodo brez dvoma na tem območju prebivalci ukvarjali s sadjarstvom, vrtnarjenjem in ostalimi kmetijskimi dejavnostmi, ker so za omenjene dejavnosti že sedaj ugodni naravni pogoji. Lahko pričakujemo, da bodo s kmetijsko dejavnostjo ustvarjali precej tržnih viškov, s katerimi bodo lahko zalagali prebivalstvo v Velenju (tržnica in trgovska mreža).

PRESKRBA: Predvidevajo razširitev trgovine z dnevno oskrbo. Gostinski objekti, ki bi

bil prilagojeni potrebam širše soseske in razvoju kmečkega turizma. Servisi v okviru KS za pomoč starim ljudem, ki živijo sami in nego bolnikov za pomoč v gospodinjstvu in kmečkem gospodarstvu za popravilo gospodinjskih in kmetijskih strojev.

ENERGETIKA: električno razdelilno omrežje s pripadajočimi TP.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: izgradnja oz. adaptacija doma KS, družbeno-političnih organizacij in društev (SZDL, RK, ZK, Zveza mladine, pevsko društvo, amatersko igralsko društvo, čebelarstvo društvo, sadjarsko in vinogradniško društvo, športno društvo...). Večnamenska dvorana za igre, kino, veselice.

ŠOLSTVO, VZGOJA: 4-razredna osnovna šola, strokovno izobraževanje odraslih (tečaj za šivanje, konzerviranje in predelavo kmetijskih proizvodov, prvo pomoč in nego bolnikov, priprava občanov na SLO, demonstracija in pouk o upravljanju z novimi stroji v gospodinjstvu in kmečkem gospodarstvu itd.).

KULTURA: knjižnica s poudarkom strokovne literature o kmetijstvu. Knjižnica naj bo vključena v dom KS, ohranjanje obstoječih arhitekturnih in kulturno zgodovinskih spomenikov (cerkev Sv. Ilija iz 14. stol., Gradčič...).

ŠPORT, REKREACIJA: športno igrišče za mladino in odrasle, telovadnica pri šoli in manjši bazen pri šoli.

SOCIALNI ZAVODI: otroški vrtec v sklopu šole in varstvo šolskih otrok v sklopu šole.

ŠALEK—BEVČE

Zaradi močnega porasta prebivalstva v Velenju v zadnjih letih, je potrebno območje mesta prostorsko razširiti. Ker pa so najugodnejše prostorske možnosti za ta namen v bližini stare vasi Šalek, to je v Bevčah, predvidevamo izgradnjo povsem nove soseske. V daljši perspektivi bo tukaj živel okrog 8.000 prebivalcev. Sosesko bodo gradili etapno. Opremljena bo z osnovno preskrbo, servisi za pomoč v gospodinjstvu, šolskim objektom in socialno-varstveno ustanovo. Ta center bo služil v oskrbi tudi za bližnja obstoječa naselja Šalek, Stare Bevče in Lopatnik.

Ker še daje stara vasica Šalek videz tipične slovenske vasi

s kmečkimi domovi, gospodarskimi poslopji, sadnim drevjem, bi skušali to podobo vasi ohraniti kot kulturno zgodovinsko značilnost. Zaključeno podobo ji daje razvalina Šaleškega gradu tik nad vasjo, ki je izrednega zgodovinskega pomena. Tej težnji bomo sicer težko sledili, ker že večina prebivalcev vasi Šalek živi od industrije in mlajši ljudje ne kažejo zanimanja za kmetovanje. Poleg tega pa imajo zaradi razširjevanja Velenja, kmetje v Šaleku vedno manj zemlje. Zavedati se moramo, da bi se kulturna podoba pokrajine oz. izguba prvotnega videza te stare vasi, bistveno okrnili, še zlasti pa s propadom razvalin Šaleškega gradu. Novo naselje Bevče bo opremljeno s temi objekti:

KOMUNALNA OPREMA:

1. vodovod — izgradnja rezervoarjev v 1. in 2. fazi, dopolnitev vodovodnega omrežja v 1. fazi izgradnje soseske in izgradnja novega vodovoda v 2. fazi gradnje,
2. kanalizacija — izgradnja zbirnega kanala in izgradnja sekundarnega omrežja v 2. gradbeni fazi,
3. javna snaga — odvoz smeti v novih Bevčah in Šaleku, ureditev sodobnejše deponije za trde odpadke v starih Bevčah,
4. javni parki, trgi, pešpoti — ureditev občestnih pasov, trgov in pešpoti v 1. fazi izgradnje.

PROMET: 1. ceste, parkirni prostori: dopolnitev cest v 1. fazi izgradnje in izgradnja cest v 2. fazi izgradnje, izgradnja parkirnih prostorov v 1. in 2. fazi izgradnje soseske, 2. uvedba avtobusnega prometa v 1. fazi soseske Šalek Bevče in starih Bevč, izgradnja avtobusnih postajanskih za interni promet v 1. in 2. fazi soseske Šalek — Bevče, v starih Bevčah in Šaleku, 3. postavitve javnih telefonskih govornic v novih Bevčah in napejjava telefonskega omrežja v 1. in 2. fazi izgradnje Šalek — Bevče.

STANOVANJA: Stanovanja se bodo gradila v individualni in blokovni gradnji. Gradnja v soseski Šalek — Bevče je možna samo v skladu z zazidalnim načrtom in pravilnikom. Na tem kompleksu se bo vključno z 2. gradbeno fazo zgradilo ca. 2.500 stanovanjskih enot. Skupinske garaže se bodo gradile v centru soseske Šalek — Bevče, v skladu s potrebami stanovalcev.

V starih Bevčah in Lopatniku pa bo možna gradnja

nadomestnih stanovanjskih hiš in objektov, ki služijo za potrebe kmetijstva.

GOSPODARSTVO: V starih Bevčah je potrebno z ozirom na izredno ugodne naravne pogoje za kmetovanje, to zvrst dejavnosti razvijati in to predvsem živinorejo in proizvodnjo mleka.

PRESKRBA: dnevna preskrba v soseski Šalek — Bevče, servisi za pomoč v gospodinjstvu v soseski Šalek — Bevče, restavracija, pivnica, slaščičarna, mlečna restavracija, aperitiv bar v soseski, gostišče v Šaleku in starih Bevčah, storitvena obrt v novi soseski (frizerstvo, kozmetični salon, krojaštvo, cvetličarna).

ENERGETIKA: izgradnja električnega razdelilnega omrežja s pripadajočimi TP v 1. in 2. gradbeni fazi, modernizacija električnega omrežja v starih Bevčah in Šaleku in izgradnja toplovodnega omrežja v soseski Šalek — Bevče.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: izgradnja prostorov za urad KS, za delovanje društev, klubov in raznih interesnih skupni.

SOLSTVO, VZGOJA: izgradnja osemletke v II. fazi soseske Šalek — Bevče, izgradnja otroškega vrtca in jasli v II. fazi soseske Šalek — Bevče.

KULTURA: izgradnja kino dvorane, sanacija razvalin Šaleškega gradu in gradu Echenstein ter vseh arhitekturnih spomenikov v Šaleku.

SPORT, REKREACIJA: izgradnja manjšega športnega igrišča za mladino in odrasle v sklopu šolskega objekta, izgradnja otroškega igrišča ob vzgojno-varstveni ustanovi, izgradnja bazena (manjšega) na šolskem kompleksu, izgradnja smučišča in vlečnice v Šaleku za rekreacijo odraslih in mladine, dopolnitev rekreacijskega centra ob Šaleški cesti v skladu s projektom.

ZDRAVSTVO: zdravstvene storitve v Velenju.

ŠALEK — SELO

Predvideli smo povsem novo središče za naslednja naselja: Paka, Paški Kozjak, Šmarške Cirkovce in Konovo. To središče leži med cesto Velenje—Slovenj Gradec na ravnici pod nagnjenim svetom Konovega. Formiralo se

bo s predvideno zazidavo Šalek Selo, ki bo dejansko razširitev že obstoječega nakazanega centra. Omenjena naselja, ki rahlo gravitirajo v ta bodoči center, imajo že od nekdaj formirano lastno družbeno življenje v okviru krajevne skupnosti. Tega razumljivo ne nameravamo razdirati. Število prebivalstva in ekonomski pogoji pa ne dovoljujejo, da bi vsakemu naselju v bližnji prihodnosti zagotovili lastne oskrbovalne funkcije. Za vsa ta naselja je karakteristično, da so bila nekdaj močno agrarna, sedaj pa je večina prebivalstva zaposlenega v nekmetijskih dejavnostih v Velenju. Predvideno je, da se bo do 1. 1980 naselje Šalek — Selo, s pripadajočimi naselji, opremilo z naslednjimi objekti:

KOMUNALNA OPREMA: vodovod — Selo, Konovo, kompletiranje vodovoda v Cirkovcah, Paškem Kozjaku in Paki, kanalizacija — Konovo, Selo, javna snaga — Konovo, Selo — odvoz smeti Cirkovce, Paka — odlagališče smeti.

PROMET: asfaltiranje cest in ureditev parkirnih prostorov — Konovo, Selo, makadamska cesta Konovo, Sv. Brice, Cirkovce, ureditev ceste Paka—Kozjak, podaljšanje ceste Cirkovce—Graška gora (participacija), avtobusna postajališča — Paka, Selo, mestni vtobusni promet — Selo, Konovo, telefon — Konovo, Selo in radijska zveza s Cirkovcami.

STANOVANJA: Stanovanjska izgradnja je predvidena v Selu in Konovem. V ostalih pripadajočih naseljih pa bo omogočena gradnja nadomestnih objektov in objektov, ki služijo v kmetijske namene (tudi stanovanjske hiše). Stanovanja se bodo gradila predvsem v zasebni lasti.

GOSPODARSTVO: lahka industrija: IGE, SGP »Vegrad« — gradbeni elementi, živinoreja in gozdarstvo (Kozjak), turizem: rekreativni in kmečki — Paški Kozjak, Cirkovce.

PRESKRBA: osnovna preskrba — Selo, Konovo, prodaja gradbenega materiala — Selo.

GOSTINSTVO: pivnica v sklopu osnovne preskrbe — Konovo, Selo, gostilna Cirkovce, planinski dom in weekend naselje — Kozjak, servisi v okviru KS, za pomoč starim ljudem in za nego bolnih, za pomoč v gospodinjstvu in kmečkem gospodarstvu, obrt — Selo, Konovo.

STORITVENA: frizer, čevljar, krojač, električar ...

ENERGETIKA: električno razdelilno omrežje s pripadajočimi TP (Smartinske Cirkovce, Konovo), javna razsvetljava — Konovo, Selo.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: dom krajevne skupnosti, družbeno-političnih organizacij in društev (SZDL, RK, Zveza mladine, pevsko društvo, amatersko igralsko društvo, športno društvo) — v Paki (v šoli), Selo (nov dom).

ŠOLSTVO, VZGOJA: 4-razredna osnovna šola v Paki (obstoječa), popolna osemletna osnovna šola v neposredni bližini (Šalek II) in izobraževanje odraslih.

KULTURA: kulturne dobrine v Velenju.

ŠPORT, REKREACIJA: športno igrišče za mladino in odrasle v Selu, otroško igrišče pri vrtcu v Selu, žičnica na Paški Kozjak in skakalnica (obstoječa), ureditev smučarskih terenov na Paškem Kozjaku in lovski turizem v Cirkovcah.

SOCIALNI ZAVODI: otroški vrtec v Selu, varstvo otrok v šoli v Paki in zdravstvene storitve v Velenju.

GORENJE

Zaradi ugodne naravne lege Gorenja, ki jo poudarja še novo zgrajena asfaltna cesta proti Mozirju, bi skušali to naselje za prihodnost določiti kot središče ostalim bližnjim naseljem. Med te štejemo Paško vas, Gavce in Skorno. Med omenjenimi ima zaradi lege v ravnini in ob cesti Šoštanj—Smartno ob Paki najugodnejši položaj Paška vas, medtem ko sta Skorno in Gavce v hribovitem svetu. Razširitev naselij je možna v Gorenju, Paški vasi in Gavcah. Ker pa so vsa naselja še v glavnem tudi kmetijska, čeprav je močno vidna deagrarizacija, ki se najbolje odraža v socialno-ekonomski strukturi prebivalstva, moramo biti zelo previdni pri ravnanju s kmetijskimi zemljišči. Tako naj bi se razvoj kmetijstva nadaljeval v dolini in pa v Skornem in Gavcah.

Ker pa predstavlja dolina Pake od Gorenja in vse do izliva pri Rečici v Savinjo naravno — geografsko zaključeno celoto s središčem v Šmartnem ob Paki, bodo omenjena naselja koristila določene urbane funkcije v njem in jih ne bi kazalo razvijati v Gorenju.

KOMUNALNE NAPRAVE: dopolnitev vodovoda v Gorenju in Paški vasi, izgradnja kanalizacije v Gorenju in Paški

vasi in ureditev sodobnejšega odlagališča za odpadke v Gorenju in Paški vasi.

PROMET: modernizacija cest v Skorno, v Paški vasi in Gavcah in izgradnja postajališča za lokalni avtobusni promet v Paški vasi.

GOSPODARSTVO: V Skornem in Gavcah so izredno ugodni pogoji za razvoj kmetijskih dejavnosti (živinoreja, mlekarstvo) in za razvoj kmečkega turizma, za katerega so dani boljši pogoji z izgradnjo nove ceste, v Paški vasi se še naj nadalje pospešuje kmetijstvo, živinoreja in perutninarstvo, v Paški vasi in Gorenju so tudi pogoji za razvoj obrti.

PRESKRBA: osnovna preskrba v Gorenju, gostišče v Skornem, Gorenju in Paški vasi, glede na povezavo med Zgornjo Savinjsko dolino in Šaleško dolino v turističnem smislu, bo treba tudi izgraditi določene prenočitvene zmogljivosti.

STANOVANJA: predvidena je izgradnja individualnih stanovanjskih hiš v okviru coninga v Gorenju ter v Paški vasi in Gavcah v skladu z urbanističnim redom. Izven določenih coningov pa bo možna gradnja nadomestnih objektov in objektov za potrebe kmetijstva.

ENERGETIKA: ojačitev elektonapeljave in TP postaj v Gorenju, Gavcah, Paški vasi in Skornem.

IZVENGOSPODARSKA SFERA: izgradnja doma KS, družbeno-političnih organizacij in društev v Gorenju.

ŠOLSTVO, VZGOJA: območje gravitira v tem pogledu na Šmartano ob Paki in 4-razredna osnovna šola v Skornem.

KULTURA: se odvija v domu KS v Gorenju.

ŠPORT, REKREACIJA: izgradnja manjšega otroškega igrišča (namestitev igral) v Gorenju in Paški vasi in izgradnja manjšega športnega igrišča pri šoli v Skornem.

ZDRAVSTVO: se koristi v Šmartnem ob Paki.

